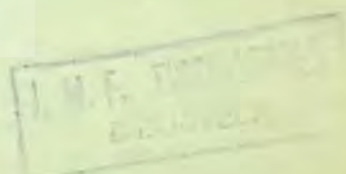

REVISTA BIBLIOTECILOR

2 • 1968

*Publicație
a Comitetului de Stat
pentru Cultură și Artă*

*550016089

Biblioteca LINES

BIBLIOTECILOR

	Pag-
S	R. B.: Baze mai temeinice activității bibliotecilor 67
	A. GRINDEA: Spre o nouă etapă în dezvoltarea bibliotecilor sindicatelor 70
	Elena FERU: Profilul bibliotecii publice a comunei 74
U	Filomela NEAGOE: Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor din Iași 76
	Paul CARAVIA: Organizarea sistemului de informare și eficacitatea economică 78
M	R. LEWIN, M. P. TOMA și S. WEISSBUCH: Documentarea și informarea tehnico-științifică la Fabrica de antibiotice Iași 81
	Horia NESTORESCU: Mecanismul circulației cărții în Biblioteca cooperăției meșteșugărești din București 83
A	MERÉNYI László: O problemă nerezolvată — reglementarea juridică a relațiilor bibliotecă-cititor 87
	B. B. BERCEANU: Observații și propuneri privind „Vocabularul de bibliologic” (ediția 1966) (II) 90
R	EXPERIENȚA NOASTRĂ
	Ștefan ANDRONACHE: Cum se concep și cum se realizează planurile de muncă 91
	Iuliu PINTEA: Instrucțaj de inițiere cu bibliotecarii comunali 93
	Camelia SCUPIN: Cenuclu literar pentru copii 94
	★
	N. CULEA: D-I Goe redivivus 95
	Cronică 95
	Valentina HERT: Asigurarea pregătirii de specialitate a bibliol.
	I. LENGHEL: Pentru lichidarea formalismului și întărirea disciplinei în muncă 97
	EX LIBRIS
	Corneliu DIMA-DRĂGAN: Ex libris-ul autograf al Cantacuzinilor (11) 99
	BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE
	G. I. PETEU: Bibliofonul și mecanizarea Bibliotecii Universității tehnice din orașul Delft (Olanda) 101
	De peste hotare 103

PROFILURI

Șerban ANDRONESCU : Johannes Gutenberg. 500 de ani de la moartea sa 106

LUCRĂRI DE SPECIALITATE

Probleme de bibliologie. Vol. 2 ; Repertoriul colectiv al revistelor străine intrate în bibliotecile din Iași în anul 1966 ; Heintze, Ingeborg. Shelving for periodicals (Rafturi pentru periodice) 109

FIȘIER

Georgescu, Titu. Organizații de masă legale conduse de P.C.R. (1932—1934) ; Revoluția științifică și tehnică contemporană ; Dobrescu, Em. și Postolache, T. Introducere în teoria capitalismului monopolist de stat ; Chepeș, Gheorghe, Drob, Emanoil și Popescu, Maria. Sociologia muncii. Integrarea profesională ; Teorie și metodă în științele sociale. Vol. 5. Sociologia contemporană — al VI-lea Congres mondial de sociologie — Evian ; Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și mișcarea revoluționară și democratică din România ; Davidson, Basil. Mama neagră ; Ghilia, Alecu Ivan. Îngeri biciuiți ; Omescu, Corneliu. Adam evadează... ; Tepe-neag, Dumitru. Frig ; Nedelcu, Șerban. Moara săracă ; Asimov, Isaac. Eu, Robotul ; Documente și manuscrise literare. Vol. 1 ; Weinberg, I. Momente și figuri din trecutul muzicii românești ; Giomac, Emanoil. Viața și opera lui Richard Wagner 14

CONSULTAȚII

Maria Sencjuc și Antoaneta Corvătescu : Clasificarea zecimală și organizarea catalogului sistematic (II) 121

Dumitru Stan Petruțiu 127

Poșta redacției 128

Presă despre bibliotecă 128

REDAȚIA :

Str. Biserica Amzei, nr. 5 — 7, sectorul 1, București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.94.04

COLEGIUL DE REDACȚIE

George BAICULESCU, Virgil CÂNDEA, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN, Ștefan GRUIA (redactor șef), Aron GRÜNBERG, Eugen IOVANOV, Atanase LUPU, Nicolae PASCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU, Mircea TOMESCU.

BAZE MAI TEMEINICE ACTIVITĂȚII BIBLIOTECILOR

În cei 20 de ani care au trecut de la proclamarea Republicii, activitatea bibliotecilor, privită în contextul activității culturale din țara noastră, a cunoscut un avânt fără precedent, atât în ceea ce privește ritmul de dezvoltare cât și cuprinderea populației la lectură. Contribuția bibliotecilor — printr-o care un loc deosebit ocupă bibliotecile publice — la ridicarea nivelului politic și cultural al maselor, la formarea gustului estetic al acestora, le conferă dreptul de a se număra printre factorii de bază ai revoluției culturale din România.

În țara noastră, bibliotecile publice și cele școlare au o veche tradiție. Pe această temelie, s-a lărgit și s-a consolidat actuala rețea de biblioteci publice de stat, ale sindicatelor și bibliotecile din școli. Indicii statistici ai activității bibliotecilor sînt o dovadă a puternicei influențe pe care o exercită acestea prin intermediul cărții asupra formării și dezvoltării conștiinței socialiste, a pregătirii profesionale și a consolidării cunoștințelor de cultură generală ale oamenilor muncii de la orașe și sate. În cursul anului 1966 bibliotecile publice și cele școlare au împrumutat aproape 64 de milioane de volume.

Analiza activității bibliotecilor, pentru a o așeza pe baze mai temeinice, în lumina documentelor Conferinței Naționale din decembrie 1967 relevă faptul că realizările ilustrate prin creșteri statistice importante au fost însoțite și de unele deficiențe. Este vorba, în primul rînd, de faptul că nu a existat întotdeauna o deplină coordonare a activității, fapt care a generat anumite paralelisme și a creat posibilitatea înființării unor unități mici, nereatabile.

Dotarea cu cărți a bibliotecilor, privită pe ansamblul rețelelor, se exprimă în cifre impresionante, dar analizată în diferite regiuni, este inegală. În anul 1966, de pildă, numărul de cărți ce revenea la suta de locuitori reprezenta, în regiunea Iași — 229 de volume, în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară — 217 volume, în regiunea Crișana — 202 volume, iar în regiunea Ploiești — 136 de volume și în regiunea Oltenia — 146 de volume. Pe teritoriul orașelor — în majoritatea lor centre industriale — se constată, de asemenea, inegalități, determinate de îngrămădirea nejustificată a bibliotecilor mici.

În Raportul la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1967, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „În orînduirea socialistă rentabilitatea nu mai este o chestiune privată a diferitelor întreprinderi, ci o problemă fundamentală a întregii societăți. Orice activitate economică trebuie să corespundă unor cerințe concrete ale societății, să răspundă unor nevoi reale ale vieții materiale și spirituale a oamenilor, asigurînd în același timp creșterea continuă a avuției naționale, sporirea venitului național¹). În lumina acestor directive, este de la sine înțeles că situația rețelelor de biblioteci și activi-

¹ Ceaușescu, Nicolae. *Raportul cu privire la măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale și la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României*. Prezentat la Conferința Națională a P.C.R. — 6 decembrie 1967. Editura politică, 1967, p. 61.

tatea lor trebuie să fie reconsiderate. Deși rentabilitatea instituțiilor culturale nu se măsoară în indici identici celor din economie, este necesar ca activitatea acestor instituții — deci și a bibliotecilor — să fie apreciată și sub aspectul ei economic.

„Revista bibliotecilor“ și-a deschis larg paginile dezbaterilor cu privire la aceste probleme și a consemnat, în mai multe dintre numerele sale preocupările bibliotecarilor și ale forurilor tutelare ale diferitelor rețele de biblioteci în legătură cu ansamblul de măsuri care trebuie să fie luate pentru îmbunătățirea activității bibliotecilor.

În lumina ultimelor documente ale partidului nostru și pe baza propunerilor venite din partea bibliotecarilor, principalele probleme care se cer rezolvate în perioada următoare sînt:

— stabilirea mai precisă a profilului bibliotecilor, fapt care implică și profilarea corespunzătoare a colecțiilor, precizarea diferitelor funcții și, totodată, o mai justă împărțire a sarcinilor după specificul bibliotecilor;

— organizarea colaborării și cooperării între bibliotecile de diferite categorii;

— reglementarea pregătirii profesionale și a calificării cadrelor;

— elaborarea unei planificări în perspectivă a dezvoltării rețelelor de biblioteci și asigurarea unei asistențe de specialitate pentru realizarea acestui plan.

PROFILAREA BIBLIOTECILOR

Îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale și sistematizarea localităților rurale creează premisele unei mai judicioase profilări a bibliotecilor și ale precizării sarcinilor acestora. Ridicarea rolului și sporirea atribuțiilor orașelor și comunelor — unitățile de bază ale organizării administrativ-teritoriale — vor crea posibilitatea dezvoltării în aceste localități a unor biblioteci bine înzestrate, care să corespundă cerințelor de lectură ale populației. În fiecare oraș funcționează acum cîte o bibliotecă orașenească sau municipală, care asigură deservirea calificată cu cărți a întregii populații. Va fi necesar să se dezvolte filialele acestor unități, judicios organizate și repartizate pe teritoriu. Îngrămădirea de biblioteci în centrul orașelor, motivată de faptul că acestea nu fuseseră create în funcție de necesitățile populației ci doar după condițiile materiale existente (în primul rînd, localurile), va trebui să facă loc unei dezvoltări planificate, care nu se poate realiza decît prin colaborarea bibliotecilor publice cu cele ale sindicatelor.

Sînt binevenite și pline de perspectivă preocupările Uniunii Generale a Sindicatelor de a comasa bibliotecile mici și de a întări bibliotecile din cluburi, case de cultură și cele din întreprinderile mari.

Paralelismele existente în momentul de față în mediul rural între bibliotecile publice, cele sindicale și cele școlare trebuie să fie de asemenea înlăturate. Este indicat să se profileze o bibliotecă publică cu caracter enciclopedic care să deservească întreaga populație, iar biblioteci ale sindicatelor să se organizeze, la sate, numai în acele întreprinderi mari, întreprinderi agricole de stat, S.M.T.-uri, care sînt situate în afara localităților; bibliotecile școlare să se profileze după cerințele programei analitice a școlii (în prezent, la Uniunea Generală a Sindicatelor și la Ministerul Învățămîntului se manifestă o tendință evidentă în acest sens). Coordonarea achizițiilor va duce la evitarea paralelismelor în completarea colecțiilor bibliotecilor (în prezent, un titlu este achiziționat de 2—3 ori într-un sat), va asigura o circulație mai intensă a cărții etc.

Îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale și sistematizarea localităților rurale va conferi și bibliotecilor comunale rolul pe care trebuie să-l ocupe acestea în viața culturală a comunelor. Pînă acum, în cadrul regiunilor au existat comune cu dezvoltare inegală și, în consecință, și bibliotecile lor s-au dezvoltat la fel. Sînt cunoscute situații paradoxale în care, în comune cu populație numeroasă funcționau biblioteci insuficient dotate, care nu făceau față necesităților de lectură ale populației și, totodată, în comune mici, bibliotecile nu puteau să lucreze cu întreaga lor capacitate și fonduri însemnate stăteau nefolosite. În viitoarele centre comunale, va fi necesar să se dezvolte biblioteci comunale puternice, cu fonduri bogate, în completarea cărora să se porncască de la imperatiile realităților noi, socialiste, din satele noastre.

Desigur că nivelul activității bibliotecilor publice va fi mai ridicat în condițiile în care și munca de îndrumare metodică se va desfășura cu mai multă eficiență. În condițiile în care îndrumarea metodică era aproape în exclusivitate apanajul unui singur serviciu — serviciul metodic, această activitate se îngustase. Ar fi de dorit ca la îndrumarea metodică să participe și bibliotecarii din alte servicii ale bibliotecii.

În prezent sînt încă multe neajunsuri în privința organizării și a dezvoltării colecțiilor. Orientarea lecturii cititorilor este îngreuiată, posibilitățile de dezvoltare a colecțiilor sînt mult limitate în bibliotecile în

care fondurile și cataloagele nu sînt organizate. Pentru așezarea pe baze științifice a tehnicii de bibliotecă, este necesar ca bibliotecarii să-și ridice neîncetat nivelul profesional și să se îmbunătățească munca de îndrumare metodică. Este de dorit ca manualul bibliotecarului și manualul de clasificare zecimală să fie tipărite cît mai curînd, de cît depinzînd, în bună măsură, lichidarea acestor neajunsuri.

COLABORAREA

Cerintele complexe de informare, de lectură și de studiu ale populației impun o mai distinctă profilare a colecțiilor bibliotecilor, a cărei principală consecință este intensificarea și așezarea pe baze viabile a colaborării dintre biblioteci. Tendința manifestată de conducătorii unor biblioteci de a socoti aceste instituții ca fiind de sine stătătoare aparține unei etape depășite. Fiecare bibliotecă, oricît de mare și de bogată ar fi, trebuie să recurgă la serviciile altor biblioteci, atîta timp cît are drept principal deziderat al activității — servirea, în condiții cît mai bune, a cititorilor. Aspectele fundamentale ale cooperării interbibliotecare sînt: coordonarea achizițiilor, repartizarea mai justă a fondurilor, dezvoltarea împrumutului interbibliotecar și, legată de aceasta, a cataloagelor colective. Colaborarea între biblioteci trebuie să fie intensificată și în alte direcții, cum ar fi, de pildă, activitatea bibliografică, informarea etc. În primul rînd, este necesar ca aceste probleme să fie reglementate pe teritoriul fiecărui oraș în parte, astfel încît să se ajungă la situația în care biblioteca orașenească sau municipală să coordoneze aceste activități ale bibliotecilor publice aflate pe raza sa teritorială.

În strînsă legătură cu intensificarea colaborării între biblioteci, este și preocuparea Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă de a dezvolta unele servicii centrale, care să-i scutească pe bibliotecari de executarea unor activități paralele, printre care: apariția simultană a cărților și a fișelor tipărite, informarea promptă și competentă asupra producției editoriale. Traducerea în viață a acestor principii este una dintre condițiile fundamentale ale raționalizării muncii de bibliotecă.

PREGĂTIREA PROFESIONALĂ

Una dintre problemele de care depinde îmbunătățirea muncii bibliotecare este aceea a cadrelor care lucrează în toate categoriile de biblioteci. Pînă acum s-au obținut rezultate valoroase pe linia formării și a creș-

terii unui detașament de bibliotecari tineri, cu sprijinul bibliotecarilor cu mare experiență — din generațiile anterioare. Mai sînt însă de rezolvat cîteva chestiuni esențiale în legătură cu recrutarea și pregătirea cadrelor de bibliotecari.

Fenomenul fluctuației bibliotecarilor, mai ales în bibliotecile comunale, se manifestă, încă, în proporții îngrijorătoare. Această situație se va schimba atunci cînd profesia de bibliotecar, nemaifiind apanajul unor amatori, va deveni într-adevăr o profesie, comparabilă cu alte activități intelectuale care cer aceeași pregătire și față de care nu este cu nimic mai prejos. Aceasta se va realiza în condițiile în care va fi instituit un sistem corespunzător de recrutare și de calificare a cadrelor, de remunerare și de avansare a bibliotecarilor. Este necesar să se lărgescă învățămîntul bibliotecar de nivel superior unde să fie calificate cadre pentru bibliotecile științifice și pentru cele de lectură publică și să se asigure un sistem încheiat de forme de calificare și perfecționare pentru diferite funcții și specialități. De asemenea, se cere să fie instituit de urgență învățămîntul bibliotecar fără frecvență.

PLANIFICAREA DE PERSPECTIVĂ

Acest complex de măsuri de a căror realizare depinde îmbunătățirea activității bibliotecare din țara noastră, ar trebui să fie cuprins într-un plan de perspectivă la nivelul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă. Ca un corolar al acestuia, la nivelul județelor și al orașelor vor trebui, de asemenea, să fie întocmite planuri viabile, care să pornească de la evaluarea justă a necesităților de lectură ale locuitorilor, ținîndu-se seama de factori concreți ca: densitatea populației, condiții geografice, existența actualelor unități bibliotecare și reorganizarea lor etc. Cunoașterea posibilităților reale de cuprindere a populației la lectură, asigurarea unei dotări corespunzătoare a bibliotecilor, astfel încît să răspundă exigențelor cititorilor, crearea unor spații adecvate pentru lectură și depozitare sînt condiții obligatorii care să garanteze așezarea pe baze mai temeinice, cu rezultate mai eficiente, a activității bibliotecilor.

R. B.

SPRE O NOUĂ ETAPĂ IN DEZVOLTAREA BIBLIOTECILOR SINDICATELOR

Constituirea bibliotecilor sindicatelor este legată de întreaga evoluție a mișcării muncitorești din țara noastră încă din ultimele decenii ale secolului trecut. Crearea cluburilor muncitorești în diferite orașe ale țării, tipărirea de cărți și broșuri socialiste în limba română, activitatea editorială și propagandistică a cercurilor socialiste convergeau spre necesitatea constituirii unor biblioteci ale muncitorilor și pentru muncitori. În primii ani ai secolului al XX-lea, sindicatele, cele mai largi organizații muncitorești, au trecut la înființarea a numeroase biblioteci, care și-au înscris printre sarcinile lor principale ridicarea nivelului politic și cultural al muncitorilor¹⁾. Cu toate eforturile organizațiilor muncitorești de a permanentiza o rețea încheată, existența bibliotecilor era de cele mai multe ori efemeră; lipsite de un sprijin material mai substanțial ele erau deseori lovite de intervenția brutală a autorităților statului burghezo-moșieresc, care le confiscau cărțile sau le închideau localurile.

Rolul bibliotecilor sindicale a crescut considerabil în primii ani după Eliberarea țării, într-o perioadă de profunde transformări revoluționare, când masele populare, în frunte cu clasa muncitoare, au pornit asaltul pentru cucerirea culturii. Sub auspiciile organizațiilor sindicale a început o adevărată mișcare pentru înființarea de biblioteci; între anii 1944 și 1947 au fost create 3 400 de unități cu un fond total de 1 460 000 de volume²⁾. Constituirea acestor biblioteci, care a precedat organizarea rețelei de biblioteci publice de stat, a avut, în multe cazuri, un caracter spontan, fiind influențată de tendința înființării a cât mai multe unități, fie și reduse ca proporții. În vederea apropierii cărții de cititori și a stimulării lecturii acestora. Aproape în fiecare întreprindere sau instituție a luat ființă câte o bibliotecă sindicală, indiferent de numărul salariaților care urmau să fie deserviți și de posibilitățile financiare pentru achiziții de noi publicații.

Cu toate acestea, contribuția bibliotecilor sindicale și a miilor de bibliotecari ale acestora a avut un rol însemnat în stimularea lecturii și în ridicarea nivelului ideologic și cultural al oamenilor muncii.

Proliferarea bibliotecilor sindicale a cunoscut astfel un ritm mai intens decât în oricare rețea de biblioteci publice. În prezent, în rețeaua sindicatelor sînt cuprinse 45,3% din totalul bibliotecilor publice și 26,8% din totalul volumelor aflate în colecțiile acestora. În numeroase localități din

¹⁾ Petrișor, V. și Matei, L. *Cartea și bibliotecă în viața mișcării muncitorești din România (1870—1921)*. Căluza bibliotecarului, 18, nr. 5, mai 1965, p. 288 și nr. 7, iul 1965, p. 420.

²⁾ Dima-Drăgan, Corneliu. *Pagini din istoria bibliotecilor din țara noastră*. Căluza bibliotecarului, 14, nr. 1, Ian 1961, p. 33.

țară, organizațiile sindicale au înființat în marile întreprinderi sau în cadrul cluburilor și al caselor de cultură bibliotecii moderne, care, dispunând de condiții optime pentru desfășurarea activității de răspândire a cărții, au o contribuție de seamă la educarea socialistă și la formarea culturală multilaterală a oamenilor muncii.

În decursul anilor, s-a încheiat o importantă rețea de bibliotecii publice de stat, cerințele și pretențiile cititorilor au crescut ca urmare a stimulului exercitat de o serie de factori importanți cum sînt: ridicarea continuă a nivelului de trai, progresul tehnic în toate ramurile economiei naționale, dezvoltarea învățămîntului de toate gradele, creșterea gradului de cultură și de calificare al celor ce muncesc etc. Dinamica acestor factori și importante obiective ale desăvîrșirii construcției socialiste în țara noastră, stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R. și concretizate de recenta Conferință Națională a partidului, pun într-o lumină nouă sarcinile și atribuțiile tuturor bibliotecilor. A devenit evidentă discordanța existentă între structura actuală a rețelei de bibliotecii ale sindicatelor și cerințele mari cărorora acestea trebuie să le facă față, precum și între activitatea bibliotecilor din această rețea și aceea a bibliotecilor publice de stat.

Densitatea bibliotecilor sindicale a crescut în raport direct proporțional cu aceea a organizațiilor de care aparțin, ajungîndu-se la paralelisme și suprapuneri, pe cît de numeroase, pe atît de neraționale și inutile. Ne referim, în primul rînd, la amplasarea unor bibliotecii din mari întreprinderi sau ale cluburilor și ale caselor de cultură ale sindicatelor la o mică distanță de bibliotecile publice, în zona centrală a orașelor. Concentrarea într-un perimetru restrîns a două sau mai multor bibliotecii mari, cu profil similar și care se adresează, de obicei, aceluiași public, are ca efect diminuarea posibilităților de valorificare a colecțiilor fiecareia și, în același timp, lipsirea locuitorilor din cartierelor periferice de serviciile unei bibliotecii situată în imediata lor apropiere.

Ne referim, apoi, la situațiile care au mai fost semnalate cînd, nu numai pe aceeași stradă, ci și într-o singură clădire, funcționează două sau mai multe bibliotecii³⁾. Bibliotecile sindicale de la D.C.A. și de la întreprinderea de valorificare a legumelor din Iași își aveau sediul chiar în aceeași încăpere, iar la Complexul de șantieri al Combinatului siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Galați, în cele 10 organizații sindicale existau tot atîtea biblio-

teci. Mai sînt cazuri cînd, alături de bibliotecile din institutele de învățămînt superior, din licee, școli generale etc. ființează și bibliotecii sindicale al căror rost și prezență nu-și găsesc o explicație plauzibilă.

Structura de ansamblu a rețelei de bibliotecii sindicale este foarte inegală și diversificată. O dată cu înființarea de mari bibliotecii în întreprinderile industriale sau pe lângă cluburile și casele de cultură ale sindicatelor au luat naștere și numeroase bibliotecii cu un fond de publicații mic, cu restrîns posibilități de creștere, care descriu un număr mic de salariați în unitățile respective. Din totalul de 5 004 bibliotecii sindicale, cîte au fost la începutul anului trecut, 24,5% aveau un fond de publicații pînă la 500 de volume, 20% între 501 și 1 000 de volume, 38,5% între 1 001 și 5 000 de volume și numai 15% din unități aveau peste 5 000 de volume.

Dacă luăm în considerare gruparea bibliotecilor publice de stat și sindicale după numărul de volume, se constată că 85% din totalul unităților cu un fond pînă la 500 de volume și 68% din al celor care au între 501 și 1 000 de volume îl reprezintă bibliotecile sindicale. Aceste bibliotecii nu dispun de minime condiții materiale, multe dintre ele nu au o încăpere proprie sau rafturi, cărțile sînt ținute în holuri, birouri sau magazii. Sumele importante acordate de organizațiile sindicale pentru bibliotecii sînt risipite și diluate în cadrul unor mici unități, care nu le pot folosi așa cum ar trebui. Așa, de pildă, două treimi din numărul bibliotecilor sindicale din fosta regiune Galați dețineau anul trecut între 100 și 1 000 de volume și aveau prevăzute pentru achiziții de cărți și pentru abonamente la ziare și reviste sume între 300 și 1 000 de lei. Lipsa unui personal calificat și permanent, alocațiile bănești reduse pe care organizațiile sindicale, cu un număr mic de membri, le pot acorda bibliotecilor, nu permit aplicarea unor norme și criterii judicioase de completare a colecțiilor. Pentru a asigura o oarecare varietate de titluri, bibliotecarii sînt nevoiți să renunțe la achiziționarea lucrărilor valoroase, îndreptîndu-și atenția mai mult spre broșuri sau cărți mai ieftine. În afară de aceasta, completarea colecțiilor este negativ influențată de fluctuația bibliotecarilor cu muncă obștească, de achizițiile făcute la întîmplare, arbitrar, fără o selecție riguroasă a titlurilor oferite de librării sau colecturi. Evident că astfel de bibliotecii, care nu oferă decît o infimă parte din producția editorială anuală, sînt ocolite de cititori și se transformă, cu timpul, într-un depozit de

³⁾ Maxim, Gh. și Stănescu, D. *Rețeaua bibliotecilor din orașul Ploiești*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 10, oct. 1966, p. 501.

cărți neconsultate. Titluri disparate în colecții mici, destinate unui cerc restrins de beneficiari, nu permit ca aceste biblioteci să realizeze principiul: fiecare cititor să găsească cartea potrivită și fiecare carte să ajungă la cititorul ei. Investitura de „bibliotecă” ce li se acordă este negată în fapt de incapacitatea lor de a satisface cerințele de carte ale salariaților din unitățile respective.

Existența precară a acestor mici unități își puna amprenta pe întreaga rețea și explică, în mare măsură, faptul că jumătate din numărul bibliotecilor sindicale au înscris în anul 1966 mai puțin de 100 de cititori și peste două treimi din totalul bibliotecilor au eliberat sub 1 000 de volume. Datele statistice ne arată că indicele de lectură reprezintă numai 5 volume în medie la un cititor și că fondurile de publicații din întreaga rețea au circulat numai în proporție de 70%. Dacă luăm în considerație circulația pe care o au lucrările mai solicitate, se poate deduce că procentul cărților care nu sînt folosite este mult mai mare. Indicii mici de circulație înțelmin și la alte categorii de biblioteci, cum sînt, de pildă, cele științifice, care au și sarcini de păstrare a tezaurului de tipărituri. Dacă la acestea un indice de circulație mic este un fenomen firesc, în bibliotecile publice un asemenea „randament” este caracteristic numai unităților mici.

★

Eficiența activității oricărei biblioteci este exprimată de cantitatea și calitatea serviciilor pe care este capabilă să le ofere fiecărui cititor sau unor grupe de cititori, de interesele pe care le stîrnește fondul de publicații și de capacitatea ei de a onora cerințele de informare, de studiu sau de distracție prin lectură ale cititorilor. Ridicarea gradului de eficiență a activității bibliotecilor sindicale se leagă implicit de îmbunătățirea sistemului de organizare a rețelei în fiecare localitate, de înlăturarea neajunsurilor ce decurg din existența multor unități mici sau minuscule, de folosirea mai rațională a publicațiilor și a fondurilor bănești. În condiții cu mult diferite de acelea din perioada cînd s-au pus bazele rețelelor de biblioteci, este firesc ca și formele de organizare a activității să fie re-adaptate și să fie puse în acord cu cerințele actuale.

Acesta este de fapt și sensul măsurilor de îmbunătățire a organizării rețelei de biblioteci, preconizate de Consiliul Central al U.G.S.R., după o analiză detaliată a situației, și adoptate de consiliile locale.

Promptitudinea cu care acestea au acționat în spiritul recentelor documente ale Confe-

rinței Naționale a partidului, care îndeamnă la folosirea cu maximum de eficiență a tuturor mijloacelor materiale, este salutară și binevenită.

Aceste măsuri, în curs de realizare, au în vedere unificarea colecțiilor din bibliotecile sindicale ce funcționează în întreprinderi și în unități economice sau administrative învecinate și crearea unor biblioteci mari, care să dispună de mijloace bănești suficiente pentru completarea colecțiilor, de un local, de condiții materiale corespunzătoare și de un personal permanent și calificat. Astfel, în orașul Turnu-Severin, unde existau 24 de biblioteci sindicale, cele mai multe cu un număr mic de volume, au fost organizate 4 biblioteci, fiecare cu un fond de publicații de peste 10 000 de volume; în orașul Tulcea, biblioteca Casei de cultură a sindicatelor a preluat colecțiile din 10 unități, întrunind un fond de publicații de aproape 50 000 de volume. De asemenea, în orașul Salonta biblioteca Casei de cultură a sindicatelor, cu un fond de peste 20 000 de volume, va asigura deservirea salariaților din cele 14 întreprinderi și instituții din oraș. În fostul raion Salonta, colecțiile bibliotecilor sindicale au fost predate bibliotecilor comunale, iar acestora le revine, în viitor, deservirea salariaților din întreprinderile și instituțiile aflate în raza teritorială a comunei respective. Fondurile bănești prevăzute de comitetele sindicatelor pentru achiziții de cărți vor fi virate, în același scop, bibliotecilor comunale. Nu au fost unificate 5 biblioteci sindicale mici din mediul sătesc, care se află în afara razei teritoriale a unor comune.

Pe fondul acestor măsuri judicioase, luate în baza unor analize atente de către organizațiile sindicale în toate județele țării, se conturează atât probleme de organizare în fiecare localitate orașenească sau rurală a rețelei de biblioteci, cît și altele cu privire la relațiile dintre această rețea și bibliotecile publice de stat.

În legătură cu organizarea rețelei de biblioteci sindicale capătă o deosebită importanță determinarea aspectelor concrete, cum ar fi:

— utilitatea funcțională a fiecărei unități, astfel încît ea să întrunească condiții corespunzătoare unei biblioteci moderne capabile să satisfacă cerințele de lectură și de informare ale unor grupe de cititori;

— distanța localului față de locul de muncă al salariaților din întreprinderile sau instituțiile care intră în perimetrul bibliotecii respective și posibilitățile de asigurare a accesului cititorilor la sediu;

— asigurarea contribuției financiare pentru întreținerea și dezvoltarea bibliotecii, în funcție de numărul membrilor din fiecare organizație sindicală;

— organizarea și criteriile de funcționare a filialelor, ținându-se seama de utilitatea lor, de programul de lucru din unitatea respectivă, de necesitatea păstrării integrității fondului de publicații și înlăturării fărâmițării acestuia, de condițiile materiale care pot fi asigurate pentru filiale etc.;

— selectarea publicațiilor provenite din unificarea fondurilor, depistarea și redistribuirea dubletelor, organizarea noilor colecții;

— organizarea fiecărei unități pe baza normelor biblioteconomice.

Operațiile care decurg din unificarea fondurilor unor biblioteci, precum și cele legate de organizarea sau reorganizarea noilor colecții vor necesita un volum important de muncă și aportul unor cadre cu o bună pregătire de specialitate. În acest sens este absolut necesară contribuția bibliotecilor publice de stat.

Rezolvarea problemelor majore privind îmbunătățirea organizării bibliotecilor publice depinde, în mare măsură, de colaborarea efectivă între comitetele de cultură și artă și consiliile locale ale U.G.S.R. O astfel de colaborare este posibilă și necesară, deoarece problema încheșării unor biblioteci trainice nu poate fi tratată izolat, în cadrul fiecărei rețele în parte. Adoptarea unor măsuri de principiu, care să-și dovedească eficiența indubitabilă asupra întregului sistem de biblioteci publice, poate să constituie un prim pas pentru elaborarea unui plan cuprinzător și concret, adaptat specificului fiecărei localități. După părerea noastră, acest plan ar trebui să se bazeze pe următoarele principii:

1. — Amplasarea teritorială a bibliotecilor publice de stat și a bibliotecilor sindicale, în funcție de locul unde se află amplasate obiective industriale și de densitatea populației în diferite cartiere ale localităților respective. În orașele mari, bibliotecile sindicale din cluburile situate într-o zonă industrială populată pot cumula funcțiile unei biblioteci de cartier și, în acest caz, ar trebui să fie sprijinite de organele locale de stat, atât prin atribuirea unor localuri corespunzătoare, cât și prin dotarea cu cărți etc. Bibliotecile publice orașenești pot organiza, în celelalte cartiere populate, filiale care să aibă în atenție și descrierea salariaților din micile întreprinderi sau instituții din cartier. În acest caz, ar trebui să se studieze modul în care comitetele sindicatelor pot să sprijine creșterea în continuare a colecțiilor din aceste biblioteci.

2. — Delimitarea precisă a atribuțiilor ce revin bibliotecilor publice de stat și celor sindicale în fiecare localitate.

În orașele sau așezările muncitorești cu un anumit specific industrial, unde cca mai mare parte a populației este formată din

salariați ai unor întreprinderi dintr-o anumită ramură și din membrii lor de familie (de pildă, în unele localități cu specific minier, siderurgic etc.) rolul de bibliotecă publică orașenească ar putea să-l îndeplinească cea mai mare bibliotecă sindicală. În orașele unde există întreprinderi mici, bibliotecă publică de stat poate să preia sau să gireze fondurile de publicații din micile biblioteci sindicale, revenindu-i însă obligația de a organiza, de la caz la caz, filiale în întreprinderile respective. Se vor menține biblioteci sindicale de sine stătătoare, indiferent de numărul volumelor din fondul de publicații, în întreprinderile sau instituțiile situate în afara orașelor sau a vetrei comunelor. Salariații din întreprinderile agricole de stat, S.M.T.-uri etc. din comune și sate vor fi deserviți de bibliotecile comunale și, în acest caz, acestea ar trebui să preia fondurile de publicații și atribuțiile bibliotecilor sindicale din unitățile respective.

3. — Stabilirea unor relații contractuale cu privire la dotarea și finanțarea bibliotecilor între consiliile locale ale U.G.S.R. și organele locale de stat, precum și a formelor de evidență a gestiunii.

Aplicarea principiilor expuse mai sus presupune diferite operații de transfer sau de dare în gestiune a unor bunuri materiale sau fonduri bănești. Aceste operații pot fi reglementate prin contracte pe termen mai lung în care să se prevadă obligațiile reciproce. Eventual, se poate adopta o formă de girare a bunurilor preluate de o anumită parte, pe o perioadă de timp prevăzută în contract. În acest ultim caz, s-ar menține inventare separate, urmînd ca instituția care girează fondul preluat de la o anumită bibliotecă sindicală să înregistreze proveniența acestuia în R.M.F. Latura juridică a acestor probleme ar trebui să fie rezolvată cît mai curînd printr-o convenție între Consiliul Central al U.G.S.R. și C.S.C.A.

4. — Coordonarea achizițiilor și a îndrumării de specialitate a bibliotecilor publice de stat și a bibliotecilor sindicale.

Reducerea numărului de unități ca urmare a măsurilor de unificare, precum și faptul că bibliotecile sindicatelor vor dispune de un personal permanent, creează premise favorabile pentru cuprinderea acestora în sfera de îndrumare metodică de către bibliotecile municipale sau orașenești. Acestea din urmă vor avea obligația de a acorda sprijinul lor de specialitate, atât noilor biblioteci care vor lua ființă, cât și celor ce își vor lărgi atribuțiile și raza de activitate.

PROFILUL

BIBLIOTECII

PUBLICHE

A COMUNEI

Cosmești-Vale, la aproximativ 2 km de sat, funcționează două mari întreprinderi: I.M.P.C. „Doaga”, unde se produc prefabricate pentru construcții, și Trustul de utilaj greu — întreprinderea de exploatare a pietrei (F.U.G.).

Comuna, cu o populație de 3 626 de locuitori distribuită aproape egal între satele componente, este situată la o distanță de 10 km de orașul Tecuci și la 4 km de Mărășești, iar Băltăreți este legat și de comuna Furceni din apropiere. În satul nostru există: cămin cultural, bibliotecă, cinematograful, 3 școli generale (două de 8 ani și una de 4 ani), 6 magazine, librărie, dispensar etc., 420 de aparate de radio, 48 de televizoare, 1 853 de abonamente la diferite publicații. Este o comună formată din oameni harnici și cu preocupări diferite. La cooperativa agricolă lucrează permanent 620 de cooperatori, în întreprinderile industriale din Cosmești și din împrejurimi — peste 1 200 de muncitori, în școlile din localitate învață 780 de elevi. O parte din muncitori și alți salariați de la întreprinderile și instituțiile comunei locuiesc în așezările din împrejurimi de unde fac naveta, iar unii locuitori din Cosmești lucrează în alte localități (Tecuci, Mărășești, Doaga). În fiecare casă există cel puțin un salariat.

ACEASTĂ configurație economică și demografică a comunei presupune din partea instituțiilor culturale adoptarea unor variate și utile forme de organizare a activității pentru ca fiecare locuitor, după o zi de muncă, să-și petreacă timpul liber cât mai plăcut și mai folositor. În acest sens, un rol important revine și bibliotecii publice care, așa cum se menționează în documentele Conferinței Naționale a P.C.R., trebuie să funcționeze în fiecare comună.

Pe minunata vale a Siretului, de o parte și de alta a luncii și a celui mai mare pod peste râul cu același nume, se află cele trei sate ale comunei Cosmești. Centrul administrativ al comunei, satul Cosmești-Deal, după cum arată și denumirea, este așezat la o înălțime de 50 de metri față de Lunca Siretului, pe marginea șoselei naționale Focșani-Tecuci. Privite din deal, celelalte sate oferă o priveliște înaintătoare oricărui vizitator.

Satul Băltăreți este despărțit de Cosmești-Deal prin calea ferată ce trece pe pod, iar de Cosmești-Vale prin Siret. Aici, pe malul stâng al râului, se află fabrica de cherestea a cărei așezare ne amintește de plutele ce aduceau odinioară bușteni din pădurile din nordul Moldovei. Acum lemnul este transportat mult mai ușor cu trenul, iar fabrica din urmă cu ani a devenit una din cele mai mari fabrici de industrializare a lemnului din regiune. Cosmești-Vale este așezat chiar în luncă, dincolo de Siret, care îl desparte de celelalte două sate ale comunei. Calea de comunicație între sate este renumitul pod de la Cosmești, aflat la o distanță de 5 km de centrul comunei. În apropiere de

Biblioteca comunală din Cosmești a luat ființă în anul 1960 cu un fond de cca 1 000 de volume, în majoritate broșuri. La început, munca a fost destul de anevoioasă, localul era vechi și necorespunzător, biblioteca umbra cu geanta plină de cărți pentru a face colportaj prin sat. În scurt timp, pe măsura transformărilor social-economice și a creșterii gradului de înzestrare a satelor cu mijloace moderne de difuzare a culturii, biblioteca și-a câștigat prestigiu, respect și prețuire din partea cititorilor. În noul local, înzestrat cu accesoriile necesare unui interior civilizat, 800 de cititori permanenți pot să-și aleagă, din cele peste 5 000 de volume din fondul de publicații, cartea care le este pe plac. Ei nu mai așteaptă să le vină biblioteca acasă, colportajul pare ceva din domeniul trecutului, ci îi adresează cereri de carte dintre cele mai diferite, îi solicită sfatul în legătură cu alegerea din

raft a celor mai interesante cărți. S-a întâmplat ca pe lanurile cooperativei agricole de producție să apară dăunători la plantele de câmp; cooperatorii s-au adresat bibliotecarei care le-a oferit cărți despre combaterea bolilor și a dăunătorilor plantelor. Principiul: fiecărui cititor să i se dea cartea care îl interesează, poate fi aplicat numai atunci când bibliotecarul trăiește în mijlocul cetățenilor, este apropiat de ei, studiază preferințele lor de lectură și se preocupă de satisfacerea cererilor lor.

Exigențele satului contemporan devin din ce în ce mai mari și pretențiile de lectură se diferențiază tot mai mult. Pentru a face față este necesară o înnoire și în sectorul nostru, purcederea la unele măsuri de îmbunătățire a organizării activității.

În comuna noastră există biblioteci sindicale la Fabrica de cherestea (cu 1 182 de volume), I.M.P.C. „Doaga” (2 800 de volume), T.U.G. (2 100 de volume) precum și bibliotecă la Școala generală nr. 1 (1 950 de volume), Școala generală nr. 2 (480 de volume) și Școala de 4 ani (350 de volume). Cooperativa agricolă de producție primește anual cărți în valoare de aproximativ 1 000 de lei, în special din domeniul agrozootehnic. Ca atare, în afară de cele peste 5 000 de volume de la biblioteca comunală și de cărțile pe care le achiziționează cooperativa agricolă de producție, există în bibliotecile sindicale și școlare un fond total de 8 862 de volume. Ce se întâmplă cu acesta din urmă? În ce măsură pot beneficia cooperatorii, salariații și ceilalți locuitori ai comunei de aceste cărți, este o problemă cu multe semne de întrebare. Numeroase titluri de cărți din colecțiile celor trei biblioteci școlare sau ale bibliotecilor sindicale se găsesc și la biblioteca comunală. Dacă profesorii și învățătorii împrumută metodicile de la bibliotecile școlare, atunci cele de la biblioteca comunală cine le mai citește? Se întâmplă că unele cărți solicitate nu se află la biblioteca comunală însă există la una din bibliotecile sindicale, dar cititorii nu le pot obține pentru că nu au acces acolo. Achizițiile se fac la întâmplare, se cheltuiesc bani frumoși pentru cumpărarea de cărți, fără ca acestea să fie bine valorificate. Răzlețirea colecțiilor în multe biblioteci, diminuează circulația cărților, provoacă pierderi datorate lipsei de răspundere sau dezinteresului pentru gestiune a bibliotecarilor, care se schimbă de câteva ori pe an.

Comasarea colecțiilor din bibliotecile din raza comunei în cadrul bibliotecii publice ar permite valorificarea celor 15 000 de volume, o mai bună organizare a deservirii cu carte a populației. O astfel de măsură depășește competența locală, consider însă că ar trebui să fie abordată de forurile tutelare ale diferitelor rețele de biblioteci.

Biblioteca publică trebuie să servească întreaga populație a comunei care îi solicită serviciile și să informeze cititorii prin mijloace moderne și eficiente. Activitatea ei nu poate fi îngrădită într-un plan care fixează, fără o bază judicioasă, numărul de cititori și de cărți eliberate. Tot atât de lipsite de sens și de coerență sînt și ideile fluturate de unii metodisti care pretind că există „prea mulți copii-cititori” și „ar trebui limitat numărul acestora” pentru a se realiza un procent mai ridicat de înscriere a cititorilor-adulți. Dacă nu ne vom ocupa cu foarte multă atenție de cititorii-copii, vom face un deserviciu muncii de educație și riscăm ca, peste cîteva ani, să nu mai avem cititori permanenți. Dacă la biblioteca școlară lectura este oarecum limitată de programa de învățămînt, la biblioteca publică elevii pot găsi cărți din domenii diferite, atât pentru completarea cunoștințelor, cît și pentru delectare. Este destul de greu ca un singur bibliotecar să se ocupe de îndrumarea elevilor; un rol deosebit de important în trezirea gustului lor pentru lectură îl au profesorii de specialitate. Este necesar ca biblioteca publică să întrunească calitățile unei biblioteci școlare și, în același timp, să colaboreze strîns cu școala.

Stabilirea unor cifre orientative în legătură cu gradul de atragere a populației la lectură trebuie să se facă în funcție de posibilitățile comunei, de preocupările și locul de muncă al locuitorilor, pe baza unui studiu privind ocupația, pregătirea școlară, vîrsta etc. diferitelor grupe ale populației. Aceasta va permite și o judicioasă completare a fondului, care să țină seama de preferințele cititorilor și de sarcinile educative ale bibliotecii. Cititorii trebuie să găsească în bibliotecă publicații care să-i ajute la calificarea profesională, la dezvoltarea multilaterală a omului nou. E important să se țină seama în achiziții de comenzile fiecărei biblioteci și de părerea bibliotecarului.

Pentru a asigura informarea, este necesar să existe un fond de bază, din care să nu lipsească operele clasicilor marxism-leninismului, documentele de partid și de stat, *Dictionarul limbii române moderne*, *Istoria literaturii române* și alte materiale de referință. Unii cititori preferă albume cu reproduceri din pictura românească și universală, mult solicitate sînt materialele privind educația copiilor și a tineretului, morala, estetica, comportarea, problemele medicale, sfaturile gospodărești, tinuta vestimentară, amenajarea locuinței etc. De asemenea, se simte lipsa în bibliotecă a unor cărți referitoare la educația sexuală a tinerilor. A apărut o carte foarte apreciată *Sfaturi pentru tinere fete*, dar oare tinerii, adolescenții în general, nu au nevoie de sfaturi, sînt mai pregătiți decît fetele pentru viață?

BIBLIOTECA CASEI DE CULTURĂ A SINDICATELOR DIN IAȘI

Pentru a face față cerințelor și exigenței cititorilor, bibliotecarul trebuie să fie bine informat, atît în domeniul biblioteconomiei, cît și în legătură cu problemele de cultură generală. Specificul muncii impune bibliotecarului să dispună de mijloace de informare din toate domeniile de cunoștințe. Pe lângă munca mișgaloasă de la sediu (inventariere, cotare, clasificare, întocmirea cataloagelor, organizarea fondului, deservirea cititorilor, organizarea unor manifestări etc.), el trebuie să participe la viața intelectuală a comunei, să vină cu răspunsuri bine documentate, competente, la toate problemele de interes public. De aceea, el are nevoie de mai multe materiale bibliografice pe teme de istorie, geografie, medicină etc. De asemenea, pentru împropiata și dezvoltarea cunoștințelor s-ar putea organiza periodic cursuri de 1—2 luni unde bibliotecarul să studieze problemele actuale de biblioteconomie.

Nu ne poate fi indiferent ce se citește, cît se citește și în ce măsură înțeleg cititorii cele citite. Formele de popularizare a cărții sînt multiple și, îndeobște, cunoscute de toți. Dar îndrumarea lecturii nu trebuie limitată la organizarea manifestărilor de masă. În cazul unor cititori avansați, cu preocupări variate, nu toate manifestările dau rezultatul dorit. De altfel, o carte bună se popularizează repede, una slabă nu este necesar să o popularizăm. Totuși se pretinde de către diferite foruri să organizăm mereu manifestări și bibliotecarii acceptă uneori să popularizeze cărți de o valoare literară îndoielnică numai pentru a se achita de o obligație. După părerea mea, ar trebui să folosim mai mult sprijinul intelectualilor satului pentru îndrumarea lecturii și în felul acesta vom obține rezultate mai bune decît prin spectacolele de un redus nivel artistic pe care le organizăm uneori.

Pentru a satisface cerințele mereu crescînde ale cititorilor, e bine ca și programul bibliotecii să se stabilească în funcție de specificul localității respective.

Exigența cititorilor sporește zi de zi și față de localul bibliotecii. La viitoarele construcții pentru bibliotecă să se țină seama de cerințele unei bibliotecii moderne. Să se privească mai mult în viitor și să se consulte specialiștii din acest domeniu pentru stabilirea proiectului de construcție.

Elena FERU
bibliotecară comunală

Raționalizarea rețelei de bibliotecă sindicale a devenit o preocupare actuală pentru Consiliul local din orașul Iași al Uniunii Generale a Sindicatelor. În urma studiului efectuat în legătură cu activitatea celor 94 de bibliotecă sindicale, s-a ajuns la concluzia că o mare parte din acestea nu-și justifică existența, fiind lipsite de o bază materială corespunzătoare. Spațiul impropriu, mobilierul neadecvat și insuficient, fondul de publicații mic, precum și unele lacune din organizarea unităților respective explică, în mare măsură, numărul redus de cititori și slaba circulație a colecțiilor. Dispersarea celor 250 000 de volume în numeroase unități mici din diferite întreprinderi și instituții, face ca o mare parte a acestora să devină inutilizabilă. Prin concentrarea colecțiilor din micile bibliotecă sindicale în câteva bibliotecă mari, cum sînt cele de la Fabrica de antibiotice, Uzina metalurgică, Clubul C.F.R., Clubul construcției-montaj și Casa de cultură a sindicatelor, amplasate în diferite zone ale orașului, se creează posibilități superioare pentru îmbunătățirea deservirii cu carte. Ele vor organiza filiale în întreprinderile și instituțiile din vecinătate și, în același timp, vor putea să atragă la lectură un număr mai mare de membri ai familiilor salariaților și să îndeplinească, în cartierul respectiv, rolul unei veritabile bibliotecă publice.

Sînt convinsă că această măsură atît de binevenită, pe care Consiliul local o aplică din acest an, va contribui substanțial la o mai eficientă folosire a colecțiilor și la îmbunătățirea activității bibliotecă sindicale. Această convingere se bazează pe experiența proprie de la Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor din cartierul industrial ieșean Nicolina ale cărei rezultate demonstrează o vădită superioritate în comparație cu micile unități bibliotecare.

La Casa de cultură a sindicatelor funcționează cea mai mare bibliotecă sindicală din orașul Iași, cu un fond de publicații în continuă creștere: de la 28 424 de volume în anul 1965, a ajuns la 33 635 de volume în 1966, iar în prezent dispune de 36 316 de volume. *Accesul liber la raft*, introdus la sfîrșitul anului 1965, dezvoltă cititorilor peste 9 000 de volume din cele mai reprezentative și interesante cărți, iar în cele

zece biblioteci mobile de la fabricile „Teșă-tura” și „Moldova-Tricotaje” se află în circuit peste 5 000 de volume. Pentru orientarea cititorilor, am organizat *rafturi tematice* (În ajutorul cursanților de la învățământul politic și ideologic, Știința învinge, Viața oamenilor de seamă, În jurul lumii, Căminul și familia, Ultimele noutăți etc.), *albume tematice*, în care sînt incluse recenzii și prezentări de cărți noi, cronici literare, liste bibliografice de recomandare, *expoziții de cărți*, închinată unor importante evenimente politice, aniversări și comemorări, teme pe-

dagogice etc. Catalogele alfabetice și sistematice au fost puse la dispoziția cititorilor.

Interiorul spațios, amenajat cu rafturi și vitrine elegante, oferă aspectul unei biblioteci moderne, apreciată și frecventată de salariații întreprinderilor din jur și de populația cartierului. Majoritatea cititorilor s-a înscris la sediul bibliotecii și lectura acestora este cu mult superioară, ca volum și ca varietate tematică, față de aceea a cititorilor înscrși la bibliotecile mobile. Pentru comparație, prezentăm câteva date semnificative :

Anul	La sediu			În bibliotecile mobile		
	Cititori înscrși	Volume eliberate	Indice de lectură	Cititori înscrși	Volume eliberate	Indice de lectură
1965	1 814	30 377	16,7	706	2 905	4,1
1966	2 130	44 608	20,9	804	3 250	4,0
1967*)	2 245	46 116	20,5	1 230	4 900	4,0

*) Pînă la 30 noiembrie.

Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor este amplasată într-un cartier industrial și, de aceea, peste 60% din cititorii de la sediu provin din rîndul salariaților de la întreprinderile industriale din jur și al familiilor lor. Publicul care frecventează biblioteca noastră (muncitori, funcționari, elevi, studenți etc.) nu se deosebește cu nimic de cel al oricărei biblioteci orașenești.

Deosebiriile dintre activitatea la sediu și aceea de la bibliotecile mobile sînt evidente. Cu toate că și în bibliotecile mobile organizate de noi a crescut numărul cititorilor și al volumelor eliberate, indicele de lectură rămîne scăzut. Limita redusă a acestui indice reflectă numărul mic de volume oferite de minusculele biblioteci mobile, incapacitatea lor de a satisface cererea de carte a salariaților. Pe de altă parte, se constată o dispersare a colecțiilor bibliotecii în aceste unități. Pentru înlăturarea acestor deficiențe s-a dovedit necesară concentrarea fondului de publicații din bibliotecile mobile și organizarea, în fiecare întreprindere, a unei filiale a Bibliotecii Casei de cultură a sindicatelor. Filialele vor fi amplasate în drumul de trecere spre secțiile de producție și vor dispune de un fond de publicații, completat și reînnoit periodic, corespunzător numărului de salariați. Ele vor fi deschise, trei zile pe săptămîină, între orele cînd are loc schimbul turelor de lucru pentru a facilita tuturor salariaților accesul la bibliotecă.

Accentul principal îl vom pune, în continuare, pe activitatea la sediu. Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor va primi anul acesta noi încăperi ceea ce ne va permite să mărim spațiul sălii de împrumut, să amenajăm o sală de lectură, să organizăm un cerc de legătorie și un depozit cu o capacitate mai mare.

Pentru atragerea unui număr mai mare de cititori, atît la centru, cit și la filiale, vom intensifica popularizarea bibliotecii prin anunțuri la ziarele de uzină și afișe în secțiile întreprinderilor, care să prezinte noile achiziții, programul de funcționare al bibliotecii centrale și al filialei etc. În fața Casei de cultură a sindicatelor vor fi prezentate, pe un panou, aspecte din sala de împrumut a bibliotecii și anunțuri periodice privind programul de activitate și preocupările bibliotecii.

Combina muzicală, magnetofonul și aparatul de radio vor fi folosite mai larg în propaganda cărții, la organizarea audițiilor muzicale și a serilor muzical-literare.

Pentru cercetarea opiniilor, a preferințelor și a exigenței cititorilor vom tipări și difuza „chestionare de opinie”. Cunoscînd astfel preferințele, părerile și sugestiile lor, vom putea organiza mai bine activitatea noastră.

Filomela NEAGOE

Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor
din Iași

ORGANIZAREA SISTEMULUI DE INFORMARE ȘI EFICACITATEA ECONOMICĂ

Documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român — îmboldind înnoitor spre dezvoltare și progres — se preocupă de multiplele laturi ale vieții sociale. Ele oferă prilejul de a desprinde câteva direcții de bază ale dezvoltării economice noastre socialiste, sintetizate în însuși scopul acțiunii întreprinse. „*Intregul ansamblu de măsuri pentru perfecționarea conducerii și planificării urmărește ridicarea continuă a eficienței economice, principiul fundamental al activității în industrie, construcții, agricultură, transporturi, circulația mărfurilor — în toate ramurile și întreprinderile. Fiecare activitate economică, oriunde s-ar desfășura, trebuie să corespundă unor nevoi reale, să asigure recuperarea cheltuielilor sociale, să fie rentabilă, să contribuie la înfăptuirea reproducerii largite.*”

Sfera de implicații și de acțiune a acestor principii este deosebit de largă, dobîndind actualitate atît în ce privește structura și nivelul de organizare a industriei, solocirea resurselor interne, utilizarea rațională a forței de muncă, fundamentarea științifică a deciziilor, cu corolarul indispensabil al sporirii competenței, cît și în privința aspectelor de ordin metodologic: coordonarea diverselor ramuri și sectoare, stimularea cercetării științifice, participarea specialiștilor la perfecționarea diverselor activități de care depinde buna desfășurare a vieții sociale. Toate dezideratele anunțate, cu particularități lesne de dedus, privesc în bună parte și activitatea de informare științifică și aceea a bibliotecilor — în primul rînd a celor tehnice și de specialitate. Este binecunoscută contribuția rețelelor de unități menționate în evoluția fenomenului economic, tehnico-științific și cultural din țara noastră, cu tot regimul de anonim în care își manifestă eficiența, regim de altfel cu nimic îndreptățit.

Față de actualul ritm însă al dezvoltării social-economice, documentarea științifico-tehnică este rămasă cu mult în urma nevoilor reale, fapt care s-ar datora, după părerea noastră, și unor cauze obiective. De pildă, preocuparea insuficientă și parțială, pînă nu demult, pentru organizarea științifică a producției și a muncii, lipsa stimulentei competitiv în producție și cercetare, aprecierea informării științifice ca un factor neproductiv și deci indirect eficient în optimizarea parametrilor calitativi și cantitativi. Ar fi să amintim, deopotrivă, carențele manifestate chiar în sectorul de documentare, ca urmare a unor asemenea deficiențe, și anume: lipsa de coordonare a informării tehnico-științifice (ca stadiu superior al formelor de colaborare), echiparea tehnico-materială necorespunzătoare, dotarea cu cadre specializate a unităților de documentare, arbitrarul organizatoric, paralelismul

activităților și, mai cu seamă, lipsa unei solicitări active de informare din partea celor chemați să ia decizii economice, tehnice și științifice. Manifestările de rutină și empirism au însoțit deseori aceste activități. Nu se cuvine să ignorăm nici rolul factorilor subiectivi. Or, acțiunile întreprinse în ultima vreme și măsurile adoptate la Conferința Națională a P.C.R. sînt de natură să aducă o profundă reconsiderare a rolului ce revine documentării în perspectiva unei economii integral modernizate.

Propunîndu-ne să schițăm cîteva sugestii referitoare la îmbunătățirea muncii de informare în concordanță cu spiritul ce caracterizează măsurile adoptate, trebuie să avem în vedere, aș zice cu precădere, soluționarea problemelor de principiu și de metodă, din care decurg consecințe organizatorice importante.

1. Organizarea modernă a activității de informare științifico-tehnică ține seamă cu prioritate de domeniul cunoștințelor, de categoriile de beneficiari, de distribuirea informației în diversele regiuni ale țării. Elaborarea oricărui plan de reorganizare a acestui sector ar fi indicat să corespundă concepției generale ce stă la baza politicii economice și culturale a statului. De mai mult timp este așteptată o reglementare unitară a sistemului național de informare, care, credem noi, ar trebui să fie expresia cerințelor generale, obiectiv stabilite, și nu manifestarea unor interese instituționale, cum adesea s-a întîmplat. Ar putea și trebuie să fie adoptată o cale cu adevărat științifică și rodnică prin declanșarea, de exemplu, a unei anchete sociologice, temeinic pregătută, capabilă să asigure, pe bază de chestionare, sondaje și interviuri, înregistrarea și interpretarea imparțială a situației

matică este determinată de necesitățile activităților productive și de cercetare și în consecință nu poate fi considerată apanaj al instituțiilor chemate să o satisfacă.

Documentarea trebuie să urmeze îndeaproape evoluția gândirii științifice și a cerințelor producției, care, în documentele Conferinței Naționale a P.C.R., sînt indisolubil legate între ele. De altfel, toate țările care au ajuns la coordonarea și dirijarea centralizată a diferitelor activități sociale au optat pentru unitate și în această privință.

3. O dată cu reglementarea legislativă unitară privind funcționarea sistemului național de documentare, se remarcă necesitatea *elaborării statutului social și profesional al indeletnicirii bibliotecare și documentare*, în așa fel încît să fie eliminat orice echivoc asupra rolului acestor activități în producție, în cercetare, în cultură și în învățămînt. Repartizarea sarcinilor în asemenea organisme implică *statornicirea atribuțiilor și unificarea normelor de încadrare și promovare a specialiștilor din ambele sectoare echivalente cu domenii științifice și tehnice similare*.

4. Directivele Conferinței Naționale insistă pe bună dreptate asupra eficienței oricărei activități și asupra rentabilității celor desfășurate în sectorul economic. Este mai mult decît imperios să fie luată în considerație această recomandare și în munca unităților de documentare și a bibliotecilor.

Realizarea acestor cerințe reclamă aplicarea unui riguros regim de organizare științifică și de folosire sistematică a energiilor intelectuale, în fiecare unitate și în ansamblu. După părerea noastră, documentarea este recomandabil a fi organizată, în primul rînd, după conținut (pe domenii, discipline și specialități științifice și tehnice) și, totodată, în rețele de unități repartizate rațional în teritoriu. Cu alte cuvinte, dacă prelucrarea și semnalarea literaturii de specialitate ar fi util să fie făcută prin instrumente și publicații unice (știință și tehnică la un loc), dar în serii și caiete distincte (inclusiv un sistem operativ de fișe), utilizarea și valorificarea acestora, prin adîncirea conținutului în funcție de tematici speciale, ar urma să se facă în unitățile din rețea. Conform structurii de organizare a producției și a cercetării științifice, preconizate de către partid, în fiecare rețea departamentală vom avea unități de documentare (înțelegem atît biblioteca de specialitate, cît și sectorul de informare științifică, tehnică sau economică) la nivelul ministerului, la nivelul centralei industriale, al întreprinderii și al institutelor de cercetări și proiectări conexe. În condițiile de pînă acum, devenise precumpănitoare organizarea documentării în rețele departamentale (ministere,

existente și a nevoilor reale de documentare în diversele ramuri de activitate. Rezultatele investigației să fie făcute cunoscute cercurilor largi de specialiști, care să dezbată și să propună și alte variante de soluționare. Mai mult chiar, poate fi organizat un concurs public pentru elaborarea unor variante de modernizare a sistemului de documentare. O astfel de acțiune ar aduce un spor de inițiativă și de interes din partea celor care lucrează sau beneficiază nemijlocit de efectele informării și ar dinamiza luarea unor hotărîri.

2. Considerăm a fi în folosul general ca orientarea de principiu adoptată să depășească actualele dezacorduri dintre părerile reprezentanților bibliotecilor și ai unităților de documentare. Sistemul național de informare trebuie și poate să unifice și să întegreze eforturile care, în fond, se completează reciproc și organic, atunci cînd sînt escamotate prejudecățile conservatoare ale bibliotecarilor sau cele ultratehnice ale documentariștilor. Unele experiențe mondiale și chiar teoretizări de înalt prestigiu se pronunță în favoarea concilierii, a reîntreprinderii celor două domenii prin prisma „științelor omului”, a „teoriei comunicației” și a ciberneticii.

De asemenea, se impune a fi eliminată separația cu nimic justificată, dintre informarea tehnică și cea științifică, în ce privește prelucrarea centrală a literaturii, fapt care are reprobabile repercusiuni în organizarea cunoștințelor. Ar fi momentul să se înțeleagă că documentarea modernă, siste-

Academice, învățămînt etc.), care a atras după sine și organizarea departamentală a cunoștințelor. Din această pricină, decurg paralelisme inerente în prelucrarea și difuzarea informației. De pildă, în institutele politehnice, în cele departamentale de cercetare și de proiectare, cât și în cele ale Academiei sau chiar în laboratoarele uzinale, sînt prelucrate, într-o bună măsură, aceleași publicații și sînt elaborate buletine de informare cu conținut asemănător, chiar identice uneori. În schimb, mai nicăieri nu se realizează o documentare adîncită sub raportul exhaustivității și al specializării. Situații similare nu sînt întîlnite numai în domeniile tehnice, ci și în domeniile științelor naturii sau în științele sociale. De aceea, considerăm util a se folosi schema departamentală numai ca structură organizatoric-administrativă, destinată să asigure baza materială și financiară a activității. Exploatarea informațională însă, adică organizarea prelucrării și difuzării cunoștințelor, ar fi cu mult mai eficient să se efectueze pe domenii și specialități tehnice, științifice, economice etc. Astfel, unitățile care aparțin diverselor rețele, dar au profile sau specialități identice ori asemănătoare, își vor putea coordona activitatea informațională (păstrînd subordnarea departamentală) în cadrul unor subsisteme ale sistemului unic, național (în domeniul economic, în construcții și arhitectură, în științele sociale, în matematică etc.). În cadrul unui subsistem dat, unitățile cuprinse urmează a se specializa (pe linia documentării) în conformitate cu un plan tematic-disciplinar și să funcționeze conform principiului diviziunii științifice a muncii și a sarcinilor. Ele vor asigura pentru întreg ansamblul național informația în disciplina stabilită și vor furniza documentația necesară sectorului departamental în care funcționează, folosind instrumentele elaborate în sistemul național și pe plan internațional. În acest sens, apare și distincția de principiu dintre *rețea* (ansamblu de unități care au un profil sau un scop comun) și *sistem*, prin care înțelegem un ansamblu de unități a căror activitate constituie o structură unitară, bazată pe interrelații funcționale precise.*

* În definiția celor doi termeni, ne exprimăm un punct de vedere personal, independent de definițiile date de alți autori. Pentru lămurirea noțiunilor, vezi: Popa, A., Caravia, Paul și Sărățeanu, Vasile. *Bibliotecile Institutelor de învățămînt superior tehnic și informarea științifică*. In: Probleme de documentare și informare. IDT. Nr. 6, 1967, p. 356-376+anexa; Caravia, Paul. *Informarea științifică și creșterea arhitecturii*. In: Probleme de documentare și informare. IDT. Nr. 12, 1967, p. 723-736.

O asemenea organizare presupune aplicarea unei concepții unitare și a principiului centralizării și descentralizării prin coordonare vorticală (departamentală și națională) și orizontală (pe domenii de cunoștințe). Centralizarea asigură elaborarea instrumentelor unitare, pe domenii, necesare informării curente și retrospective, iar descentralizarea implică diviziunea sarcinilor specializate în unități aparținînd unor rețele diferite și răspîndite pe teritoriul țării.

Credem că, procedîndu-se în acest chip, vor fi create condiții mai bune de acțiune și altor principii metodologice specifice domeniului documentării. Astfel, principiul cooperării active va dinamiza schimburile, împrumuturile, reproducerea, înmagazinarea fondului nefolosit etc. Principiul operativității va putea acționa eficient în direcția normalizării publicațiilor tehnico-științifice, a publicațiilor documentare, a operațiilor specifice fiecărui tip de unitate, a celor de normare a muncii, a funcțiilor și a sarcinilor documentare în cadrul instituțiilor unde funcționează, a condițiilor de împrumut, a informării centralizate asupra literaturii existente în țară, a înregistrării documentației nepublicate, a cercetărilor bibliografice, a traducerilor etc.

5. O atenție deosebită ar urma să fie acordată documentării economice, unde considerăm firească înființarea unui centru pe profil, eventual pe lângă Consiliul Economic Național, recent înființat, și a unui subsistem temeinic încheșat. Pe măsură ce aspectele economice dobîndesc prioritate în conducerea și organizarea modernă a oricărei activități productive, pe măsură ce se extinde sistemul informațional economic, al relativei autonomii a întreprinderilor în valorificarea producției, în aceeași măsură devine mai imperioasă informarea economică pentru toate nivelele de activitate și pentru toate problemele: conducere, planificare, prospectarea pieței și studiul conjuncturii, gestiune, statistică etc.

La ora actuală, numeroase unități elaborează și prelucurează informația economică, generală și teoretică, de ramură sau de specialitate. În acest cadru, pentru o temeinică orientare în producție, în cercetare și în comerț, se cere neîntîrziat organizarea informării în domeniul conjuncturii economice și a ramurilor noi ale economiei (matematică economică, cercetare și calcul operațional, statistică, cibernetică economică etc.). De asemenea, este necesar să se organizeze, în cadrul unui viitor centru de documentare economică, un sector pentru organizarea științifică a producției, a cercetării și a muncii.

6. Viitoarea reorganizare teritorială impune cu stringență o strînsă colaborare a bibliotecilor publice (judetene, municipale etc.) cu

Documentarea și informarea tehnic-științifică la Fabrica de antibiotice Iași

sistemul de documentare din uzine, institute și universități; elaborarea în comun a cataloagelor colective, a instrumentelor de informare tehnică, asigurarea documentației necesare informării în scopuri profesionale până la nivelul comunei și al unităților agricole sînt numai oțeva din sarcinile ce vor reveni acestei rețele în cadrul acțiunii de urbanizare a mediului rural. Nu vom neglija faptul că întărirea unității administrativ-teritoriale a comunei în jurul centrelor productive și culturale va impune reconsiderarea factorilor de informare la acest nivel.

7. Urmărirea sistematică a eficienței muncii în biblioteci și în unitățile de documentare devine o datorie. Pentru îmbunătățirea muncii în acest sector, se impune introducerea formelor și a metodelor de planificare după normele internaționale adaptate specificului țării noastre.

Este știut că perfecționarea sistemului de documentare pe scară națională nu va putea fi realizată fără o etapizare judicioasă și fără antrenarea în munca de organizare a sistemului național de informare a cadrelor de specialiști care lucrează în toate unitățile de documentare. Trebuie să se deschidă și în acest domeniu un drum larg inițiativelor și cercetării.

Cred că ar trebui să fie înțeles faptul că până cînd cercetările privind mecanizarea bibliotecilor și a documentării vor da roade și vor fi aplicabile, întreaga rețea continuă să desfășoare o muncă de zi cu zi care se cere a fi perfecționată. Pentru aceasta, este recomandabilă stimularea inițiativei, experienței și capacității inovatoare a tuturor celor ce lucrează pe acest tărîm. Personal, socotesc inexplicabil faptul că se stabilesc planuri de cercetare, fără ca tematica să fie adusă la cunoștința bibliotecarilor și documentariștilor și fără a fi solicitată și încurajată participarea activă a acestora. Or, documentele de partid recomandă tocmai valorificarea potențialului de inteligență profesională a tuturor celor ce pot contribui la lărgirea măsurilor de perfecționare. Se așteaptă de multă vreme un manual al bibliotecarului, care credem că putea fi editat pînă acum, dacă ar fi fost lansat un concurs, așa cum se procedează în alte țări. Desigur că mai pot fi date și alte exemple.

În sfîrșit, specialiștii acestui domeniu au nevoie de o asociație profesională activă, care să asigure cadrul de dezbateri, de cercetare și de stimulare a inițiativelor creatoare, cheazășie a îndeplinirii sarcinilor ce stau în fața acestui important sector de activitate.

Paul CARAVIA

În etapa actuală, dezvoltarea științei și a tehnicii are loc cu o viteză impresionantă, neîntîlnită pînă acum. În mod inerent se produce și se folosește un volum imens de date, de utilizarea cărora depinde amploarea, viteza și calitatea progresului științific și tehnic. Aceasta este conjunctura care a impus dezvoltarea unor sisteme raționale de documentare și informare ce se împletesc cu însăși activitatea de cercetare și cu producția.

Directivele cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, adoptate de Conferința Națională a P.C.R. din 6-8 decembrie 1967, subliniază rolul considerabil al cercetării tehnico-științifice în asigurarea progresului tehnic al economiei moderne, implicațiile ei profunde asupra tuturor ramurilor. Integrîndu-se în procesul de ansamblu al producției sociale, ca una din cele mai importante faze ale acestuia, cercetarea tehnico-științifică se încorporează tot mai mult în însăși producția materială. Întrepătrunderea științei cu producția are loc în condițiile unei strînse legături între activitatea de cercetare și practică.

Strîns legată de cercetarea științifică, documentarea are o importanță foarte mare pentru rezolvarea problemelor pe care practica industrială le pune cercetătorului. Este deci firesc ca organizarea pe scară națională a informării și documentării științifice să revină Consiliului Național al Cercetării Științifice.

Din contextul documentelor Conferinței Naționale reiese importanța activității din acest sector pentru creșterea producției și a productivității muncii, reducerea prețului de cost și îmbunătățirea calității produselor — factori fundamentali ai sporirii beneficiilor. Informarea asupra tendințelor progresului tehnico-științific pe plan național și mondial contribuie la ridicarea nivelului tehnic și la o organizare corespunzătoare a proceselor tehnologice, la asimilarea de noi produse și la îmbunătățirea sortimentelor.

În sensul cel mai larg, documentarea și informarea sînt menite să furnizeze documentele esențiale și să indice limitele sectorului cunoscut dintr-un domeniu oarecare. De aceea, pentru o activitate rodnică în această specialitate se impune o temeinică instruire științifică și tehnică. Documentarea trebuie să exercite o influență reală asupra faptelor, să fie dinamică și totodată critic-selectivă. Orientîndu-se spre folosirea practică a informațiilor, ei îi revine să alegă din mulțimea de documente acel material sau cea soluție care poate grăbi atingerea scopului propus. Este o muncă de pionierat menită să grăbească noile cercetări și progresul.

Există deosebiri fundamentale între activitatea de documentare și de informare tehnico-științifică dintr-o unitate de producție și aceea dintr-un institut de cercetări sau un centru de documentare. Pe inginerul din uzină îl interesează, în primul rînd, datele aplicabile în condițiile întreprinderii respective și, în al doilea rînd, informațiile despre tendința de dezvoltare în perspectivă. În acest fel, documentarea și informarea tehnico-științifică se integrează în atribuțiile largi ale unităților economice, definite de Directivele Conferinței Naționale a P.C.R.

Formele de difuzare a informațiilor dintr-o unitate de producție diferă față de acelea din alte unități de documentare. Dacă pentru un institut forma cea mai potrivită este cercetarea bibliografică, într-o fabrică se vor prefera referatele sintetice în care se cuprind toate datele necesare și notele informative, unde se includ și problemele economice. Este foarte utilă prezentarea materialelor de informație sub forma unor scheme și tabele sinoptice.

O unitate de documentare nu este un depozit de cărți sau un birou de traduceri; ei îi revine să efectueze o activitate de concepție la nivelul serviciilor tehnice și de cercetare. Biroul de documentare al Fabricii de antibiotice, coordonat direct de către conducerea întreprinderii, se ocupă de procurarea, prelucrarea și difuzarea materialelor de informare tehnică și științifică. Activitatea acestuia prezintă la noi o particularitate deosebită, legată de complexitatea tehnologiei și a cercetării în acest sector. Fabrica de antibiotice este prima unitate industrială din țară profilată pe obiectivul biosintezei industriale a unor produse organice cu structură mai complicată cum sînt: antibioticele, vitaminele, steroizii, aminoacizii, enzimele etc. Procesele de fabricație implică operații multiple și delicate și un înalt grad de tehnicitate. În vederea exploatații raționale a utilajului complex se cere colaborarea strînsă a unui număr de specialiști din diverse ramuri: biologi, chimiști, tehnologi, mecanici, farmaciști, medici etc.

Natura proceselor tehnologice de inginerie biochimică, aplicarea largă a produselor în diferite ramuri (medicina umană și veterinară, zootehnia, agricultura, industria alimentară etc.), precum și inexistența altor fabrici cu acest profil în țară sînt, la rîndul lor, factori care determină o documentare specifică.

O activitate susținută de cercetare pentru atingerea și menținerea tehnologiei la nivelul internațional, deosebit de importantă pentru o unitate producătoare de antibiotice, nu este posibilă fără o documentare operativă. Lipsa acesteia ar duce la o dezechilibrare între cercetare și producție.

Toți acești factori au convins forurile de conducere ale sectorului de necesitatea organizării temeinice a muncii de documentare. În anul 1957, a luat ființă pe lângă fabrică o filială a Institutului de cercetări chimico-farmaceutice, creîndu-se astfel condițiile pentru colectarea și prelucrarea unui volum apreciabil de material de documentare. Biblioteca tehnică a fabricii și cea a filialei I.C.C.F. s-au comasat, iar munca de documentare a fost încredințată inițial unui colectiv format din 3 documentariști, bibliotecar fiind deservită de un bibliotecar. Mai tîrziu, constatîndu-se eficacitatea „serviciului tehnic de studii și de documentare”, fabrica a detașat încă un inginer la munca de documentare, personalul serviciului însumînd astfel 4 documentariști. Această schemă de organizare s-a păstrat în linii mari și după comasarea filialei I.C.C.F. cu fabrica și a rămas aceeași, cu mici fluctuații, pînă în ziua de azi.

Cu toată lipsa de experiență în domeniul informării tehnico-științifice, nucleul de documentare a prestat o muncă utilă; s-a format o colecție importantă de peste 20 000 de materiale documentare (cărți, broșuri, reviste de specialitate din țară și din străinătate, fotocopii, microfilme, stasuri, prospecte, cataloage etc.) cuprinzând aproximativ 15 000 de titluri; s-a asigurat prelucrarea acestor materiale sub formă de fișe bibliografice, rezumate, traduceri, referate, cercetări bibliografice și redactarea unui caiet de documentare în care se publică cele mai însemnate materiale de informare elaborate. Organizarea materialului informativ a început cu elaborarea unui nomenclator signalitic pentru uz intern. Pe baza acestui nomenclator s-a aranjat catalogul fișier central, sursa permanentă de informații culese.

Chiar atunci, pentru prima oară în țară, s-a experimentat sistemul de indexare coordonată, care a fost însă părăsit după scurt timp din cauza lipsei de personal și a faptului că sistemul organizării materialului informativ pe baza nomenclatorului signalitic amintit ne-a satisfăcut pînă acuma.

Biblioteca tehnică a Fabricii de antibiotice constituie în felul ei o colecție unică de material documentar în domeniul produselor biosintetizate și este consultată, atât de personalul fabricii, cit și de specialiștii unor instituții din regiune (Institutul de chimie al Filialei din Iași a Academiei Republicii Socialiste România, Universitatea, Politehnica, I.M.F., Centrofarmul etc.) și din alte localități din țară. La rîndul ei, Fabrica de antibiotice este sprijinită de Centrul de documentare în chimie și petrol prin intermediul căruia obține materialul documentar din Occident și unele informații diverse la care Biroul de documentare uzinal nu are acces direct.

În vederea completării fondului documentar, biroul studiază cataloagele de cărți și revistele de specialitate și face propuneri pentru procurarea noilor materiale documentare.

Documentariștii au o experiență îndelungată în munca de producție și de cercetare și posedă cunoștințe bune în numeroase limbi străine; ei prelucrează, în mod curent, peste 300 de publicații periodice (ziare și reviste de specialitate).

Prelucrarea informațiilor se realizează în mai multe faze: trierea materialelor intrate și repartizarea pe documentariști; redactarea fișelor bibliografice, cuprinzînd datele bibliografice și, la nevoie, referate rezumative; indexarea fișelor conform nomenclatorului signalitic care este elaborat și ținut la zi de colectivul de documentare; traducerea integrală sau parțială a celor mai impor-

tante materiale (din propria inițiativă a colectivului sau la cererea interesaiilor, respectiv a conducerii fabricii); redactarea unor studii bibliografice, respectiv a unor cercetări de literatură. Catalogul general, care cuprinde toate fișele documentare elaborate, constituie principala sursă de documentare a beneficiarilor și stă la dispoziția acestora.

Ca sarcini permanente ale muncii de documentare și de informare tehnico-științifică se reliefează următoarele:

- semnalarea produselor similare sau noi, a stadiului actual și a tendințelor pe plan mondial, urmîndu-se în special informațiile despre munca de cercetare în sectorul industriei biochimice;

- caracteristicile produselor conform normelor valabile pe piața internațională;

- cele mai moderne procese tehnologice de fabricare și rentabilitățile lor;

- aparatele și utilajele moderne folosite;

- metodele de analiză și aparatura de măsură și control;

- utilizarea și valorificarea superioară a deșeurilor de fabricație;

- posibilități de extindere a producției, respectiv de ameliorare și de dezvoltare a profilului întreprinderii.

Colectivul de documentare editează caietul documentar *Antibiotice*, cuprinzînd o parte signalitică redactată, conform nomenclatorului, sub forma unor referate sintetice pe materii, urmată de referate generale, referate pe teme speciale, traduceri, lucrări bibliografice precum și de materiale destinate cursurilor de perfecționare din fabrică. Menționăm că, toată munca de tehnoredactare (organizarea spațiului grafic, coordonarea textului și a desenelor, corectarea textelor dactilografiate și a matritelor rotaprint precum și acordarea de „bun de tipar”, urmărirea multiplicării la rotaprint, controlul paginării etc.) revine aceluiași colectiv restrîns al documentării și așa supraaglomerat cu prelucrarea materialului de informație tehnică. Caietul apare trimestrial, iar pînă astăzi au apărut 33 de numere: 8 din seria veche (1957—1958) și 5 din seria nouă (din 1962 pînă acum). Răsfoind colecția caietelor *Antibiotice*, se constată progresele făcute în decursul timpului de colectivul biroului de documentare, dar, totodată, se observă și unele lipsuri, la care ne vom referi mai jos.

Conștienți că operativitatea este legea de bază a informării tehnico-științifice, căutăm să scurtăm decalajul între depistarea unei informații importante și data apariției caietului de documentare. S-a trecut la redactarea unor note informative care sînt distribuite, la intervale scurte, conducerii, serviciilor și secțiilor interesate.

O bună parte a activității documentariștilor este dedicată consultărilor tehnice și științifice. În afară de semnalizarea telefonică sau prin scris a apariției unor noi materiale, documentariștii intervin direct prin analize bibliografice, prin sugestii bazate pe experiența lor tehnologică și de laborator, prin trierea critică a datelor disponibile, contribuind la rezolvarea problemelor de producție și de cercetare. Biroul de documentare a desfășurat o amplă activitate în sprijinul organizării științifice a producției, în special prin colectarea informațiilor care trebuiau să servească pentru analiza comparativă. Ținând cont de importanța acestor date, colectarea lor va fi dezvoltată în viitor în și mai mare măsură.

Prin acest mod de lucru și de organizare, Biroul de documentare al fabricii a putut să mențină în tot timpul existenței sale un control critic al fondului primar de informații. Totuși, avalanșa de informații, pe de o parte, rigiditatea schemei actuale și imposibilitatea momentană de îmbunătățire a bazei materiale (spațiu, aparatură etc.), pe de altă parte, au dus, în prezent, la o situație critică. În 1959, de pildă, pe baza fondului de informații existent la acea dată, s-a putut efectua o lucrare de documentare specială (de exemplu: studiul bibliografic al unei probleme) într-un timp cu mult mai scurt (de aproximativ 5 ori) decât în 1967, cu toate că dexteritatea și calificarea documentariștilor s-au dezvoltat continuu.

În prezent nu există însă nici o reglementare a organizării activității birourilor de documentare în sectorul nostru, iar funcțiile de documentarist, bibliotecar tehnic, tehnician documentarist nu sînt cuprinse în nici un indicator tarifar. În aceste condiții, nu se poate vorbi de o cointeresare materială a documentariștilor, care sînt salariați inferior colegilor lor din cercetare, proiectare sau producție. Cunoștințele de limbi străine, experiența în munca de cercetare și de producție, stagiul în munca de documentare și pregătirea specială în tehnica informării — condiții fundamentale pentru o bună funcționare a muncii de informare și de documentare tehnico-științifică — nu-și găsesc nici un echivalent în salarizare. Eliminarea acestor anomalii va trebui să fie o preocupare de prim ordin a Consiliului Național al Cercetării Științifice, a ministerelor economice, a centralelor industriale cit și a întreprinderilor care vor beneficia de munca unor birouri de documentare, în măsura în care vor înțelege să creeze condițiile corespunzătoare.

În privința procurării materialelor documentare, în primul rînd a revistelor și a cărților de specialitate, mai ales a celor din țările occidentale, situația este precară. După părerea noastră, ar trebui înlăturate greutățile ce le întîmpinăm cînd e vorba de acor-

darea unor devize pentru procurarea acestor materiale de primă importanță. Dacă ne gîndim la pagubele materiale provocate de lipsa de informare, menținerea la plafonul actual a procurării informațiilor, constituie, în realitate, o rămînere în urmă, o scădere riscantă a eficacității documentării.

Referitor la eficiența economică a documentării sînt foarte multe de discutat. De obicei se aplică unele criterii neprecise, luate prin similitudine, în încercările de a stabili acest indice în domeniul documentării. Se confundă adeseori biblioteca tehnică a unei întreprinderi cu un depozit de materii prime, destinate prelucrării industriale, sau cu utilaje și instalații care trebuie să se amortizeze prin propria lor funcțiune. Dacă e normal să se pună întrebarea: cit a produs cutare utilaj într-un an?, este deplasat să se întrebe: cit a produs abonamentul la revista cutare sau cit s-a cîștigat, prin aplicații directe, în urma achiziționării unui tratat, de pildă, de chimie organică?

Eficiența economică a documentării și informării tehnico-științifice, se bazează, în primul rînd, pe menținerea și ridicarea calificării specialiștilor, a inginerilor și a tehnicienilor, factori hotărîtori ai procesului tehnologic. În ritmul actual de dezvoltare științifică și tehnologică, un specialist care nu recurge la documentare în mod continuu este depășit și descalificat în decurs de aproximativ 5 ani. Informațiile necesare menținerii calificării nu și le poate procura numai prin efortul propriu și nici pe spezele sale.

În al doilea rînd, nici o activitate de cercetare, de proiectare, de producție, de desfacere, de control, de organizare a muncii etc. nu se poate concepe fără o documentare potrivită scopului. Orice planificare trebuie să fie făcută pe baza unei documentări temeinice.

Într-un cuvînt, documentarea păstrează, cercetează și pune la dispoziție experiența umană într-un oarecare domeniu pentru organizarea și efectuarea activității în acest sector. Nu este posibilă nici o realizare fără ca aceasta să se bazeze pe date anterior existente și, la rîndul ei, nu se cunoaște existența unei realizări fără o ea să fie comunicată sau adusă la cunoștință tuturor celor interesați.

Directivile adoptate de Conferința Națională a P.C.R. creează un climat favorabil pentru îmbunătățirea activității de documentare și de informare tehnică și sîntem convinși că vom asista, în curînd, la un reviriment esențial al acestui sector de primă importanță pentru cercetare și producție.

R. LEWIN
M. P. TOMA
S. WEISSBUCH

Mecanismul circulației cărții în Biblioteca cooperativei meșteșugărești din București

Astăzi, la dispoziția cooperativelor stă o colecție de cărți reprezentativă atât sub aspectul cantității, cât și sub acel al varietății de titluri. Colecțiile bibliotecii nou create — grație alocațiilor de care biblioteca dispune — au crescut de la 10 959 de volume (în 1959) la 131 262 de volume (1 ianuarie 1967), ceea ce face ca aceste colecții să rivalizeze cu cele ale unor mari biblioteci orașenești din țară. Alocația acordată de Uniunea cooperativei meșteșugărești a fost (și este în continuare) de 3 lei pentru un cooperativ, încât biblioteca a dispus, anual, pentru achiziții de cărți, de cca. 120 000 de lei. Acest fond este întregit și cu suma încasată de cooperative prin contabilitatea proprie, reprezentând contravaloarea cărților pierdute de cititori. Sumele de care dispune, în acest fel, biblioteca au permis să fie achiziționate, din unele titluri mai des solicitate de cititori, între 5 și 50 de exemplare.

Între 1959 și 1967 numărul cititorilor aproape că s-a dublat (de la 13 190 la 24 385), iar cel al volumelor eliberate a crescut de peste 8 ori (de la 31 717 volume la 258 549 de volume). Datele pe care le avem la dispoziție scot în evidență că 73,8% dintre cooperativiști sunt cititori ai bibliotecii. Astăzi, biblioteca Uniunii cooperativei meșteșugărești din orașul București realizează un indice de lectură de 10,8; citirile pe indicele de circulație el este aproape 2 (exact: 1,96).

Biblioteca — situată în localul clubului Uniunii — alimentează prin colecțiile sale peste 900 de biblioteci mobile din unitățile productive ale cooperativei meșteșugărești din Capitală. Mecanismul circulației cărții, de la biblioteca centrală spre bibliotecile mobile, de aici la cititori și înapoi, evidențiază avantajele acestui sistem organizatoric. Biblioteca mobilă nu se interpune, aici, în fluxul cărții de la biblioteca centrală la cititori ci, dimpotrivă, ea facilitează și accelerează acest flux, spre deosebire de situațiile similare existente în marile întreprinderi unde distanța dintre locul de muncă și biblioteca centrală este foarte mică și unde, deci, fărâmițarea fondurilor nu este justificată.

„Dulăpiorul” cu cărți, colecțiile minuscule, stagnante, au dispărut. Bibliotecarul cu muncă obștească, sondând preferințele colegilor săi de muncă, propagând cartea nou intrată în biblioteca centrală, aduce și difuzează atâtea cărți cite împrumută de la biblioteca centrală. Pe măsură ce acestea sînt citite, lunar sau ori de cite ori este cazul, la solicitarea salariaților, solicitare care, de multe ori, este expresia unei recomandări făcute de bibliotecar, sînt aduse noi lucrări.

Cum reușește biblioteca centrală și activul ei de bibliotecari cu muncă obștească să mențină viu un astfel de mecanism?

Bibliotecile din cooperativa meșteșugărească au urmat, și sub aspect organizatoric, calea dezvoltării unităților productive ale rețelei din care fac parte. Dacă pînă în 1959 aceste biblioteci au ființat, independente, pe ramuri de producție (piele-încălțăminte, lemn-mobilă, textile-confecții, metal-chimic, construcții și prestări servicii), din acest an, o dată cu crearea unei singure uniuni cooperatiste pentru întregul oraș București, micile colecții de cărți existente pînă atunci au fost comasate într-o singură bibliotecă.

Reorganizarea bibliotecilor din cooperativa meșteșugărească a fost impusă nu numai de reorganizarea rețelei unităților productive ale acesteia, ci și de necesitatea ridicării calității a activității de propagandă și de răspîndire a cărții la nivelul cerințelor actuale. Fărâmițarea de pînă atunci ducea la risipirea fondurilor alocate, la un paralelism inutil și dăunător în achiziții și, în ultimă instanță, cititorii acestor biblioteci nu puteau găsi decît puține dintre cărțile care îi interesau.

Credem că aceasta se datorează unor colecții reprezentative, capabile să satisfacă și cele mai exigente preferințe. Fondul de carte nu mai este dispersat în sute de biblioteci mobile, ci concentrat într-o singură bibliotecă centrală de unde este dirijat, după necesități, spre cititori prin intermediul bibliotecarului cu muncă obștească. Bibliotecarul venit să preschimbe cărțile „bibliotecii sale mobile” are acces liber la raft, iar la dispoziția sa stau: cataloagele alfabetic și sistematic, liste de recomandare multiplicat spre difuzare în cooperative, un raft cu ultimele noutăți intrate în bibliotecă și, un altul, cu cărți recomandate pentru popularizare (însoțite, fiecare, de o recenzie întocmită de bibliotecă centrală).

Lucrările pe care bibliotecarul nu le găsește la bibliotecă centrală — n-au fost achiziționate sau sînt împrumutate — se înscriu într-un *caiet de cereri*; pe măsura intrării lor în bibliotecă, în ordinea cererilor, ele sînt puse la dispoziția cititorilor.

Circulația cărții și, concomitent, activitatea bibliotecilor mobile este urmărită printr-un *Registru de evidență a împrumuturilor*; fiecare din cele 900 de biblioteci (grupate pe ramuri de activitate) sînt înscrise aici. Dintr-o singură privire se poate constata, în oricare din lunile anului, mișcarea fondurilor în bibliotecile mobile; tot aici sînt însemnate vizitele de îndrumare efectuate de lucrătorii bibliotecii centrale. Fiecare lucrător al bibliotecii centrale răspunde pentru îndrumarea a 120—130 de biblioteci mobile; deci, în mod obișnuit, ei vizitează o bibliotecă mobilă cel mult de două ori într-un trimestru, dar ei asigură lunar îndrumarea bibliotecarilor cu muncă obștească din unitățile de care răspund și atunci cînd aceștia vin să preschimbe cărțile împrumutate.

Cele relatate pînă aici evidențiază avantajele incontestabile ale acestui mod de lucru față de cel practicat în cazul dispersării colecțiilor în mici biblioteci mobile, dar informarea cititorilor asupra colecțiilor bibliotecii este deficitară. Ea se reduce, de fapt, la o informare prin mijlocirea bibliotecarilor cu muncă obștească și prin listele de recomandare difuzate de bibliotecă centrală. Am opta, în această situație, pentru editarea, prin multigrafare, de către bibliotecă centrală a unui catalog selectiv care, trimestrial sau anual, să fie completat cu un buletin de creștere a colecțiilor, ele urmînd să fie difuzate în fiecare cooperativă. În acest sens bibliotecă ar trebui dotată — investițiile nu credem a fi considerate nerentabile — și cu un aparat de multiplicat care ar urma să fie folosit atît la multiplicarea catalogului, a buletinului de creștere a colecțiilor, cît și a listelor de recomandare sau a recenziilor difuzate în toate atelierile

cooperativelor și care sînt actualmente dactilografiate! Sau, toate acestea, să fie chiar încredințate unei cooperative cu un asemenea profil.

Credem că la o asemenea structură organizatorică, bibliotecă ar trebui să dispună și de un microbuz — sau, mai de grabă, de un bibliobuz — care să preia, cel puțin în parte, efortul fizic al bibliotecarilor cu muncă obștească. Importanța lui pentru eficiența activității bibliotecare ar fi deosebită și prin aceea că ar da posibilitate cititorului să intre în contact mai direct, la locul de muncă, cu o parte a colecțiilor de cărți ale bibliotecii — fără imobilizarea acestora în bibliotecile mobile —, ar asigura operativitatea satisfacerii cererilor de carte, ar scurta timpul de circulație a cărții la o cooperativă sau alta etc. Pe linia ușurării muncii de evidență se impun, de asemenea, unele simplificări ale formularisticii existente. Ni se pare utilă, în acest sens, introducerea fișei de urmărire a circulației fiecărei cărți în locul borderourilor de predare-primire care se întocmesc la fiecare mișcare de fond și care umplu astăzi zeci de bibliorafuri.

O importanță, cel puțin egală cu aceea a cărții în sine, o are organizarea și dezvoltarea corespunzătoare a colecțiilor bibliotecii încît cititorul să-și poată face o imagine cit mai cuprinzătoare despre ceea ce bibliotecă îi poate oferi. La volumul colecțiilor și circulației existente în prezent la Biblioteca cooperativei meșteșugărești din orașul București, spațiul alocat acestuia este mai mult decît insuficient. Un calcul sumar ne demonstrează că, astăzi, se află depozitate în trei camere — care sînt în același timp și birourile celor 10 salariați ai bibliotecii — peste 2000 de volume pe m². Or, *normativele prevăd: 250—300 de volume pe m² de suprafață de depozit și numai 80 de volume pe m² pentru secțiile de împrumut cu acces liber la raft!*

Eforturile făcute de Uniunea cooperativei meșteșugărești din orașul București pentru înzestrarea acestei biblioteci și munca entuziasată a colectivului de aici, înrîurirea serioasă ce s-a dovedit că o exercită asupra operatorilor activitatea de popularizare și răspîndire a cărții ce se desfășoară în prezent face, desigur, rentabil și un efort suplimentar pentru dotarea ei cu echipament de bibliotecă. Asigurarea condițiilor materiale pentru bibliotecă este, fără îndoială, o măsură cu implicații fundamentale în propaganda cărții, iar rezultatele obținute astăzi constituie o garanție sigură în ridicarea, pe o treaptă calitativ superioară, a activității bibliotecii în viitor.

O problemă nerezolvată — reglementarea juridică a relațiilor bibliotecă- cititor

Responsabilitatea bibliotecarului pentru integritatea colecțiilor date lui în custodie constituie, astăzi, o problemă de mare actualitate. Răspunderea materială pe care bibliotecarul o are, din momentul angajării lui, asupra cărților și care îi dictează să păstreze cu cea mai mare grijă bunurile încredințate vine, paradoxal, în contradicție cu tendința de extindere a circulației cărților, care este însăși rațiunea de a exista a funcției de bibliotecar. Contradicția conservare-circulație a cărților, care duce inevitabil, în condițiile de reglementare a gestiunii existente astăzi în bibliotecile noastre, la unele reticente în răspunderea publicațiilor, este o problemă a cărei rezolvare pare deosebit de complicată.

Desigur, darea în folosință personală a unor bunuri, proprietate socialistă, există și în alte domenii: închirieri de locuințe, de obiecte, folosirea temporară a unor instalații etc. Varietatea, întinderea și natura relațiilor bibliotecă-cititor conferă însă împrumutului de cărți un caracter aparte, care necesită și o legiferare corespunzătoare.

S-ar părea că, din punct de vedere juridic, împrumutul cărților prin biblioteci publice este singurul domeniu în care bunuri variate, în cantitate foarte mare și de o valoare însemnată, proprietate de stat sau obștească, pot intra în folosință personală a unui public numeros, pe un timp limitat, fără a preexista garanții materiale pentru recuperarea lor.

De la definirea justă a relațiilor bibliotecă-cititor ar trebui să pornească și legislația bibliotecară pentru a reglementa structura juridică a împrumutului de cărți.

Bibliotecile publice din sistemul așezămintelor culturale nu sînt biblioteci de conser-

vare, ci, în primul rînd, de împrumut, cu largi posibilități de accesibilitate. După părerea noastră, aceste biblioteci trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

— Să asigure caracterul public cît mai larg al colecțiilor, adică să înlesnească consultarea publicațiilor sale, în condiții optime și fără îngrădiri formale, unui cerc cît mai larg de cititori de toate categoriile.

— Să asigure integritatea colecțiilor — patrimoniu al bibliotecii — în condițiile unei circulații cît mai intense a cărților, întărită prin stabilirea unor termene cît mai precise pentru restituirea — și deci reîntrăgirea în circuit — a cărților împrumutate.

Aceste funcții trebuie îndeplinite fără cheltuieli inutile de muncă și de timp din partea personalului bibliotecii.

În principiu, atribuțiile bibliotecii și obligațiile cititorului față de această instituție trebuie să fie înscrise și se definesc detaliat în regulamentul de ordine interioară al fiecărei biblioteci, regulamentul care trebuie adus la cunoștința fiecărui cititor din momentul înscrierii. Am vrea să precizăm însă că, deși necesitatea existenței acestor regulamente de ordine interioară este sugerată în *Regulamentele bibliotecilor regionale, raionale și orașenești* elaborate în 1966 de C.S.C.A.*), totuși, nici pînă astăzi, nu s-au dat instrucțiuni pentru întocmirea unui regulament-tip de ordine interioară. De altfel, categoria cea mai numeroasă de biblioteci publice din țara noastră — bibliotecile comunale — nu posedă pînă la ora actuală nici măcar regulamente de organizare și funcționare și, evident, nici regulamente de ordine interioară.

Ca prevederi ar trebui să cuprindă, după părerea noastră, aceste regulamente de ordine interioară? Vom repeta mai jos lucruri îndeobște cunoscute tuturor, dar care ar trebui să-și aibă o fundamentare precisă într-o reglementare corespunzătoare.

Un regulamentul de ordine interioară trebuie să precizeze: a) cercul persoanelor îndreptățite să folosească serviciile și colecțiile bibliotecii; b) condițiile de folosire a diferitelor categorii de publicații și serviciile pe care bibliotecă este obligată să le ofere cititorilor săi (lectura în sală, împrumutul la domiciliu, categoriile de publicații care se consultă numai în cadrul bibliotecii, funcția de informare și documentare etc.); c) numărul maxim de publicații care pot fi împrumutate o dată și durata în timp a împrumutului; d) modalitățile de garanție, prin-

*) p. 9 și 25: „...normele de consultare a colecțiilor [bibliotecilor regionale și raionale, n.n.] se stabilesc de conducerea bibliotecii, în conformitate cu dispozițiunile legate în vigoare.”

tr-o terță persoană, pentru persoanele fără venit propriu (minori, casnice etc.); c) condițiile de împrumut pentru persoanele fără domiciliu stabil în localitatea respectivă; f) consecințele care decurg pentru cititor în cazul nerespectării prevederilor regulamentului de ordine interioară.

Cînd cetățeanul se înscrie pentru prima dată ca cititor al unei biblioteci publice, lucrătorii acestei instituții au obligația să-i facă cunoscut conținutul regulamentului, punindu-l să iscălească că este de acord cu el și că îi va respecta prevederile, sau că, în caz contrar, se poate face pasibil de sancțiunile prevăzute. Deci, în momentul înscrierii, atît cititorul față de bibliotecă, cît și bibliotecă față de cititor, își iau reciproc anumite obligații legale. Acest „contract” dintre bibliotecă și cititor ar trebui confirmat pe o fișă de înscriere a cititorului, fișă care să aibă o valabilitate mult mai mare decît un an de zile și care ar putea fi prelungită anual printr-o simplă iscălitură a cititorului; acest „contract” ar putea da bibliotecarului dreptul să acționeze conform prevederilor lui în mod direct, fără alte formalități prealabile.

În mod obișnuit, obiceiurile litigiilor dintre bibliotecă și cititorii ei sînt: nerescîtuirea la timp a cărților împrumutate, pierderea sau însușirea deghizată (sub pretextul pierderii) a publicațiilor bune și ale bibliotecii, deteriorarea cărții.

În rîndurile ce urmează vom încerca să analizăm reglementările în vigoare și să reliefăm unele din lipsurile lor, în lumina unei îndelungi experiențe în munca cu cartea într-o bibliotecă raională.

Prevederile legale în vigoare privind sancționarea abaterilor de la regulamentul de ordine interioară stabilesc condițiile și valoarea contravențiilor, dar nu repară prejudiciul în sine cauzat bibliotecii; contravaloarea cărții, conform legislației actuale, nu mai reintră în bugetul bibliotecii, ci în bugetul statului. În felul acesta, interesele bibliotecii sînt prejudiciate, căci, practic, patrimoniul bibliotecii, prin sistemul de amenzi și recuperări actual, se micșorează cu fiecare publicație pierdută de cititori, fără nici o posibilitate de reintregire a proprietății. Vrem să precizăm de asemenea că alocațiile bugetare destinate bibliotecii nu sporesc nici în anul următor cu suma vărsată în bugetul statului, reprezentînd contravaloarea cărților pierdute de cititori.

Reglementările în vigoare sînt greoaie și neeconomice, cer o mare cheltuială de timp și de muncă, sînt încete în forme și formulare complicate și — uneori — absurde. Biblioteca, nu numai că nu recuperează banii pentru publicațiile pierdute, dar și cheltuiește în plus din bugetul ei: costul cărților poștale pentru avizare, al timbrilor fiscale pentru formele de amendare a cititorului înaintate la notariatul de stat

etc. În concluzie, în lumina prevederilor actuale, biblioteca este de două ori păgubită: cu valoarea cărții — iremediabil pierdută — și cu cheltuielile pentru întocmirea formelor de sancționare a cititorului, în care intră desigur și echivalentul în lei a timpului afectat de lucrător pentru îndeplinirea lor.

De altfel, timpul care se scurge între constatarea contravenției și recuperarea valorică fiind prea îndelungat datorită multiplexelor formalități care se cer îndeplinite, face adesea, în condițiile unei intense mișcări demografice, ineficace orice efort al bibliotecarului.

Prezentele reglementări nu prevăd garanții din partea cititorilor fără venitului propriu; or, pentru oricare altă dare în folosință sau împrumut pe timp limitat din alte sectoare (comerț etc.), legislația în vigoare prevede clauze speciale pentru aceste cazuri.

Modul în care este concepută și aplicată, în momentul de față, legislația cu privire la bibliotecă, angajează în prea mare măsură răspunderea materială a bibliotecarului, într-un complex de împrejurări în care nu-i sînt puse la dispoziție posibilități eficiente de acțiune pentru apărarea fondurilor de publicații date în gestiune. În condițiile prezentei fluctuații de salariați în bibliotecă, mai ales la nivelul celor comunale, predările și primirile de gestiune se fac greoi, cu multă pierdere de timp și mai ales cu erori grave, în urma cărora bibliotecarii sînt nevoiți să plătească sume importante. Impunțile — de multe ori nejustificate de neglijența sau reaua voință a bibliotecarului — contribuie în mare măsură la slăbirea atașamentului salariatului față de instituția în care lucrează și îi determină pe bibliotecarii să-și părăsească locul de muncă, optînd pentru profesii în care nu se expun riscurilor materiale.

În cadrul actualelor prevederi, penalizarea nu este progresivă în raport cu gravitatea prejudiciului și deci nu este educativă; deteriorarea, pierderea sau însușirea deghizată sînt deopotrivă considerate contravenții și sancționate în mod egal. Sancționarea nu este nuanțată, adică nu face deosebire între cititorul care realmente a pierdut o carte, dar vrea să restituie costul publicației sau s-o înlocuiască cu alta identică și cititorul care, rău intenționat sau în repetate rînduri, a deteriorat sau și-a însușit în mod camuflat unele cărți sub pretextul pierderii lor. În cazul publicațiilor valoroase — de exemplu a celor cu o valoare mai mare de 100 de lei — amenda maximă de 100 de lei nu-l intimidează de loc pe cititorul necinstit care, mai ales în cazul edițiilor epuizate, confundă biblioteca cu librăria sau, anticariatul. Actualele forme de rezolvare a nerescîtuirilor sînt jignitoare pentru cititorii cinstiți și mai ales pentru părinții micilor cititori. Am avut nenumărate cazuri în care, după aplicarea

prevederilor reglementare de amendare, părinții nu au mai permis copiilor lor să mai frecventeze biblioteca, ba au mai determinat și pe alți părinți să procedeze la fel ca ei.

Creдем că un viciu principal al legislației actuale îl constituie faptul că normele care reglementează problemele atât de importante ale apărării patrimonului bibliotecilor sînt înglobate în instrucțiunile generale care prevăd sancționarea diferitelor abateri din sectorul cultural și nu răspund exclusiv specificului, atât de pregnant, al gestionării de publicații.

Am vrea să schițăm mai jos unele soluții care, departe de a avea pretenția exhaustivității sau a definitivei rezolvări, ar contribui la ameliorarea normelor în vigoare sau înlăturarea unor inadvertențe actuale.

Creдем că o primă și importantă măsură care ar trebui întreprinsă ar fi elaborarea regulamentului-tip de ordine interioară. Adeptat condițiilor specifice fiecărei biblioteci, regulamentul ar avea funcție de contract și ar stabili relațiile bibliotecă-cititor într-un mod categoric.

Simplificarea procedurilor și a formularisticii de împrumut ar contribui în mare măsură la clarificarea evidenței cărților împrumutate și la înlăturarea inadvertențelor. Reducerea numărului de formulare și a actelor de urmărire (și implicit, deci, a cheltuielilor) se poate realiza prin câteva măsuri în conformitate cu spiritul reglementărilor generale, în vigoare și în alte sectoare. La înscriere, cititorul trebuie să fie obligat a depune timbrele sau cărțile poștale necesare avizărilor — clauză compatibilă cu principiul gratuității serviciilor bibliotecii; cititorii salariați să fie de acord cu reținerea din salariu a sumei datorate bibliotecii în cazul nerestituirii cărții împrumutate după avizare, reținere care să nu comporte alte formalități decât o simplă adresă către contabilitatea întreprinderii la care face serviciu cititorul sancționat; în cazul persoanelor fără venit propriu, pe fișa acestora să fie înscris numele persoanei care garantează din punct de vedere material pentru ele.

Fișa de înscriere a cititorului la secția de împrumut trebuie să conțină extrase din regulamentul de ordine interioară, cu menționarea sancțiunilor pe care le va suferi cititorul în cazul nerespectării obligațiilor sale. Sancțiunile prevăzute în regulamentul trebuie să fie diferențiate și progresive:

— În caz de nerestituire la timp a cărții împrumutate, cititorul să fie obligat să plătească o penalizare mică, dar progresivă (de exemplu 0,25 lei pe zi), în raport cu numărul zilelor de întârziere după expirarea termenului de împrumut, suma totală neputînd depăși, de regulă, prețul cărții.

— În caz de nerestituire după a doua avizare — făcută la un interval de 1—2 săptămîni de la prima avizare — cititorul să

fie obligat să plătească, fără ca pentru aceasta să mai fie nevoie de alte formalități sau aprobări, de trei ori costul cărții.

— Cititorul de bună credință care, din diferite motive, a pierdut o publicație și anunță acest fapt din timp bibliotecarului, să aibă posibilitatea de a înlocui cartea pierdută cu un exemplar din același titlu — fie din aceeași ediție, fie din alta mai nouă —, sau să aducă un alt titlu, de aceeași valoare și din același domeniu de cunoștințe, acceptat de bibliotecar. Bibliotecarul trebuie să aibă latitudinea a hotărî dacă o carte poate fi înlocuită sau nu, ori dacă publicația adusă de cititor în schimb poate fi acceptată sau nu. Această prevedere ar facilita reîntregirea directă și imediată a fondului de publicații al bibliotecii și ar lichida pe loc o serie întreagă de litigii, fără a leza buna-credință a cititorului cîștit; ea și-ar avea o întinsă sferă de aplicabilitate mai ales la secția de copii, unde părinții vor putea înlocui cărțile deteriorate sau rătăcite de micii cititori prin alte publicații, cumpărate de la librărie.

— Deocamdată, ar fi oportun ca sistemul de amenzi pentru întîrzieri în restituirea cărților sau pierderea publicațiilor să fie aplicat doar în mediul urban; creдем că cititorul din mediul rural nu are încă formată deprinderea de a frecventa biblioteca atât de puternic și atari măsuri de sancționare l-ar îndepărta, poate, pentru totdeauna de bibliotecă. Din aceleași motive considerăm, de asemenea, oportun ca durata de împrumut a unei cărți să fie mai îndelungată la țară în comparație cu orașul.

Creдем că ar fi oportun ca numai amenda pentru întîrzieri în restituirea cărților și 2/3 din suma echivalentă cu de trei ori prețul cărții să intre în bugetul statului; ar fi mai echitabil pentru bibliotecă ca, totuși, contravaloarea cărții, adică 1/3 din suma plătită de cititor, să reîntre în bugetul bibliotecii, contribuind la refacerea colecțiilor.

Ar fi cazul, de asemenea, în condițiile actuale de întărire a gospodăririi proprii a fiecărei unități, să se dea posibilitate bibliotecarului să încaseze direct, pe bază de chitanțier, atât amenda pentru întîrziere în restituirea cărții, cît și despăgubirea pentru nerestituirea publicației. Dacă un controlor din transporturile în comun sau un agent de circulație poate emite o chitanță de amendare și poate încasa *pe loc* suma respectivă, în virtutea unui act normativ care stabilește penalizări fixe pentru anumite pagube sau abateri de la reguli (ex. spargerea unui geam în tramvai, trecerea nepermisă a străzii etc.), fără alte formalități, cu atât mai mult un lucrător de specialitate, dintr-o instituție cu gestiune proprie, ar fi în măsură să aplice, diferențiat și în scop educativ, prevederile unui regulament cu-

noscut în egală măsură atât de el, cât și de contravenient și care are caracter de contract.

În sfârșit, sîntem de părere că problemele atât de importante și atât de specifice ale relațiilor dintre bibliotecă și beneficiarii ei — cititorii — să facă obiectul unor reglementări aparte, cu caracter special, în care să se evidențieze, într-o lumină justă și în contururi cât mai precise, în primul rînd atribuțiile de gestionar ale bibliotecarului, cu tot ansamblul de obligații decurgînd din această calitate, dar și răspunderea cititorului față de păstrarea integrității colecțiilor bibliotecii pe care o frecventează. Aceste reglementări ar trebui să țină seama de rolul bibliotecii ca propagator al culturii în rîndul maselor largi de cetățeni, prin bunuri puse la dispoziția unui cerc cât mai larg de beneficiari, și să prevadă un quantum cît de mic de risc material pentru bibliotecar. Oare de ce este posibil ca pentru lucrătorii din comerțul cu autoservire să se considere legal a se prevedea un procent oarecare de risc material, iar pentru bibliotecarii lucrînd în condițiile accesului liber la raft al cititorului, în localuri de multe ori puțin adecvate acestui sistem, o legislație specifică să nu ia în considerație acest risc, real și întru totul justificat? Oare nu este cazul să se țină seama, într-o legislație viitoare, de rolul primordial de propagandist al bibliotecarului, pentru ca acesta să poată depăși stadiul de custode, de paznic pasiv al bunurilor bibliotecii?

Acest articol a fost scris, în intenția autorului, în primul rînd cu scopul de a contribui, prin sugestiile date, la realizarea unor reglementări ferme pentru apărarea patrimoniului bibliotecilor. El pornește din dorința sinceră de a atrage atenția forurilor de specialitate asupra unei probleme — legislația cu privire la gestionarea bunurilor unei biblioteci publice — care de ani de zile își așteaptă rezolvarea. În forma imperfectă în vigoare, reglementările prezente sînt departe de a contribui la stăvîlirea pierderilor de bunuri materiale, favorizează formalismul, risipa de timp și de forțe de muncă, ducе la adîncirea fluctuației cadrelor de bibliotecari.

În lumina prevederilor recentelor documente ale Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român privind dezvoltarea și întărirea proprietății socialiste, a sosit, credem, timpul, ca o nouă legislație, bine gîndită și care să țină seama de specificul muncii cu cartea, să consfințească rolul pe care îl deține bibliotecarul în statul nostru de educator și propagandist al tezaurului cultural materializat în publicații.

MERÉNYI Iosif
Biblioteca orășenească Carei

Observații și propuneri privind VOCABULARUL DE BIBLIOLOGIE

(II)

Ediția 1966

B. OMISIUNI DE ÎNȚELESURI

APARAT ȘTIINȚIFIC 2. Totalitatea textelor suplimentare menite să ajute la înțelegerea și folosirea textului principal.

ARTICOL 2. Sinonim cu *paragraf* 1.

BARĂ 2. Semn tipografic utilizat pentru a înlocui într-o transcriere în continuare, schimbarea de rînd, util îndeosebi cînd schimbarea de rînd originară permite omisiunea unui semn de punctuație (de ex. între titlu și subtitlu), sau cînd schimbarea de rînd are o semnificație poetică (la versuri).

DIAGRAMĂ — vezi A, ultimul alineat [în nr. 1].

EDITURĂ DE STAT 2. Editură din țările socialiste depinzînd direct de centrala editurilor; opus: editură departamentală, editură regională etc.

IDEM 2. De același autor.

INDEX 3 (sens derivat din *index de cărți interzise*). Categorie (de cărți, de oameni etc.) înlăturată din discuție, din folosire; întrebuintat în expresia *a pune la index*.

MANUSCRIS 3. Forma editorială cea mai avansată avută de lucrare la un moment dat în cursul procesului de editare (și tipărire); acest înțeles se folosește în expresia *circuitul manuscrisului*. E cea mai avansată fază poligrafică în măsura în care a fost corectată și cuprinde ultima intervenție a autorului (redacției) — ceea ce înseamnă că, în anumite momente ale procesului de editare, manuscrisul e reprezentat de cumularea a două forme succesive.

PAGINĂ 3. Pluralul pagini se folosește și pentru a denumi faza de producție dintre paginare și tipărire (în *Vocabular* se găsește numai expresia *corectură în pagini*).

PLIANT 3. Filă dintr-o carte avînd un format mai mare decît formatul cărții și deci fiind îndoită în timpul cît nu e consultată.

POLIGRAFIE 3. Sinonim cu *miscelaneu* 1, cu *varia*; opus: *monografie*.

PRELUCRARE 2. Lucrare derivată dintr-o altă lucrare în scopul de a o face utilă altor grupe de cititori (decît grupa căreia îi era destinată lucrarea inițială), de

a-i da forma altui gen literar (decît cel avut de lucrarea inițială) etc.

REPERTORIU 2. Index comun al mai multor publicații, cu aspect editorial propriu.

SIGLA 2 — vezi A, ultimul alineat [în nr. 1].

ȘPALT 3. Pluralul șpalturi se folosește și pentru a denumi faza de producție dintre culegere și paginare (în *Vocabular* numai expresia *corectură în șpalt*).

VOLUM 3. Tom.

Amintesc de asemenea expresiile, care ar trebui să fie prezentate aparte: A DA CORECTURA (a realiza o probă de tipar utilizată de obicei la îndreptarea greșelilor din zaț), A FACE CORECTURA (a dispune corectarea zațului prin semne convenționale făcute pe perie adică pe corectura 2) și A SCOATE CORECTURA (a îndrepta zațul după indicațiile semnelor de corectură) — după: Molin, Virgil. *Despre corectură*. București, 1943, p. 10—12 (de adăugat la cuvîntul *corectură* 1); PAGINĂ PE PAGINĂ: mod de dactilografare în care textul fiecărei pagini a originalului se transcrie pe pagină deosebită, ceea ce, de cele mai multe ori, nu se poate realiza decît prin strîngerea rîndurilor sau prin lăsarea unui spațiu alb (de adăugat la cuvîntul *pagină*, după ambele înțelesuri).

C. CUVINTE DE SCOS

Sînt de părere că nu sînt necesari termenii comuni sau construcțiile formate după legile comune, de ex.: *aprecierea cărților*, *formarea profesională a bibliotecarilor*, *învățămîntul pentru bibliotecari*, *lucrător de bibliotecă* etc.

Îmi par de asemenea inutile formațiile comune ale limbii; dacă, de exemplu, se trece verbul *a imprima* (la infinitivul scurt) este inutil să se adauge și să se explice *imprimarea* (substantiv, infinitivul lung). *Vocabularul* nu este fixat asupra formei morfologice care trebuie să fie folosită: uneori sînt trecute ambele forme ale infinitivului (*a imprima-imprimare*, *a pagina-paginare*, *a tipări-tipărire*, *a despuia-despuiere* etc.), alteori, numai infinitivul scurt (*a înlocui o carte*, *a multiplica* etc.), iar alteori, în sfîrșit, numai infinitivul lung (*înregistrarea de cărți*); opinez pentru folosirea infinitivului scurt, menționîndu-se, în cadrul acestuia, situația în care denumirea acțiunii se face altfel decît prin infinitivul lung (de ex., cînd se face prin participiu); în cazul în care acest punct de vedere ar fi adoptat, expresiile formate numai cu infinitivul lung (de exemplu: *imprimare anastatică* etc.) s-ar adăuga direct la infinitivul scurt (*a imprima*). Alt exemplu de înregistrare inutilă a derivației comune este cuvîntul: *cărturărește* (cînd există termenul *cărturăresc*).

B. B. BERCEANU

Cum se concep și cum se realizează PLANURILE DE MUNCĂ

Formalismul este denunțat adesea ca o boală cu rădăcini adînci în fenomene cum sînt birocratismul, superficialitatea și platitudinea. Germeii lui îi găsim în multe din seminariile și consfăturile organizate de fostele biblioteci regionale și raionale dar, mai ales, în planurile de activitate ale acestora. Reușite sau nu, ele se impun în practică cu autoritatea generată de un for metodic superior, înăbușînd uneori inițiativa bibliotecarului comun, încorsetîndu-i posibilitățile de afirmare. Dacă mai adăugăm lipsa de control și superficialitatea cu care erau tratate problemele evidenței activității din bibliotecile comunale de către metodisții sau activiști ai comitetelor de cultură și artă, vom înțelege de ce unii bibliotecari comunali au posibilitatea să folosească practici care lezează bunul simț sau chiar și cinstea.

Să ne oprim asupra planurilor de activitate și să vedem cum se concepeau și cum se realizau. De obicei, ele erau întocmite în baza unor indicații cuprinse în literatura de specialitate sau a cifrelor de control stabilite în mod arbitrar de către bibliotecă rațională, fără ca aceasta să fie bine informată și să cunoască condițiile specifice din fiecare localitate. Bibliotecarul, din comoditate sau pur și simplu pentru că așa i se cere (cum să nu respecte îndrumările raionului!), accepta cu ușurință indicatorii de plan ce i s-au impus și încerca să se descurce mai departe.

Exista și o altă situație: unii bibliotecari copiau în fiecare lună obiectivele trecute în planul de muncă anual, mai adăugau din complezență sau „pentru a fi în actualitate” cîteva teme de manifestări de masă și cu asta s-au achitat de o datorie. Planul era pus în sortar (oricum un plan formal nu folosește la nimic) de unde era scos în luna următoare pentru a fi recopiat.

Din cercetările făcute, m-am convins că majoritatea bibliotecilor comunale din fostul raion Tecuci aveau un plan de muncă arid, plin de cifre „bine gândite” privind numărul cititorilor ce urmează a fi înscrși într-un an, trimestru sau o lună și numărul volumelor ce vor fi eliberate în perioada respectivă. Biblioteca raională, fără nici un fel de justificare, amplifică cifrele propuse de biblioteca comună, deși cunoștea din analizele făcute că nu în toate cazurile este posibilă realizarea lor. Analogia cu planificarea ritmurilor de creștere din producția industrială constituia sursa de inspirație pentru un asemenea mod de întocmire a planului, care este, după părerea mea, greșit. Acolo se operează cu indici de creștere a capacităților de producție și a productivității muncii, iar în bibliotecă — cu cerințele spirituale ale oamenilor, cu cărțile adecvate și cu bibliotecarii care nu sînt totdeauna pregătiți să discearnă aceste cerințe și să ofere cartea potrivită, omului potrivit.

Iată, câteva exemple care dovedesc incorecerea acestui procedeu. Bibliotecii din Corod — comună cu o populație de 6 500 de locuitori, i s-au stabilit ca indici de plan înscrierea a 1 400 de cititori și eliberarea a 13 000 de volume, în timp ce bibliotecii din Cudalbi — comună care numără 9 000 de locuitori, i s-au fixat numai cu 100 de cititori nou înscrși și cu 1 000 de volume eliberate mai mult decît la prima. Dacă analizăm cifrele de control stabilite de bibliotecă raională observăm că nu se deosebesc prea mult de la o comună la alta, cu toate că numărul de locuitori este foarte diferit. Astfel, pentru bibliotecile comunale din Priponești, Condrea, Pochidia și Tîlpigi — comune cu circa 2 000 de locuitori fiecare, s-a stabilit înscrierea între 1 000 și 1 200 de cititori. Bibliotecile din comunele mari sînt mai avantajate, ele avînd posibilități mai bune de realizare a cifrelor stabilite decît bibliotecile din comunele mai mici. Totuși, și acestea din urmă „se descurcă”.

Bibliotecarii comunali fiind „frămîntați” tot timpul de un plan în elaborarea căruia nu s-a ținut seama, deseori, de capacitatea reală de realizare, recurg la tot felul de mijloace pentru îndeplinirea acestuia. Ne vom referi la cele ieșite din comun. Biblioteca comună Priponești, de pildă, a ajuns o veritabilă „concurrentă” pentru bibliotecile din comune mari, cu certe posibilități de cuprindere a populației la lectură. La 1 noiembrie 1967, caietul de evidență a activității consemna 1 051 de cititori înscrși și un număr de 9 000 de volume eliberate, dintre care 3 000 de cărți din domeniile ideologie și știință. Făcînd un control mai riguros, mi-am dat seama că totul nu era decît o farsă pe care credulii ar fi pus-o în aceeași balanță cu adevărul. Fiecărui cititor i s-au

„oferit” (cuvîntul aparține bibliotecarei) cărți care nu-l interesau și asta numai cu intenția de a raporta o depășire de plan la difuzarea cărții de știință. Titlurile figurau formal în fișele cititorilor, cărțile nici nu părăsiseră măcar biblioteca.

În comuna Cudalbi, procedul nu era mai puțin „ingenios”, dar tot atît de certat cu corectitudinea. Bibliotecara era preocupată să înscrie cu eforturi minime pe cei 1 500 de cititori „planificați”, fără să se intereseze de organizarea colecțiilor și de celelalte activități. Dacă venea un elev la bibliotecă dînsa îl întreba, mai întîi, din cine se compune familia și, apoi, trecea la întocmirea fișelor de cititor; fiecare membru al familiei, de la cel mai mic pînă la cel mai mare, dacă vrea sau nu vrea, are fișă de cititor. Din prudență, bibliotecara înscria fiecărui numai cîte o carte și pînă la urmă se încurca într-atîta, încît nu mai știa nici dînsa care este cititorul veritabil. Dacă am da crezare datelor înscrise în caietul de evidență a activității ar reieși un indice de lectură de 10 volume în medie la un cititor, dar fișele de cititor ne arată că acest indice nu trece de 4 volume.

Bibliotecile din comunele Tepu și Movileni au găsit o altă „rezolvare”. După ce au realizat planul pe anul curent s-au gîndit și la perspective. Intuind mărirea în anul următor a cifrelor de control, și-au asigurat o rezervă: datele cu privire la cititorii înscrși și volumele eliberate în ultima lună a anului n-au mai fost înregistrate, rîmînînd să fie trecute în caietul de evidență a activității din anul viitor.

Dar formalismul nu se manifestă numai la întocmirea sau realizarea planului privind înscrierea cititorilor și circulația cărților, ci și la manifestările de masă. Bibliotecarii comunali continuă să facă concesii unor acțiuni neinteresante, șablonizate. O dovedesc cu prisosință planurile de activitate, mai ales cele anuale, care conțin un număr exagerat de manifestări ce urmează a fi organizate. Anul trecut, biblioteca comună din Cudalbi fixase trei acțiuni pe săptămînă însă, din cele propuse, nu a realizat nimic, totul rîmînînd doar pe hîrtie. Materialele păstrate la dosar justifică cîte una pe săptămînă, organizată la repezeală, ținută în timpător cu cine știe ce ocazie, cu un conținut și o temă neinteresante. Este justificată obiecția unor bibliotecari împotriva excesului de manifestări de masă, care răpesc prea mult timp și sînt făcute mai mult ca să fie și nicicicum pentru a urmări un scop bine determinat. Bibliotecarul se limitează la așa numite recenzii, adică la ineputabilele lecturi din prefața cărților de beletristică sau a prezentărilor inaccesibile din revistele de specialitate și la seriile de basm. Bineînțe-

les că repetarea la infinit a acestora plictisesc, cu atât mai mult cu cât ele sînt făcute de fiecare dată de una și aceeași persoană, de către bibliotecar. Dacă manifestările ar fi diversificate pe măsura gusturilor și a intereselor auditoriului, iar modalitățile de prezentare ar purta amprenta noului situație s-ar schimba. Un prieten, profesor la o școală rurală, îmi mărturisea că succesul strădaniei celui care lucrează cu oamenii este asigurat numai dacă va fi în permanență un altul, dacă își va înnoi neconștient metodele sale.

Formele de lucru cu cititorul nu se pot impune de către un autor de rețete. Activitatea bibliotecii nu se poate justifica numai prin numărul mare de manifestări de masă, de participanți, de cărți și cititori înregistrați în scripte, ci prin perseverența și continuitatea cu care se lucrează pentru crearea unui prestigiu instituției respective. Înlăturarea pecetei formalismului depinde de măsura în care se adoptă la elaborarea planului de activitate o metodologie bazată pe un studiu atent al situației concrete din fiecare localitate, de calificarea și — de ce să nu o spunem — de loialitatea profesională a bibliotecarului.

Ștefan ANDRONACHE

Programul și orarul s-au întocmit după tematica primită de la Biblioteca Centrală de Stat. Lecțiile au fost repartizate, din timp, unui număr de șase lucrători de la Biblioteca regională și patru lucrători de la bibliotecile raionale. Lecțiile de clasificare zecimală au fost susținute de Lupu Atanase, șeful Serviciului metodic din Biblioteca Centrală de Stat. În programul instructajului au fost incluse și expuneri pe teme politice de actualitate. De asemenea, s-a cerut sprijinul unor specialiști din alte instituții pentru susținerea lecțiilor privind: gestiunea, bugetul și recuperarea publicațiilor; probleme ale aprovizionării cu carte; activitatea editurilor; lucrări statistice în bibliotecă.

Pentru a asigura o eficiență mărită instructajului, s-au făcut două deplasări cu aplicații practice. La biblioteca comunală din Buteni s-au studiat: aranjarea fondului de cărți după sistemul accesului liber la raft, prelucrarea fondului de publicații, metodele folosite în organizarea manifestărilor de masă și evidența activității zilnice. La căminul cultural din Moneasa a fost organizat un reușit medalion literar pe marginea cărții *Aurel Ulaicu* de Sergiu Milorian, iar în sala cinematografului din stațiunea Moneasa a avut loc un proces literar pe marginea romanului *Tăunul* de Ethel Vojnich. La realizarea acestor manifestări și-a dat concursul un număr de 15 bibliotecari participanți la instructaj. La sfîrșitul fiecărei manifestări-lectii, s-au purtat discuții și au fost trase concluzii privind modul lor de organizare.

Tot ca aplicații practice, au fost întocmite fișe de catalog cu descrierea publicațiilor, s-a lucrat practic la clasificarea publicațiilor, pe baza manualului de clasificare zecimală și au fost organizate cataloage alfabete și sistematice.

Pentru cunoașterea și asimilarea detaliată a problemelor de bibliotecă, bibliotecarii au fost împărțiți în trei seminarii.

Pe parcursul instructajului s-au programat, de asemenea, trei lucrări de control cu principalele probleme studiate. Lucrările corectate au fost analizate în cadrul seminariilor.

La seminarul recapitulativ, bibliotecarii s-au prezentat bine pregătiți.

Subliniem faptul că în urma acestui instructaj, din 204 bibliotecari comunali existenți în fosta regiune Crișana, unul singur a rămas fără instruire.

Pentru a preveni fluctuația bibliotecarilor comunali, fiecare participant la instructaj a semnat un angajament prin care se obligă să nu părăsească biblioteca, din proprie inițiativă, timp de doi ani de la data semnării contractului.

Instructaj de inițiere cu bibliotecarii comunali

În vederea inițierii profesionale a bibliotecarilor comunali, fosta Bibliotecă regională Crișana-Oradea a organizat la Moneasa, în trim. IV al anului 1967, un instructaj cu durata de 20 de zile.

La instructaj au participat 70 de bibliotecari comunali.

Iuliu PINTEA

CENACLU LITERAR PENTRU COPII

Preocuparea, din ce în ce mai atentă, a lucrătorilor din Secția pentru copii a Bibliotecii municipale „N. Iorga” din Ploiești pentru o îndrumare nuanțată și o cunoaștere amănunțită a universului spiritual al micilor cititori, a reliefat o cerere mereu crescândă din partea copiilor pentru cartea de versuri. La unii dintre ei, această cerere a devenit chiar, cu timpul, constantă.

În străduința noastră de a le înțelege frământările și aspirațiile, preocupările și înclinațiile, ne-am apropiat cu căldură de micii noștri cititori, în așa fel încât discuțiile cu ei să se înfiripe fără greutate, reținere sau închistare din partea lor. Și astfel am aflat că, de fapt, mulți dintre acești pasionați cititori de versuri sînt ei înșiși la primii pași pe drumul plin de căutări al creației poetice, preocupați de găsirea acelor „cuvinte potrivite” ce se lasă atît de greu descoperite. Și în aceasta am intuit un motiv și un mijloc în plus pentru a ne apropia mai mult de acel „ceva” atît de luminos și pur, atît de greu de înțeles dar care poate deveni atît de receptiv, atunci cînd dobîndești cheia vrăjită a cuvîntului bun, acel „ceva” care este sufletul copilului.

Le-am cîștigat încrederea mărturisindu-le propriile noastre preferințe pentru poezie, înoredințindu-i că poate și noi am încercat să scrim versuri în copilărie, dar că n-am perseverat, iar timpul ne-a depășit... și cite alte amintiri: greutatea de a găsi rima cea mai potrivită, de a închea artistic o imagine care te-a impresionat, de a chema inspirația care hoinărește nestingerită sau care te ocolește la un moment dat.

Discuțiile cu micii „scriitori”, scurtele ședințe de lectură, sfaturile cerute și împărtășite ne-au sugerat ideea ca biblioteca municipală să organizeze un cenaclu literar pentru copii, condus de un om competent în arta scrisului, capabil să îndrume începuturile literare, dar care să aibă și o mare dragoste și înțelegere pentru copii. Acest

om a fost găsit în persoana poetei Mariana Costescu.

Ațiunea de organizare a început încă din primăvara anului 1967: s-au tipărit afișe, au fost difuzate anunțuri la stația de radio-amplificare, s-au distribuit celor interesați cereri-tip de participare. S-a stabilit că la cenaclul nostru pot lua parte toți copiii în vîrstă de 8—14 ani, iubitori de literatură și cu rezultate meritorii în învățatură. În cadrul șezătorilor literare care se vor ține o dată pe lună, duminica dimineața, membrii cenaclului se vor întîlni cu scriitorii, vor citi din propriile lor creații, vor organiza recitaluri de poezie și proză, iar cele mai valoroase producții vor fi recomandate revistelor literare pentru a fi publicate. Ne-am gîndit chiar la posibilitatea tipăririi, în viitor, a unei culegeri din cele mai valoroase lucrări originale prezentate în cadrul cenaclului.

La începutul anului școlar 1967—1968, am luat legătură cu școlile din oraș în care fuseseră expuse afișele, am discutat cu profesorii de limbă și literatură română și cu învățătorii despre posibilitățile de ființare a acestui cenaclu.

Deschiderea festivă a cenaclului a avut loc în ziua de 5 noiembrie 1967; pe lingă cei 86 de membri înscriși, au luat parte și alți cititori activi ai bibliotecii, elevi cu dragoste pentru literatură, cadre didactice. După cuvîntul inaugural rostit de Gheorghe Maxin, directorul Bibliotecii municipale „N. Iorga”, poeta Mariana Costescu, conducătoarea cenaclului, a vorbit copiilor despre începuturile sale literare, urîndu-le, în încheiere, succes în creație și la învățatură. Apoi invitații noștri, scriitorii Nicolae Lemnaru și Gheorghe Moroșanu, au citit din operele lor. Prima ședință a cenaclului s-a încheiat cu un recital din cele mai reușite lucrări literare ale copiilor Sicos Florin, Toma Georgeta, Mircea Camelia, Badea Elena.

În prima ședință de lucru a cenaclului, care a avut loc în ziua de 3 decembrie 1967, poeta Mariana Costescu a vorbit copiilor despre poezia lirică, după care eleva Popescu Gabriela a citit poezia *Ploaie*. Discuțiile pe marginea poeziei au fost foarte animate, participanții la cenaclu analizînd poezia și făcînd recomandări autoarei. Ședința s-a încheiat cu un recital de poezie susținut de copii.

Sperăm ca începutul acesta promițător să-și arate roadele peste ani, cînd poate unele nume, figurînd astăzi pe lista membrilor cenaclului nostru, se vor înscrie printre valorile literaturii românești.

Camelia SCUPIN

D-l Goe redivivus

„Ca să nu mai rămie repetent și anul acesta, mamăre, mamăre și tanti Mița au promis tinărului Goe să-l ducă la București...”

Aidoma celor trei cucoane din nemuritoarea schiță a lui Caragiale a procedat și secretarul Comitetului de cultură și artă al fostului raion „23 August” din Capitală.

Ca tovarăsa Cotovelea Adriana de la Biblioteca populară „Al. Odobescu” să nu mai rămînă „repetentă” la capitolul activitate profesională, tovarășul secretar i-a promis sprijinul său pentru organizarea unei manifestări-model de mare anvergură, care să „potolească” pe cei care ar avea de cîntit împotriva ei.

Zis și făcut. Rețeta „succesului” a fost imediat găsită: au fost mobilizați: 1 scriitor + 4 actori de mare talent; au fost achiziționate 4 buchete de flori + 4 tineri cititori care să le înmîneze oaspeților; a fost rezervată pentru manifestare sala de cununii; au fost lansate invitații tuturor persoanelor din conducerea de partid și administrativă a fostului raion și chiar a Capitalei; a fost fixat subiectul serii literare: M. Kogălnicanu, om al cărții.

Din „rețetă” au fost însă omise, în grabă, unele „ingrediente”: nu s-a făcut popularizarea acțiunii în rîndul cititorilor bibliotecii populare; nu s-a tinut nici un moment seama că este, în definitiv, o acțiune de popularizare a cărții și nu s-a organizat nici la bibliotecă, nici în sala de cununii, o expoziție de cărți pe tema tratată...

Rezultatul: în ziua de 27 septembrie 1967, orele 18, sala de cununii a sfatului, de obicei alit de animată de perechile de tineri care își văd acolo oficializată fericirea, era cufîndată într-o tăcere penibilă. În afară de cei 4 cititori purtători ai buchetelor de flori + 1 cititor de rezervă + 4 bibliotecari vecini + cîțiva salariați ai comitetului... nu mai era nimeni. Alarmați, organizatorii au trecut repede strada la Școala generală nr. 46 și au mobilizat școlarii din clasele a U-a și a U1-a.

În fața unui public „rechiziționat”, în grabă, indiferent, nereceptiv la tema tratată, manifestarea „model” a început, cu chiu, cu vai, după orele 19... În caietul de evidență a manifestărilor de masă bibliotecara a putut nota a doua zi: în fața unui public entuziasmat format din 90 de persoane, acțiunea s-a desfășurat în condiții excepționale. Curat „excepționale”...

Asemeni d-lui Goe trăgînd semnalul de alarmă în tren, ați fixat, tovarășă Cotovelea, atenția tuturor asupra bibliotecii dv.

Ați primit primă pentru „reuzită”, dar și dezaprobareu fermă a organelor de îndrumare pentru caracterul profund formal al acțiunii...

Cui folosesc asemenea manifestări cu cartea... fără cărți, organizate în unicul scop de a camufla inactivitatea și incompetența?

N. CULEA

● BIBLIOGRAFII Ilcana și Dumitru Manole au alcătuit, în cadrul Bibliotecii municipale „M. Sadoveanu” din Capitală, indicele bibliografic al revistei *Brazde a dînci*. Revista, avînd un caracter literar, a apărut în perioada 15 iunie—15 octombrie 1921, în cinci numere de format diferit, avînd ca director pe N. D. Michail și redactori pe Dem. Gălman și G. Dumitrescu-Urziceni. Prezintă interes pentru cercetătorii istoriei noastre literare pentru că, în paginile ei, au publicat, alături de unii scriitori mai puțin cunoscuți, Octavian Goga — un *Apel pentru ridicarea unui monument poetului Mihai Eminescu* (nr. 3), G. M. Zamfirescu — două poezii inedite: *Vox clamantis* (nr. 1) și *Ascultă Chrysis, cîntecul durerii...* (nr. 2), și soția acestuia, Florence Georgescu.

Revista nu prezintă un program politic sau artistic bine încheiat, dar în paginile ei se întîlesc adesea accente de simpatie față de cei oropsiți, accente explicabile prin originea socială a colaboratorilor ei: mici funcționari, intelectuali săraci; de altfel chiar Zaharia Stancu își amintește cu recunoștință de ajutorul moral și material primit din partea unora dintre colaboratorii revistei.

Alcătuitorii indicelui s-au oprit asupra acestei reviste, tocmai pentru că ea reprezintă un exemplu tipic pentru manifestările publicistice din perioada interbelică, cînd grupuri entuziaste de tineri scriitori, adeseori cu prețul unor mari sacrificii materi-

ale, își tipăreau propriile opere în paginile unor reviste efemere.

● VINERI 29 decembrie 1967 a avut loc în Aula Bibliotecii centrale universitare București reuniunea cercului de studii al bibliotecarilor din învățământul superior din orașul București. M. Coștășanu a vorbit despre *Contribuția Bibliotecii Institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” la dezvoltarea orizontului de cultură generală și la educația studenților*. Pornind de la cerința formării multilaterale a studenților, autorul a comunicat unele aspecte interesante în această direcție din experiența bibliotecii Institutului.

Cea de-a doua comunicare, intitulată *Biblioteca lui Titu Maiorescu*, a fost prezentată de Ion Stoica (Biblioteca centrală universitară București). Autorul a expus parte din rezultatele cercetărilor sale întreprinse în scopul reconstituirii și al studierii bibliotecii maioreșiene privind componența sa și însemnările, de o valoare deosebită, existente pe un mare număr de volume.

Ambele comunicări au primit discuții interesante.

● CERCUL științific al Facultății de filologie de la Institutul pedagogic din București a luat ființă în urmă cu doi ani în scopul inițierii și al antrenării studenților în activitatea de cercetare. Conferința inaugurală a profesorului Dan Simonescu, intitulată *Metodologia cercetării științifice*, a fost urmată de alte câteva expuneri informative: *Organizarea și activitatea unei biblioteci școlare* (lector Ilie Stanciu); *Cercetarea lingvistică pe teren* (lector Liviu Dan); *Studierea unui manuscris medieval* (lector ing. D. Todericiu).

În actualul an universitar, cercul s-a scindat în două secții de specialitate: *bibliologie și limba și literatura română*.

Secția de bibliologie „Ioan Bianu” și-a reînceput activitatea cu o interesantă comunicare a studentului Ion Poștișteanu referitoare la *Biblioteca personală a lui Vladimir Ilici Lenin*.

Bogată în informații bibliografice și de istorie literară a fost și comunicarea studentului Constantin Buceșcu, consacrată vieții și operei lui Cincinat Paveșcu. La această ședință a participat, ca invitat al secției de biblioteconomie, distinsul bibliolog român, profesorul Nicolae Georgescu-Tistiu.

În agenda ședințelor cercului de bibliografie sînt înscrise și alte comunicări de interes general: *Reconstituirea bibliografică a fondului de carte italiană al Bibliotecii Colegiului național „Sf. Sava”*; *Eugen Lovinescu — coordonate biobibliografice*; *Clasificarea zecimală a lucrărilor de bibliografie și biblioteconomie*.

Ca și pînă acum, cele mai valoroase contribuții ale studenților vor fi publicate în culegerea anuală, redactată de Secția de biblioteconomie, *Studia bibliologica*.

● ÎNTRE 24 noiembrie și 4 decembrie 1967, a avut loc la București, un seminar consacrat problemelor conducerii și organizării bibliotecilor publice mari, profilării și completării colecțiilor lor, activității bibliografice, cercetărilor cerințelor de lectură și studii ale populației, eficienței activității bibliotecare.

La acest seminar au participat directorii și șefii serviciilor metodice din bibliotecile publice situate în principalele centre orășenești din țară. Conferințele și dezbaterile care au avut loc au reliefat actualitatea unor preocupări calitativ noi, impuse de modernizarea bibliotecii publice, de diversificarea serviciilor pe care le aduce societății contemporane această instituție. S-a insistat asupra perfecționării aparatului de informare bibliografică și de comunicare a colecțiilor, asupra studierii cu mijloacele și tehnica sociologică a cerințelor de lectură și a eficienței și influențelor lecturii în masă, a locului cărții între celelalte mijloace de comunicare. Referitor la aceste probleme, ca și la altele și-au expus punctele de vedere personalități recunoscute în domeniul documentării și informării (acad. prof. A. Avramescu, Pia Atanasiu) al cercetării sociologice (prof. H. H. Stahl). Dumitru Trancă, specialiști din Ministerul Învățămîntului, Biblioteca Centrală de Stat, ziaristi etc.

Concluziile la închiderea lucrărilor seminarului au fost sintetizate de tov. D. Boriga care a relevat unele probleme decurgînd din reprofilarea rețelei de bibliotecii publice în cadrul îmbunătățirii administrativ-teritoriale a țării și a subliniat necesitatea trecerii la o organizare științifică și la o conducere eficientă a bibliotecilor publice.

CRONICA

CRONICA

Asigurarea pregătirii de specialitate a bibliotecarilor

În articolul *Preocupări actuale*, publicat anul trecut *) în *Revista bibliotecilor*, sînt abordate multe dintre problemele care ne interesează pe noi, bibliotecarii, și de a căror rezolvare depinde, în continuare, îmbunătățirea muncii cu cartea. În mod deosebit mă opresc asupra acelor probleme legate de fluctuația cadrelor și de pregătirea lor profesională.

Mai sînt încă bibliotecari care găsesc în bibliotecă doar un refugiu, un loc unde să se pregătească pentru admiterea la facultate, de pildă. Din păcate, chiar și unii conducători de instituții cred că în bibliotecă nu este mai nimic de făcut și îi obligă pe bibliotecari să se ocupe de alte treburi: să facă de serviciu la telefon, să copieze registre etc.

Asemenea situații nu s-ar ivi, desigur, dacă toți bibliotecarii ar ști care sînt obligațiile lor profesionale și dacă ar avea calificarea necesară pentru a le putea îndeplini. Aceasta este o problemă legată de respectarea disciplinei în muncă și, totodată, de pregătirea generală și de specialitate a bibliotecarilor.

Sînt mulți bibliotecari care îndrăgesc munca în bibliotecă, dar unii dintre ei nu au calificarea pentru această muncă sau nu au nici o calificare. Dacă vor să aibă totuși o profesie, ei urmează, în condițiile în care primesc salariu ca bibliotecari, o școală sau un institut de învățămînt superior, iar după terminarea acestuia pleacă să lucreze în noua lor profesie.

De ce oare bibliotecile trebuie să-i piardă pe acești oameni care, pentru a-și asigura o calificare, o pregătire de specialitate, își îndreaptă pașii spre alte domenii de activitate? De ce nu li se creează condiții pentru a se califica în profesia de bibliotecar?

Eu sînt bibliotecară de 10 ani și n-aș vrea să-mi schimb această meserie pentru nimic în lume. Deoarece am vrut să am o calificare, am urmat cursurile Institutului pe-

dagogic de învățători. Am rămas însă mai departe bibliotecară. Aș fi preferat să urmez cursurile unui institut de biblioteconomie.

Cred că înființarea unor cursuri fără frecvență pe lângă secția de biblioteconomie de la Institutul pedagogic din București ar fi cea mai bună soluție pentru îmbunătățirea calificării cadrelor care lucrează în bibliotecă, pentru evitarea fluctuației, pentru îmbunătățirea calitativă a muncii bibliotecarilor. La noi, în Sighetul Marmației, foarte multe bibliotecare ar dori să urmeze cursurile unui asemenea institut și să se califice astfel pentru profesia aleasă.

Valentina HERT
bibliotecară

Pentru lichidarea formalismului și întărirea disciplinei în muncă

În cele ce urmează, intenționez să exprim cîteva păreri pe care mi le-am conturat mai precis după ce am citit articolul *Preocupări actuale*.

Activitatea cotidiană din biblioteca publică, fiind lipsită de spectaculozitatea altor activități, se reflectă, poate, în fața celor neinițiați, deformat și incomplet. La întrebarea „în ce constă activitatea unui bibliotecar”, unii ar putea răspunde: „bibliotecarul împrumută cărți”. Chiar unii dintre candidații care vor să se angajeze în bibliotecă mărturisesc că unul dintre motivele care-i determină să aleagă acest loc de muncă este faptul că doresc o activitate mai ușoară.

De fapt, munca în bibliotecă este foarte complexă și multilaterală, începînd de la elaborarea precomenzii achizițiilor, procurarea și prelucrarea lor, organizarea și conservarea fondurilor, întocmirea catalogelor, munca bibliografică, propaganda cărții, împrumutul. Toate aceste faze ale „procesului tehnologic” din bibliotecă alcătuiesc o activitate permanentă care nu permite pauze și care-i solicită multilateral pe bibliotecari.

*) Arlon, Beatrice și Lupu, Atanase. *Preocupări actuale*. În: *Revista bibliotecilor*, 26, nr. 8, aug 1967, p. 461 și nr. 9, sep 1967, p. 526.

Iată de ce și în bibliotecă, ca și în oricare alt domeniu, folosirea integrală și judicioasă a timpului de muncă trebuie să ne preocupe în cea mai mare măsură. Recrutarea unor cadre bine pregătite, selecționate prin concurs și nu luate la întâmplare, organizarea muncii în așa fel încât fiecărui lucrător să-i revină sarcini concrete în procesul general al activității, stabilitatea cadrelor pe locurile de muncă în vederea specializării lor, ridicarea continuă a nivelului lor profesional, politic și de cultură generală și întărirea neîncetată a disciplinei în muncă sînt tot atîția factori care converg spre același scop: servirea corespunzătoare a cititorilor.

Colectivul Bibliotecii municipale Oradea se preocupă de lichidarea diferitelor aspecte ale formalismului în muncă. Unele dintre acestea au fost deja înlăturate. Astfel, dacă în urmă cu cîțiva ani, înscrierea cititorilor la secția de împrumut și la sala de lectură se făcea separat, încît același cititor putea să fie înscris de două ori, în prezent înscrierea se face o singură dată și cititorul are dreptul să frecventeze toate secțiile bibliotecii. Un alt aspect de lichidare a formalismului este desființarea celor 25 de biblioteci de casă, formă de activitate aparținînd unei etape depășite.

La Biblioteca municipală Oradea se duce o campanie permanentă pentru folosirea judicioasă a timpului de muncă. S-a pus capăt unor practici de irosire a timpului de muncă, printre care: deplasări inutile în oraș sub diferite pretexte, cumul de ore în învățămînt fără recuperarea orelor și cu subordonarea orarului de lucru la bibliotecă celui de la școală, întîrzieri de la serviciu, concedii fără plată, începerea lucrului cu întîrziere, pierderea timpului la locul de muncă etc. Dacă la aceasta se adaugă faptul că se organizau ședințe în orele de lucru, că se scoteau în timpul programului unii lucrători pentru diverse activități obștești în afara instituției, uneori fără știrea directorului bibliotecii, se realizează tabloul general al felului în care se irosea o bună parte a timpului de muncă.

Lipsuri similare au existat și mai există încă, în mai mică măsură, la bibliotecile orașenești și comunale.

Sînt însă bibliotecari care lipsesc din muncă nu numai din vina lor, ci chiar din vina aceluia care-i conduc. Astfel, este frecvent faptul că bibliotecarii comunali, fiind considerați funcționari administrativi ai comunei, sînt obligați să închidă biblioteca și

să facă de serviciu la telefon. În alte locuri, secretarii sfaturilor comunale obligau bibliotecarul să vină la sfat pentru a întocmi diferite situații și lucrări administrative.

Alți bibliotecari comunali închideau cu ușurință biblioteca pentru a participa la diferite ședințe ale organizațiilor obștești la centrul de raion. Se întîmpla ca uneori însuși comitetul de cultură și artă raional să trimită bibliotecarii să se ocupe de alte probleme decît cele ale bibliotecii. Astfel, cu cîțva timp în urmă, nu i s-a permis directorului bibliotecii raionale Ineu să vină la Oradea spre a fi instruit în legătură cu efectuarea precomenzilor la planurile editoriale pe anul 1968. Aceasta, din pricină că atît directorul, cît și metodistul bibliotecii raionale au fost trimiși în raion să organizeze un seminar al directorilor de cîmîne culturale. În consecință, precomenzile au fost greșit întocmite și pentru refacerea lor s-au consumat alte cîteva zile de muncă.

Sînt de acord cu aprecierile autorilor articolului *Preocupări actuale* cu privire la fluctuația cadrelor de bibliotecari și la cauzele acesteia (lipsa de pregătire de specialitate, modul de salarizare etc.).

La Biblioteca municipală Oradea s-au mai făcut unele încercări pentru stăvilirea acestei fluctuații, prin încheierea de contracte cu bibliotecarii cu prilejul cursurilor de calificare. Încoptul a fost făcut în august 1966. La sfîrșitul unui curs la care au fost calificați 104 bibliotecari comunali, a fost încheiat cu aceștia un contract pe un an de zile, care prevedea că dacă bibliotecarul va părăsi munca din proprie inițiativă în decurs de un an, adică pînă la 1 august 1967, sese obligă să restituie bibliotecii municipale oheltuiele pentru transport, masă și cazare pe timpul cursului, iar consiliul popular communal respectiv, salariul convenit pentru zilele în care nu a lucrat în bibliotecă, fiind la curs.

Care a fost rezultatul? După un an de la încheierea cursului, au rămas în bibliotecă 89 de bibliotecari, iar după data expirării contractului au mai plecat alți 9 bibliotecari (unii au plecat la studii, alții s-au căsătorit și s-au mutat în alte localități). Astfel, au rămas în bibliotecă 80% dintre absolvenții cursului din anul trecut.

În trecut, fără contract, la 1—2 luni după absolvirea cursurilor plecau 30—40% dintre absolvenți, iar după 5—6 luni, 80—90%. La ultimul curs cu bibliotecarii au fost încheiate contracte cu absolvenții pentru doi ani. În acest fel, va fi stăvilită, cel puțin în linii mari, fluctuația bibliotecarilor comunali.

Ex libris-ul autograf al Cantacuzinilor

(II)

Spătarul Mihai Cantacuzino

1. *Coordonate biografice.* S-a născut la Filipești Tîrg în jurul anului 1645. Și-a desăvîrșit studiile la Constantinopol și Padova. A fost cel mai apropiat colaborator pe linie politică și culturală al stolnicului Constantin Cantacuzino și al domnitorului Constantin Brîncoveanu. A ridicat multe mănăstiri și biserici, fiind unul din principalii promotori ai stilului brîncovenesc în arta arhitecturală. Ctitorii de mănăstiri și biserici: Colțea, Sinaia, Rîmnicu-Sărat, în colaborare cu domnitorul Constantin Brîncoveanu, Titireacul în Vilcea. Cu sprijinul său a fost ridicat și primul spital din București, spitalul Colțea. A murit în anul 1716, la Constantinopol, ucis din porunca marelui vizir.

2. *Descrierea ex libris-ului.* Biblioteca personală a spătarului Mihai Cantacuzino s-a risipit. S-au păstrat numai câteva cărți dăruite ctitorilor sale: mănăstirea Sinaia și mănăstirea Titireacul. Însemnările de danie sînt toate în limba română. Ele se repetă, în genere, pe ultima foaie a textului și în subsolul unor anumite pagini. Iată însemnarea spătarului Mihai Cantacuzino trecută pe pagina de titlu a Mineiului pe luna septembrie, tipărit de episcopul Mitrofan, la Buzău, în anul 1698: «Acest minei împreună cu cealaltă minea care sînt făcute pre 12 luni datu-l-eau Mihai C(antacuzino) U(e)l Spat(ar) Mănăstirii Sinaii de supt muntile Buceaciului care iaste zidită den timelie de dumnealui. Septemvrie d(ni) 1 l(ea)t 7208 (1699)». Însemnarea era uncori întărită cu pecetea inelară, care cuprindea acvila bicefală încoronată, blazonul tradițional al familiei Cantacuzino, cu legenda: *Miha(i) Ca(n) ta(cuzino)*.» (fig. 1). În subsolul paginilor răzlețe din cărțile dăruite mănăstirilor aflăm și o splendidă semnătură românească a spătarului: «*Mihai Cantacuzino Vel Spatar*» (fig. 2).

Fig. 1

Fig. 2

habuit exemplar, ut experimento probavere Principes potissimum Italix, cum quibus de summa rerum ita prudenter supra ætatem egisti, & in dies agis, ut omnes in tui amorem, & admirationem rapiantur. Domestica quoque Apes, quæ cum solæ ex animantibus Regem habeant, Regendi

A 2 poli-

ex: *Mihai Cantacuzino*

Fig. 3

Cum Gratia et Privilegio Cæsares Malesstatis, & Ducis Saxonie Electoris etc.

VITEBERGÆ

EXCVDEBAT IOHANNES

CRATO,

ANNO M. D. LXXX.

Mihai Cantacuzino

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

Aga Matei Cantacuzino

1. *Coordonate biografice.* S-a născut la Filipești Tîrg în anul 1648. Stîns din viață la numai 37 de ani, la 23 decembrie 1685, aga Matei s-a dovedit a fi un om foarte instruit, deoarece citea și adnota *Initia doctrinae physicae* a umanistului Philipp Melanchthon sau cunoscuta scriere a veacului, *Theatrum politicum* de Marllanus Aubrosius.

2. *Descrierea ex libris-ului.* Am identificat pînă în prezent numai două lucrări purtînd marca sa de proprietate, în formă latină: «*ex Libris Mathaei C<antacuzeni>*» (fig. 3) și în limba greacă: 'Εκ τῶν τοῦ Μάρκου

Καντακουζηνου» (Din ale lui Matei Cantacuzino) (fig. 4). Ulterior, stolnicul Constantin Cantacuzino a completat însemnarea lui Matei cu mențiunea: ἡ μάλλον τοῦ Κωνσταντίνου Καντακουζηνου» (sau mai degrabă dintr-ale lui Constantin Cantacuzino). Cartea pe care semnaseră frații Cantacuzini era o cunoscută operă a marelui umanist german din secolul al XVI-lea, Philipp Melanchthon, *Initia doctrinae physicae* (Wittenberg, 1570).

Spătarul Toma Cantacuzino

1. *Coordonate biografice.* Fiul al agăi Matei Cantacuzino, spătarul Toma era un cărturar desăvîrșit, despre care Anton Maria Del Chiaro scria: „Era acel spătar om ales și curajos, cunoscînd la perfecție limbile latină și italiană, și posedînd o cultură variată”. Nutrînd pentru o clipă domnia Tării Românești, Toma Cantacuzino a trecut, în 1711, de partea oștirii lui Petru cel Mare, refugîindu-se, după lupta de la Stîniștești, în Rusia, unde a și murit în 1721.

2. *Descrierea ex libris-ului.* Se cunosc trei variante ale mărcii sale de proprietate, toate în limba italiană: «*Dei Libri di Tomaso C<antacuzeno>*» (fig. 5); «*Di Tomaso Cantacuzeno*» (fig. 6) și semnătura, fără altă mențiune: «*Tomaso Cantacuzeno*». Cartea purtînd numai semnătura spătarului i-a fost dăruită, în 1702, de epigrafistul englez Edmund Chishull, care a călătorit prin Țara Românească, și poartă titlul: *Il Cardinalismo di Santa Chiesa*. Lucrarea se păstrează astăzi la biblioteca Liceului „N. Bălcescu” din Craiova.

Radu (Răducanu) Cantacuzino

1. *Coordonate biografice.* Radu (Răducanu) a fost fiu al stolnicului Constantin Cantacuzino. Vădînd calitățile intelectuale deosebite, Radu Cantacuzino a fost trimis de tatăl său la Padova, după 1696, iar de aici, însoțit de Hrisant Notaras, vîltorul patriarh al Ierusalimului, a plecat în 1700 la Paris, tot pentru studii. A fost posesorul unei biblioteci cu profil renesanțist, în care s-au intitulat lucrări de istorie universală (*Del mappamondo istorico*, de Antonio Foresti) și de filologie (*Memoriale della lingua italiana*, de Giacomo Pergamino): de medicină (*Compendio di tutta la Cirugia*, Veneția, 1677); manuscrise italiene de artă militară (*Architettura militare* și *Trattato de fuochi artificiat*) și un dicționar manuscris latin-român lucrat de Tudor Corbea. Radu Cantacuzino a murit, „în floarea vîrstel”, la 25 februarie 1715, în timpul domniei fratelui său, Ștefan Volevod.

2. *Descrierea ex libris-ului.* Cele mai multe variante ale ex libris-ului au la bază formula italienească de proprietate, care apare sub diverse forme: «*Dei Libri di Rodolfo Cantacuzeno*», «*Di Rodolfo Cantacuzeno*» (fig. 7) sau abreviată: «*R<odolfo> C<antacuzeno>*». Rareori a folosit și ex libris-ul în autograf latinesc: «*ex libris Rodolfi Cantacuzeni*». (Vezi lucrarea lui Giacomo Pergamino, *Memoriale della lingua italiana*, Veneția, 1617, aflată la biblioteca Liceului „N. Bălcescu” din Craiova).

Corneliu DIMA-DRAGAN

Plasat între Haga și Rotterdam, două dintre principalele centre economice și industriale ale Olandei, orașul Delft, cunoscut de multă vreme prin vestita sa industrie de faianță albastră, a avut condiții propice de dezvoltare ca important centru științific și tehnic.

În afara străvechilor sale industrii, în Delft-ul de astăzi funcționează numeroase instituții științifice de cercetare fundamentală și aplicativă și de învățămînt tehnic superior. Pe drept cuvînt, orașul Delft se numără printre „cetățile universitare” ale Olandei.

Tradiția învățămîntului tehnic superior al Delft-ului, materializată în prezent prin cele zece facultăți ale Universității tehnice (înființată în anul 1842), frecventate de peste 9 000 de studenți — adică circa 10% din populația orașului —, ca și aceea legată de activitățile multiple în domeniul tehnico-științific, a atras după sine necesitatea creării unei biblioteci bine dotate și organizate după cerințele tehnicii moderne. Această bibliotecă trebuie să asigure documentația potrivit profilelor variate ale facultăților (construcții, geodezie, arhitectură, mine, tehnică mecanică, metalurgie, inginerie chimică, fizică aplicată, arhitectură navală și tehnică aeronautică).

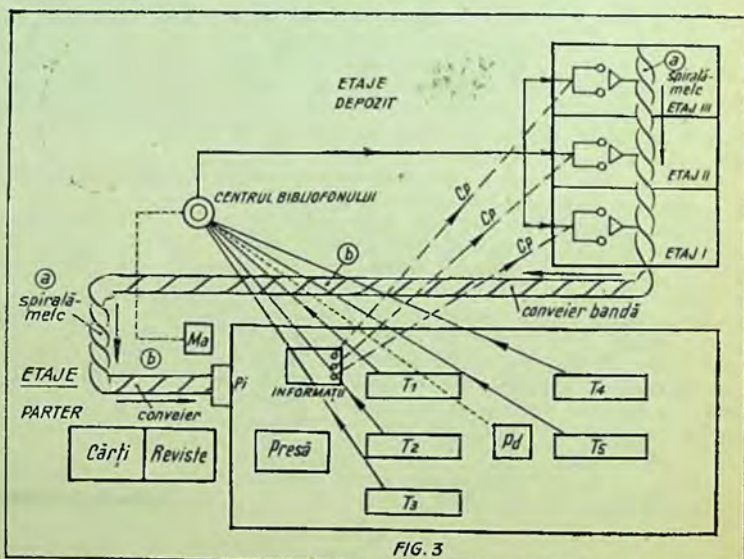
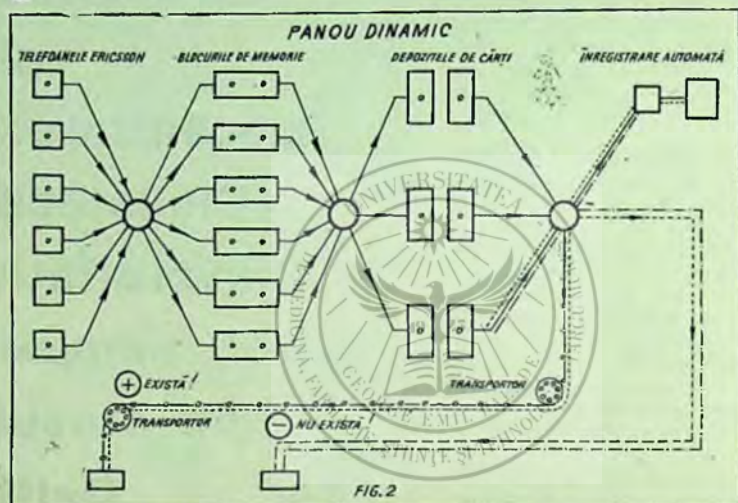
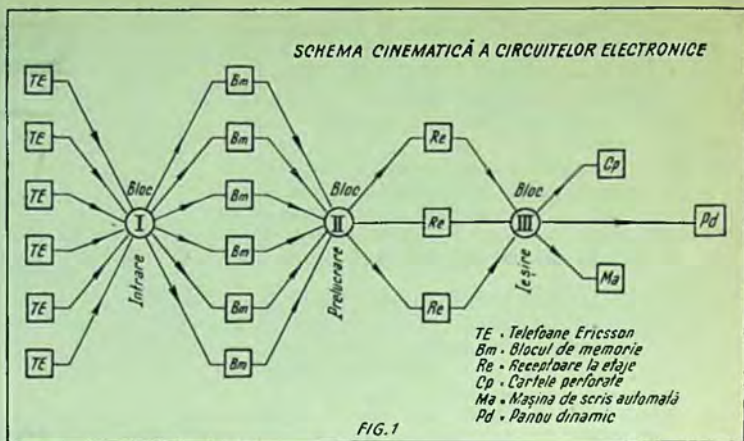
În cadrul acțiunilor de modernizare a bibliotecii, în scopul dobîndirii unei cît mai mari operativități în satisfacerea cititorilor, lucrări care s-au încheiat acum doi ani, a fost pus în funcțiune un *sistem automat de solicitare a publicațiilor și parțial mecanizat de circulație a acestora de la depozit la biroul de împrumut*. Dat fiind că am beneficiat de mai multe ori de serviciile acestei biblioteci, avînd personal posibilitatea de a le aprecia, în cele ce urmează îmi propun să prezint principalele aspecte ale modului de organizare a bibliotecii, insistînd îndeosebi asupra elementelor de modernizare introduse în sistemul de solicitare și de circulație a publicațiilor.

În holul bibliotecii, cititorul este întâmpinat de o schemă sugestivă, care indică plasarea în spațiu a diferitelor sectoare ale bibliotecii. Acestuia nu-i este greu să se descurce — chiar dacă se găsește aici pentru prima dată — cînd are la îndemînă un asemenea „ghid”. El intră apoi în sala de referință și de dispecerat, unde se găsesc fișierele, pupitrul de împrumut și de informații, elementele de comandă a bibliofonului și masa pe care se află presa zilei etc.

Cititorul este interesat să studieze un volum, de pildă, din domeniul *aplicațiilor izotopilor radioactivi în industrie* sau din alte domenii, pe care nu e greu să le distingă în indicațiile existente deasupra fișierelor cu cataloage sistematice de teme ierarhice, înscrise pe cartoane de diferite culori: albastru pentru știință, galben pentru tehnică, verde pentru științe sociale și roșu pentru științe „spirituale” (umanistice). În egală măsură, el poate folosi cataloagele alfabetice pe subiecte și autori, găsind repede fișa publicației dorite, din care desprinde numărul-cod (cota cărții) pe care îl notează sau îl memorează.

Pentru a obține volumul, se poate proceda în două moduri:

**Bibliofonul
și
mecanizarea
Bibliotecii
Universității
tehnice
din orașul
Delft
(Olanda)**

Cititorul completează un buletin de cerere și apoi îl predă la pupitrul de împrumut și de informații. După controlul buletinului de către operatorul de serviciu, el este introdus într-un tub, prin care apoi este „absorbit” printr-un canal pneumatic până la depozitul de cărți (aflat la unul din cele trei etaje ale clădirii). Solicitantul așteaptă citva timp oțind presa aflată în această sală (în limbile olandeză, ongleză, franceză și germană) sau poate intra în sala de lectură a periodicelor. Acolo are posibilitatea să studieze 2 000—3 000 de titluri de reviste, grupate pe tematicile conexe facultăților. Dar nu are timp să frunzărească prea mult revistele, fiindcă își aude repede numele strigat la difuzor, cu invitația de a ridica volumul solicitat.

Al doilea mod de a proceda va fi desigur preferat celui dintii, întrucît este mai interesant și mai expeditiv. Cititorul folosește bibliofonul, prin intermediul căruia poate transmite solicitarea pentru publicația dorită într-un timp extrem de scurt, în mod direct, sectorului respectiv din depozitul de publicații.

Pentru aceasta, se formează la discul unuia din cele cinci telefoane „Ericsson”, plasate deasupra fișierelor, numărul codificat (cota) al publicației respective, extras din fișă. Semnificația celor șapte elemente din care se compune cota este următoarea: primele patru cifre indică raftul, al cincilea element este o literă, iar ultimele două cifre reprezintă locul cărții în raft. Telefoanele sînt conectate la un centru de comutare care face legătura între sala dispeceratului, cele trei etaje ale depozitului de cărți și pupitrul biroului de împrumut.

Semnalele lansate prin intermediul numărului format la disc sînt interceptate de către blocul de intrare al centrului comutator (fig. 1 I) și de aici sînt preluate de unul din cele șase circuite de memorizare; fiecare circuit e capabil să „memoreze” cite un număr din cod pe un anumit timp și apoi să-l transmită blocului de prelucrare (fig. 1 II). În paralel cu circuitele de memorizare, funcționează „detectorul de erori”, care asigură înregistrarea numai a numerelor corect formate. O dată cu reținerea numărului în circuitul de memorizare, detectorul de erori declanșează o voce feminină care informează că se va da curs solicitării recepționate. În cazul unui număr format greșit, acesta nu este reținut de circuitele de memorizare, iar o voce masculină, „aspră” avertizează că este necesar să se formeze din nou, corect, numărul solicitat.

Din circuitele de memorizare, semnalele sînt automat conectate, prin intermediul blocului de prelucrare, la unul din cele trei etaje ale depozitului, după ce blocul de prelucrare „a descifrat” informația, a analizat-o și a conectat-o la blocul receptor al etajului receptiv.

Ajunsă la etajul corespunzător, informația produce semnale acustice și semnale luminoase care inițial avertizează operatorul și apoi îl ghidează

Current Projects in Library Automation : An Australian Directory

... este titlul repertoriului proiectelor de mecanizare și de automatizare, aflate în curs de executare în bibliotecile din Australia, publicat anul trecut de către Australian Advisory Council on Bibliographical Services (Consiliul consultativ australian pentru serviciile bibliografice), la propunerea comitetului său pentru automatizare în bibliotecii. Intocmit de către secretarul Consiliului, John Yocklunn, în colaborare cu bibliotecarii australieni, repertoriul enumeră și descrie proiectele de automatizare a operațiilor care se efectuează în prezent în bibliotecile australiene, de la înregistrarea prețurilor și a achizițiilor de cărți pînă la catalogare și depistarea informațiilor. Mai sînt menționate și citeva proiecte aflate în studiu. Repertoriul australian din 1967 nu este considerat ca definitiv, ci tinde mai degrabă să facă un serviciu de informare permanentă. Astfel, se prevede ca publicarea lui să aibă loc cu regularitate, pe cît posibil în fiecare an.

Cu ocazia împlinirii a 5 secole de la moartea lui Johannes Gutenberg

... la Mainz (R.F. a Germaniei), orașul natal al tipografului inventator, vor fi organizate anul acesta festivități comemorative și expoziții. Premiul Gutenberg, în valoare de 20 000 de mărci, instituit la 3 februarie 1968 de către Societatea internațională Gutenberg și orașul Mainz, va fi acordat drept recompensă realizărilor științifice și tehnice din ultimii trei ani în domeniul imprimeriei. Muzeul Gutenberg din Mainz a pregătit o expoziție itinerantă consacrată evoluției artei tipografice. De altfel, o altă expoziție germană, cu tematică similară, va face turul Americii Latine, plecînd prima dată, în acest an, în Mexic.

Les tables décennales 1956—1965

... este titlul catalogului de librărie pe care Asociația librărilor francezi — Le

cerce de la librărie — îl va pune la dispoziția membrilor ei în anul acesta. Mijloc de informare pentru cititori, acest catalog cuprinde titlurile a circa 245 000 de lucrări apărute, de la 1 ianuarie 1956 pînă la 1 ianuarie 1965, în Franța și în străinătate. Din cele 4 volume, care însumează 4 800 de pagini, primele două prezintă tabele pe autori, iar celelalte două tabele pe titluri.

Un curs destinat pregătirii de specialiști în utilizarea ordinarilor în bibliotecă ... a fost instituit la Biblioteca Școlii de medicină de la Universitatea din Washington. Durata cursului este de un an (1 septembrie — 31 august), iar programa prevede 3 faze: a) cursuri regulate consacrate tehnologiei ordinarilor și științelor biomedicale, matematicii, lingvisticii și psihologiei, urmate de domeniul de interes al fiecărui cursant; b) lucru individual sub îndrumarea membrilor facultății și a cercetătorilor; c) lucru individual experimental, în timpul căruia, eventual, poate fi furnizat material unei publicații. Acest curs dispune însă de o capacitate de școlarizare foarte restrinsă: doar 3 cursanți în fiecare an.

Evangheliarul de la Lorsch, cel mai vechi și mai prețios manuscris din colecția

Bibliotecii Bathyaneum din Alba-Iulia ... a apărut într-o ediție-facsimil în editura Prestel din München. Manuscrisul original face parte din exemplarele de lux lucrate în atelierul de caligrafie și pictură de la curtea lui Carol cel Mare, din Aachen. În vechiul catalog al bibliotecii mănăstirii din Lorsch, întocmit în anul 830, exemplarul este menționat ca fiind deosebit de bogat împodobit: „Evangheliarium scriptum cum auro pictum habens tabulas eburneas” (Evanghelic scrisă cu aur avînd scoarțe de fildeş). A fost lucrat din 239 de foi de pergament, cu 473 de pagini scrise sau împodobite cu miniaturi colorate. Textul este scris cu aur, în scriere uncială sau capitala rustică. Paginile au chenare împodobite, lucrate în culori. Motivul lucrării sau colorația se schimbă la fiecare pereche de pagini. Lucrarea mai cuprinde 12 pagini în care se găsesc canoanele, 8 pagini de început (sau pagini de titlu) bogat și variat împodobite, precum și 6 pagini cu miniaturi executate pe cîte o pagină întreagă.

înspre sectorul din depozit unde găsește volumul solicitat; de asemenea, locul publicației în raft este indicat în dreptul raftului respectiv prin intermediul unor indicatoare de cifre. Operatorului nu-i rămîne altceva decît să ducă volumul la sistemul transportor și, în funcție de situația de fapt (există sau nu există publicația în depozit), să apese pe unul din cele două butoane ale circuitului de răspuns codificat, transmițînd pe această cale comanda blocului de ieșire.

La rîndul său, blocul de ieșire (fig. 1 III) transmite răspunsul panourilor de observare ale telefoanelor, redat prin inscripțiile optice +++ (există) sau --- (lipsește publicația) și, în același timp, pune în funcțiune canalul codului teletyp pentru imprimarea numărului publicației solicitate și a răspunsului respectiv pe cartele perforate și pe o bandă, informația transmițîndu-se și la pupitrul de împrumut.

Întregul sistem de funcționare a bibliofonului poate fi urmărit, pe blocuri, la panoul dinamic plasat în sala dispeceratului, unde, prin semnale optice sugestive, este indicat în permanentă drumul informației recepționate de bibliofon și apoi al publicației, de la depozit la pupitrul de împrumut (fig. 2).

Pentru transportarea volumelor din depozit la biroul de împrumut se folosește un sistem mecanizat, constituit din două spirale-melc (fig. 3 a), cu o acțiune pe verticală de circa 10 metri, și două convieciere-bandă (fig. 3 b), cu o acțiune pe orizontală în jur de 35 de metri. Una din spiralele-melc ce asigură transportul pe verticală are aceași funcție etaj, iar cealaltă face legătura dintre conviecierele-bandă care se găsesc la etajele diferite. Spiralele-melc sînt confecționate din folii de masă plastică și nu sînt organe în mișcare, căderea pe verticală fiind asigurată de panta spiralei-melc.

După cum am mai arătat, actualul sistem de mecanizare lucrează într-o singură direcție, aceea de ieșire din depozit. Faptul că intrarea în depozit a publicațiilor restituite de cititori nu este mecanizată nu e considerată un dezavantaj, întrucît importanța celor două sensuri de circulație într-o bibliotecă este total diferită: în cazul sensului de circulație *transport afară*, timpul de așteptare este cel mai important factor, de el depinzînd în mod direct capacitatea utilă de informare, pe cînd *intrarea în depozit* se poate efectua cu mijloace de mare productivitate (cărucioare), în timpul sau după terminarea programului bibliotecii.

Performanța introducerii mecanizării și a automatizării la Biblioteca Universității tehnice din Delft, determinată din practica de funcționare pe o perioadă de un an și jumătate, este remarcabilă:

— se realizează o reducere substanțială a timpului de așteptare, întrucât publicațiile solicitate prin bibliofon sînt primite într-un timp de la unu la patru minute;

— se obține o informare imediată asupra existenței publicației în depozit;

— este posibilă deservirea bibliotecii de către un personal numeric redus.

În medie, bibliofonul este solicitat de circa 300 de ori pe zi. Datele statistice au arătat că în 55% din cazuri cererile înregistrate au fost satisfăcute prin împrumut, iar pentru 45% din cazuri publicațiile solicitate nu se aflau în depozit. Sistemul de detectare a crorilor a funcționat normal, depășind în medie 94% din erori. În felul acesta, a fost posibil să se evite timpul inutil de așteptare din partea cititorilor, utilizarea bibliofonului permițînd o informare rapidă.

În privința timpului aferent formării numărului-cod (cotci) și transmiterii lui la depozitul de cărți, statistica a arătat că timpul mediu folosit pentru formarea numărului este de 23 de secunde, iar timpul maxim în care este transmisă informația la etajul respectiv este de 64 de secunde, cu mențiunea că, în cazul a peste 65% din solicitări, timpul nu a depășit 1 minut, iar numai pentru 4% din ele timpul este mai mare de 1 minut.

Bibliofonul deservește un număr de peste 120.000 de volume, înregistrîndu-se însă un timp lucrativ efectiv zilnic mai mic decît cel solicitat (în medie, la un program săptămînal de 52 de ore și 30 de minute, 20% din timp bibliofonul nu a fost accesibil pentru cereri). Aceasta se datorește faptului că la proiectare au fost planificate numai 150 de cereri pe zi și s-au considerat 12 minute ca timp de formare la telefon a numărului-cod. De aceea, în prezent s-a și proiectat extinderea bibliofonului, astfel încît să se poată transmite două solicitări simultane. În acest scop, a fost scris un program algoritmic care să simuleze procesul de mecanizare după un număr de memorii impuse, pe baza cărui să se stabilească capacitatea cuvîntelor.

Modernizarea Bibliotecii Universității tehnice din Delft constituie un exemplu și un ajutor prețios în preocupările pentru automatizarea documentării, care asigură o creștere substanțială a indicelui de utilizare a bibliotecilor, implicit o reducere a timpului de obținere a publicațiilor.

ing. G. I. PETEU

În decursul timpului, codexul a fost dezmembrat, iar părțile lui sînt păstrate azi în diferite locuri. Prima parte, cea mai completă și cea mai frumoasă — evangheliile lui Matei și Marcu —, se află la Biblioteca Bathyaneum; partea a doua, evangheliile lui Luca și Ioan, la Biblioteca Vaticanului. Copertele de fildeș au fost despărțite, cea din față aflîndu-se la Muzeul Victoria și Albert din Londra, iar coperta din spate la Museo Sacro de la Vatican.

În 1965, cu ocazia expoziției „Carol cel Mare”, organizată în orașul Aachen, au fost regrupate și expuse toate părțile manuscrisului.

Volumul editat de editura Prestel va cuprinde reproducerea întregului manuscris, cu 54 de planșe în culori și cu reproducerea copertelor originale.

O nouă revistă de specialitate, intitulată *Scandinavian Public Library Quarterly* ... va apărea la Copenhaga, începînd cu anul 1968. Noua publicație înlocuiește revista tradițională de biblioteconomie a țărilor nordice, REOL. Ea apare ca rezultat al colaborării dintre bibliotecile publice din Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia, sub conducerea celor cinci directori ai bibliotecilor publice din țările menționate și are ca redactor șef pe Erik Allerslev Jensen, directorul bibliotecilor daneze. Noua revistă va publica articole și știri cu privire la activitatea bibliotecilor din țările nordice, precum și studii scandinave tratînd probleme de biblioteconomie. Articolele vor apărea concomitent în limba engleză și în limbile scandinave. Publicația va avea o apariție trimestrială.

Sînt deosebit de interesante

...cifrele stabilite în cursul unei anchete avînd ca obiectiv lectura la diferite categorii ale populației, efectuată, la cererea Sindicatului național al editorilor, de către Institutul francez pentru opinia publică, în perioada octombrie 1966—ianuarie 1967. Această anchetă a relevat influența publicității făcute prin presă, radio și televiziune asupra cumpărătorilor de carte din librării: 11% dintre cumpărătorii care au depășit vîrsta de 35 de ani acordă încredere reclamei făcute în presă, iar abia 9% din cititorii adulți mărturisesc că se lasă influența de părerea criticii literare. În ceea ce privește rolul televiziunii în incurajarea comerțului de carte, ancheta a arătat că, din numărul total al francezilor care posedă televizoare, 29% frecventează librăriile, față de 22% din rîndul neposesorilor de aparate. Sondajul efectuat a relevat și diferența care există între puterea de influențare a diferitelor organe publicitare: intervenția presei în alegerea unei cărți este considerată de 20%, în timp ce a televiziunii de numai 3%, iar a radioului de 1%.

*Brubrică realizată de
George Vlădescu*

Johannes Gutenberg, gravură din André Thévet, *Urais portraits et vies des hommes illustre*, Paris, 1584.

Johannes Gutenberg

500 de ani de la moartea sa

La 3 februarie 1968 se împlinesc 500 de ani de la moartea omului care a pus la punct cel mai ferm — până azi — instrument de vehiculare a ideilor. Dacă tiparul ar dispărea, într-un fel sau altul, viața, așa cum o cunoaștem azi, s-ar transforma în așa măsură încât ar fi greu să ne imaginăm cum am propăși în muncă, în ce fel am crea, concepe sau întreține relații, cum s-ar desfășura multiplele activități ale omului și cum am beneficia de rezultatele lor, fără ajutorul tipăriturilor.

Începând aceste rinduri închinată lui Gutenberg, nu ne-am referit la „inventatorul” tiparului, ci la „omul care a pus la punct” acest instrument, situându-ne astfel printre cei care-l socotesc pe Gutenberg nu un inventator, adică un intuitiv, ci un fin observator, un chibzuitor iscusit asupra minuirii într-un fel aparte, imaginat de el, a anumitor unelte de epocă. Nu-i micșorăm prin aceasta, din merite. Din contră.

Desigur, Gutenberg a conceput și a început tipărirea cu ajutorul literelor separate. Dar imprimarea cu ajutorul unor grupuri de litere era folosită cu mult înaintea lui. Sumerienii și locuitorii din Mohenjo Daro și Harappa foloseau încă de acum 5000 de ani sigiliile ori pecețile. Uechii greci și românii ștampilau amforele cu sigiliu asemănătoare. Inscripția Decebalus per Scorilo este rezultatul aplicării a două sigilii. Bateria monozilor și imprimarea țesăturilor sînt așezerea procedee de întipărire cu ajutorul unor grupuri de litere ori desene. Imprimarea țesăturilor, mai ales, diferă foarte puțin de imprimarea tabelară a cărților (chiroxilografia), care se practica înaintea și în timpul activității lui Gutenberg. Biblia pauperum și gramatica lui Aelius Donatus sînt tipărite tabelar înaintea lui Gutenberg, Paraclicerul din Haarlem, Lourens Jansoon Coster, își tipărește în 1440 Horarium-ul, dacă nu cu litere mobile, cel puțin cu blocuri mobile de litere. Acest lucru se petrecea deci într-o vreme cînd Gutenberg se afla în faza de experiment a sistemului. De asemenea Prokop Waldvogel folosește între 1444 și 1446, la Avignon, un sistem foarte asemănător cu cel al lui Gutenberg.

Nu există nici un document din care să rezulte că Gutenberg ar fi cunoscut procedeele celorlalți doi. Erau prea departe unii de alții, pentru epoca aceea, ca să se poată influența. Dar ceea ce i-a inspirat pe Coster și pe Waldvogel, fără să persiste, l-a inspirat și pe Gutenberg și s-a transformat, sub geniul lui, în instrumentul complex care dăinuie și azi.

De fapt, Gutenberg a înlocuit tipărirea în bloc, tabelară, cu tipărirea prin litere mobile din metal, procedeu înfinit mai ușor și mai rapid. Aceasta este contribuția majoră a lui Gutenberg la înjgheburile tiparului în forma pe care o cunoaștem.

Illustrat profecto aucto manu manganam lingue
 que dicitur. Quod si non esse pulvis reuelat quod
 legimus. Dicit liber egregius. catholicon.
 Anno incarnationis anni M cccc lx Alma in ur
 be magnifica nationis indite germanice. Quam
 ad dementem iam alio regem lumbis. dono qd q
 pum. orans terras nationibus presens. illustrat
 et dignatus est non calamo. sibi. aut penna suffra
 gant. h mira patronay formay et coloris ipor
 que et modis. impressus atq; confusus est.
 Tunc tibi hinc pater nato cu summo fero. lano
 et honor dno immo tribuatur a uno Celeste. lano
 et libro hoc catholice planto Qui lanno piam
 imper meo lingue manam 1460. G. S. 1460

Colofonul din *Catholicon*

Num. et si dabis eos in man
 Dixit dñs ad David. *Secretu*
 Dabo philistinim in man
 Tu ergo David ad baalphar
 Percussit eos ibi et dixit. *Adiuu*
 Anticos meos corā me: sicut
 que. Propterea vocatū ē
 illi baalpharasim. Et rel
 sculptilia sua: q̄ tulit David
 Et addiderunt adhuc phili
 stinorum: et diffusi sūt i re
 Goliath autē David di
 cti. *Adiuu*

O pagină din B 42.

In 1442, împrumută de la parohia St. Thomas din Strassburg o sumă de bani pe care nu va reuși s-o înapoieze niciodată.

Înainte de 1445, Gutenberg se stabilește la Mainz, unde își instalează un atelier tipografic.

În 1448, primește un împrumut de la bijutierul și omul de afaceri Johannes Fust și își ia ca ajutor pe Peter Schoeffer.

În 1452, Fust îi mai acordă un împrumut, garantat cu gaj asupra uneltelor și materialelor din atelier.

În 1456 e declarat săiit; atelierul îi e confiscat în favoarea asociatului său Fust, care continuă fructuos tipărirea de cărți împreună cu Schoeffer, acum ginerele lui Fust.

În 1465, episcopul Adolf II de Nassau îl imobilează și-l ia la curtea sa, unde Gutenberg moare în 1468.

Pușine sînt lucrările rămase de pe urma meșterului din Mainz. Se pare că și-a consacrat timpul mai mult experiențelor pentru îmbunătățirea sistemului de tipărire decît tipăritului însuși, în vreme ce asociatul și ucenicul său au scos tipărituri fără să menționeze numele învățătorului lor.

Cel mai vechi document cunoscut pînă azi și presupus că a ieșit din mîna lui Gutenberg este Fragmentul Judecării de Apoi: o foaie de hîrtie ruptă, pe care se tipărise un poem în limba germană. Fragmentul păstrat se referă la Judecata de Apoi, de aceea a și fost numit astfel. Găsit la Mainz în 1892, documentul a devenit proprietatea Muzeului Gutenberg din Mainz, unde e păstrat la loc de mare cinste, fiind socotit ca cel mai vechi document tipărit. Gottfried Zedler* îl datează între 1444 și 1447.

Se presupune că una din cărțile foarte cerute pe atunci, gramatica latină a lui Donatus, ar fi fost de asemenea tipărită de Gutenberg. Din volumele care vor fi circulat, s-au păstrat trei grupe de cîte două pagini, aparținînd la trei trageri diferite. Primele două grupe se află la Staatsbibliothek (Berlin), iar ultima la Bibliothéque Nationale (Paris).

În 1901, s-a descoperit la Wiesbaden, în coperta unei cărți, un pergament lung de vreo 60 cm și lat de cca 20 cm, cuprinzînd Efemeride astronomice pe anul 1448. Pergamentul a fost atribuit de asemenea lui Gutenberg.

Primele documente date apar în 1454. Sînt Indulgențele papei Nicolae al V-lea, tipărite în patru ediții. Deoarece formatul literelor seamănă cu cel al Fragmentului Judecării de Apoi, Indulgențele au fost atribuite lui Gutenberg.

* Gottfried Zedler, bibliotecar în Wiesbaden între anii 1895 și 1932, specialist german în domeniul istoriei tiparului și cercetător al activității lui Gutenberg.

De aceeași perioadă ține o broșură de 12 pagini cu titlul Eyn Manung der Cristenheit widder die Durken (Avertizare dată creștinătății împotriva turcilor). Tiparul e identic cu al Bibliei de 36 rînduri, deci aparține lui Gutenberg. Broșura se termină cu cea mai veche urare tipărită de Anul nou: Eyn gut selig nuwe Jar.

15 august 1456 este data cînd vicarul Heinrich Kremer din Mainz a isprăvit de iluminat și legat splendida biblie latină, Biblia Gutenberg, B 42, numită astfel fiindcă cele mai multe pagini au coloane de cîte 42 de rînduri. Biblia a aparținut cardinalului Mazarin, iar astăzi se află la Bibliothèque Nationale. Se cunosc 32 de exemplare perfecte ale acestei Biblii, considerată capodoperă a activității lui Gutenberg.

Biblia de 36 de rînduri, B 36, cu un tipar de calitate inferioară, este mult mai rară decît B 42. Se cunosc numai opt exemplare, și acelea nu întregi. A fost tipărită la 1460 sau puțin mai înainte.

Ultima lucrare a lui Gutenberg pare a fi Catholicon-ul, dicționarul latin scris de Joannes Balbus în secolul al XIII-lea și tipărit la Mainz în 1460. Este datat, dar nu poartă numele tipografului. Este un in-folio, de 373 pagini, cu două coloane pe pagină, tipărit cu un corp de literă mic. I s-a atribuit lui Gutenberg datorită următorului colofon, reprodus la pagina 108, unicul text din care se poate cunoaște stilul celui ce s-a străduit o viață întreagă pentru a aplica o idee, de care el însuși s-a folosit prea puțin și despre care, cu multă probabilitate, n-a scris decît atât:

„Cu ajutorul Celui Prea Înalt, la al Cărui semn limbile pruncilor capătă înțeles, și Care dese ori dezvăluie celui de jos ceea ce ascunde celui înțelept, această nobilă carte, Catholicon-ul, care a fost tipărită și isprăvită în anul de la întruparea Domnului 1460, în generoasa cetate Mainz a renumitei națiuni germane, pe care clemența lui Dumnezeu a înzestrat-o cu o altă de aleasă strălucire a genului și a liberei dăruiri, ca să aibă precădere și să devină ilustră înaintea tuturor națiunilor pămîntului; fără ajutorul trestiei, al stylus-ului ori al penei, ci prin minunata compoziție, proporție și armonie a poansonelor și corpurilor de literă. De aceea toată lauda și cinstea să se închine vouă, Tată sfînt, Fiule și Duh sfînt, Dumnezeu în trei ființe, iar tu Catholicon-ule, celebrează gloria Bisericii și nu înceta să lauzi pe Sfînta Fecioară. Deo Gratias“.

Incheiem aceste rînduri dedicate lui Gutenberg cu un omagiu pentru omul a cărui muncă de experimentare și sintetizare tehnică a înriurit, la nivel istoric, întreaga dezvoltare a cărții și publicațiilor din cursul ultimei jumătăți de mileniu.

Șerban ANDRONESCU

Probleme de bibliologie. Vol 2. București, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, 1967. 279 p. (Biblioteca activistului cultural).

În 1963, apărea sub auspiciile Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă primul volum din culegerea de articole intitulată *Probleme de bibliologie*, care își propunea ca obiect difuzarea în rîndurile bibliotecarilor a concepțiilor moderne în bibliologie, a realizărilor deosebite din activitatea bibliotecilor românești și valorificarea tradițiilor bibliologice noastre. Cu o întîrziere apreciabilă, a văzut lumina tiparului cel de-al doilea volum al sus-amintitei culegeri, cu un conținut bogat și interesant.

„Editorialul“ înfățișează realizările din ultimii ani ale activității bibliotecilor din Republica Socialistă România. Remarcăm că titlul articolului, *Realizări și perspective în activitatea bibliotecilor din România*, definește clar conținutul, iar antetitulul „Editorial“, obișnuit în publicistică, este neavenit în cazul unei astfel de culegeri. Din articol reținem că, la sfîrșitul anului 1966, în patria noastră activau 24 871 de biblioteci de toate categoriile, cu un fond general de 98 114 263 de volume, ceea ce situează România printre țările cu o densă rețea de biblioteci. În țara noastră, așa cum se arată aici, există o bibliotecă la 800 de locuitori și circa 7 volume pe cap de locuitor (în realitate, unui locuitor îi revin ceva mai mult de 5 volume). Cifrele acestea trebuie însă corectate. În statistica de bibliotecă, raportarea numărului de locuitori se face la fondurile bibliotecilor publice, ele arătînd potențialul de culturalizare a maselor, căci colecțiile bibliotecilor științifice, speciale etc. au o circulație restrînsă. Fondurile de publicații ale bibliotecilor noastre publice numără 43 905 224 de volume, adică ceva mai mult de 2 volume pe cap de locuitor, ceea ce, în comparație cu alte țări, nu este puțin. Dar,

dacă ținem seama de cerințele de lectură de la noi, nu este suficient. Avînd în vedere că această cifră este mai mică în unele regiuni și mai ridicată în altele, concludem că bibliotecile publice trebuie să deponă eforturi susținute pentru lărgirea și îmbogățirea fondurilor de publicații, spre a asigura o lectură variată, la nivelul cerințelor impuse de sarcinile dezvoltării economice și culturii naționale, care necesită oameni cu un larg orizont profesional și cultural.

Cele mai multe articole din acest volum (9 din 15) tratează probleme de istoriografie bibliologică. Atenția ne este reținută, în primul rînd, de studii despre *Formarea concepției biblioteconomice românești și formarea profesională a bibliotecarilor* de Gh. Popescu (p. 47—77). Autorul cercetează, într-un spirit nou, evoluția concepției și a preocupării pentru organizarea științifică a bibliotecilor și instruirea bibliotecarilor. După ce amintește că Stolnicul Constantin Cantacuzino își orînduise cărțile pe domenii, sistem cunoscut lui mai degrabă din Universitatea din Padua, decît prin mijlocirea lucrării lui Gabriel Naudé, autorul trece la prezentarea concepțiilor care au stat la baza organizării bibliotecilor românești în secolul al XIX-lea și în primele patru decenii ale secolului următor. Cărturari români din această perioadă, ca Gheorghe Asachi, Petruache Poenari, George Barițiu, Spiru Haret, Nicolae Iorga, Dimitrie Gusti, au fost preocupați de organizarea unei rețele de biblioteci adecvate necesităților noastre. Bibliotecarii cărturari I. Genilie, B. P. Hasdeu, Emanoil Bucuța și alții erau interesați în mod deosebit de organizarea științifică a activității bibliotecare. Dintre aceștia, B. P. Hasdeu, iar mai tîrziu Emanoil Bucuța au avut o concepție biblioteconomică modernă bine definită, ei fiind de altfel și autorii unor lucrări în care au tratat problemele organizării bibliotecilor și și-au expus principiile în aceste probleme. (Semnalăm că Hasdeu a arătat în mod just, în lucrarea sa rămasă în manuscris, deficiențele clasificărilor bibliologice cunoscute atunci, dar el nu este autorul unui sistem propriu de clasificare. Ceea ce, din eroare, a fost luat drept o clasificare bibliologică originală a lui Hasdeu este de fapt o suită de liste de cărți propuse spre achiziționare pentru biblioteca din Iași; ordinea listelor este întîmplătoare). În partea a doua a articolului, sînt arătate încercările făcute încă din 1862 de a se institui un învățămînt biblioteconomic, încercări reluate mai tîrziu și realizate în 1924, prin înființarea Școlii practice de arhivari paleografici.

Istoriei bibliotecilor românești îi sînt consacrate mai multe articole.

Cunoscutul folclorist și bibliolog Ion Mușlea, fost director al Bibliotecii universitare din Cluj, consemnează, în articolul *Date noi privitoare la cunoașterea bibliotecilor româ-*

nești ale orașelor din Transilvania, informații depistate din publicațiile vremii, prin care completează știrile din studiul său din 1935, pe aceeași temă, ridicînd astfel la aproape 120 numărul bibliotecilor românești cunoscute în orașele transilvănene pînă la 1918.

În *Note privind începuturile unei vechi biblioteci românești și colecțiile sale (Astra-Sibiu)*, Gh. Bondoc prezintă împrejurările în care a fost înființată, în 1862, biblioteca sibiană și schițează evoluția colecțiilor bibliotecii, precum și încercările de organizare științifică a fondurilor de cărți și a cataloagelor. Creșterea colecțiilor Bibliotecii Astra din Sibiu este înfățișată prin enumerarea sub formă de liste a unora din cărțile vechi românești, din documentele, cărțile rare, manuscrisele, fotografiile originale și periodicele românești și străine pe care le posedă biblioteca. Reținem de aici faptul că o contribuție de seamă la creșterea fondurilor au avut-o donațiile cărturarilor din toate ținuturile românești. În ultima parte a articolului, autorul publică regulamentele bibliotecii din 1869 și 1893.

Pe baza studiului colecțiilor Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România, Corneliu Dragnea a identificat cîteva cărți din biblioteca Stolnicului Constantin Cantacuzino, aduse de ostașii români care au participat la asediul Vienei, în 1683. Aceste cărți au aparținut bibliotecii unei mănăstiri cistercite din preajma Vienei.

În articolul *Primele biblioteci sătești din România*, Corneliu Dima-Drăgan aduce informații valoroase în legătură cu înființarea bibliotecilor sătești în ultimele decenii ale secolului trecut, din inițiativa și strădania unor învățători. Acțiunile acestora au premers legea din 1898, prin care Spiru Haret spera să creeze o rețea de biblioteci rurale.

Între cele două războaie mondiale, organizarea bibliotecilor sătești și difuzarea cărții la sate l-au preocupat și pe D. Gusti, fapt ilustrat în articolul *Contribuția Școlii sociologice românești de sub conducerea lui Dimitrie Gusti la dezvoltarea lecturii în mediul rural...* de P. Paliu.

Circulația incunabulelor pe teritoriul României și cercetările despre tipăriturile din secolul al XVI-lea existente în bibliotecile noastre sînt prezentate într-un documentat și prețios articol semnat de prof. univ. Dan Simonescu, intitulat *Cercetări românești despre incunabule. Incunabulele din bibliotecile Republicii Socialiste România*.

Nicolae Liu cercetează preocupările bibliografice ale revistelor *Convorbiri literare*, *Contemporanul* și *Viața Românească*, iar Gh. Popp serie, în articolul *Tipar românesc în Gruzia*, despre vechile relații culturale româno-gruzine.

Mai puține la număr, articolele pe teme actuale abordează unele din cele mai interesante probleme care frământă bibliotecile contemporane.

În articolul *Unele probleme ale aprovizionării cu publicații a bibliotecilor publice*, Constantin Mătușoiu și Mihai Păpurică, după o incursiune în trecut, analizează sistemul actual de completare a colecțiilor din bibliotecile publice de la noi, subliniind avantajele și lacunele existente. În final, autorii propun unele măsuri, din care găsim binevenită editarea unei liste (a unui buletin) de semnalare a aparițiilor editoriale pe o perioadă mai scurtă (cîteva săptămîni sau un trimestru), indicîndu-se recomandativ categoriile de biblioteci pentru care este potrivită fiecare carte. Alegerea lucrării urmează să se facă de către bibliotecar, în funcție de specificul fiecărei unități. Binevenită este și propunerea ca editurile să includă în planurile lor un număr sporit de titluri din domeniile deficitare. Credem că, în viitor, ar trebui să fie găsită o modalitate de semnalare anticipată și a producției extra-editoriale, ale cărei publicații interesează multe dintre bibliotecile noastre.

Articolul *Problema coordonării achizițiilor de publicații străine de Valeriu Moldoveanu* este o versiune, care nu aduce date noi, a articolului publicat în *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, nr. 1/1964.

Volumul mai cuprinde un articol despre *Clasificarea zecimale a bibliografiilor în Biblioteca centrală universitară din Cluj de Vacy Leona* și impresii despre bibliotecile din R. S. Cehoslovacă (de M. Constantin) și din R. P. Polonă (de M. Valeriu).

Sucointa prezentare a articolelor publicate în cel de-al doilea volum de *Probleme de bibliologie* vădește, prin predominarea materialelor cu caracter istoriografic, preocupări susținute de cercetare a tradițiilor progresiste ale bibliologiei românești. Printr-o prezentare mai largă a preocupărilor actuale ale practicii biblioteconomice și bibliografice românești, volumul ar fi putut dobîndi, pe lângă bogăția materialului publicat, un conținut variat și echilibrat ca tematică.

Semnalăm ca pozitiv faptul că în toate articolele cu subiecte istorice se face apel la informații din presa și publicațiile vremii, la însemnări despre cărți, la materiale documentare de arhivă, însă tratarea multor subiecte este factologică. O judicioasă analiză și interpretare științifică întîlnim în articolul prof. univ. Dan Simonescu și, în parte, în articolele lui Gh. Popescu și C. Dima-Drăgan. În unele articole, caracterul factologic devine obositor.

Tratarea factologică aruncă uneori o altă lumină decît cea veridică asupra subiectului cercetat. Lucrul acesta este evident în special în articolul despre bibliotecile sătești

între cele două războaie, unde se uită și faptul că intenția nu se confundă cu realizarea. Incontestabil că Dimitrie Gusti și învățații care îl-au secundat, îndeosebi Emanoil Bucuța, au avut concepții avansate în ceea ce privește dezvoltarea lecturii în mediul rural, dar intențiile lor nu s-au realizat decît parțial, datorită condițiilor social-politice improprii.

În ansamblu, culegerea *Probleme de bibliologie* reușește să aducă unele contribuții interesante la valorificarea tradițiilor bibliologice românești. În viitor însă am dori-o mult mai ancorată în realitățile actuale ale bibliotecilor românești și ale muncii bibliografice din țara noastră.

Mircea TOMESCU

Repertoriul colectiv al revistelor străine intrate în bibliotecile din Iași în anul 1966. Iași, 1967. IX + 416 p. (Centrul de documentare. Academia Republicii Socialiste România. Filiala Iași. Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu” Iași).

Volumul al III-lea din seria acestor repertorii bibliografice întocmite la Iași consemnează o creștere, față de anul 1965, a numărului bibliotecilor participante (de la 32 la 46 de biblioteci) și a numărului de titluri înscrise (de la 2 813 la 3 090 de titluri). Tehnica bibliografică urmează aceleași reguli stabilite în volumele anterioare: titlurile periodice sunt aranjate, în repertoriul propriu-zis (p. 1—401), în ordine alfabetică, indiferent de domeniul din care face parte revista și de țara în care a apărut; pentru fiecare titlu sînt notate localitatea de apariție, vîrsta periodicalului, anul calendaristic, numerele sau tomurile aflate în bibliotecile din Iași, unitatea în care se găsește revista descrisă. Anexele volumului sînt: *Lista bibliotecilor cuprinse în Repertoriul colectiv al revistelor străine intrate în bibliotecile din orașul Iași în anul 1966*, în care sînt trecute denumirile abreviate ale acestor biblioteci (p. V—IX) și un *Indice pe materii*, care trimite la numărul de ordine al fiecărei reviste înregistrate în repertoriu (p. 401—416).

Se remarcă atenția colectivului care a lucrat la elaborarea volumului al III-lea pentru o redactare îngrijită. Au fost înlăturate inconsecvențele de paginare care se strecuraseră în volumul al II-lea.

Repertoriul reprezintă un instrument important al cooperării între bibliotecile ieșene și totodată o expresie a statorniciei acestei colaborări.

G. U.

1.

2.

3.

Heintze, Ingeborg. **Shelving for periodicals.** [Rafturi pentru periodice]. Lund, Biblioteks-tjänst, 1966. 71 p. cu ilustr. (International Federation of Library Associations. Committee on Library Buildings and Equipment).

Albumul publicat sub egida Federației Internaționale a Asociațiilor de Bibliotecari reprezintă, după cum arată autoarea, o primă încercare de sistematizare a principiilor de așezare a periodicelor în rafturi, precum și materializarea acestora în elemente de mobilier specific bibliotecilor.

Se încearcă astfel o binevenită punere în ordine a practicilor disparate din cadrul bibliotecilor (autoarea abordează materialul din opt țări), o fundamentare a principiilor de organizare a spațiilor în sectorul periodicelor.

Cuvântul introductiv al autoarei începe prin definirea scopului ce și-l propune; sînt arătate apoi principalele caracteristici ale periodicelor, determinante în dimensionarea spațiilor de așezare, precum și importanța acestora din urmă în aranjarea periodicelor, trecîndu-se după aceea la clasificarea diferitelor moduri de aranjare.

Dovedind mereu că, în afara factorilor pur obiectivi privind spațiul, parametrii funcționali, stabilitatea, nu trebuie să fie dați uitării nici cei subiectivi, adeseori de o mare pondere, cum sînt stilul, plastică de interior, factorul afectiv, autoarea trece la tratarea diverselor moduri de aranjare a periodicelor.

În descrierea materialelor indicate pentru mobilierul destinat periodicelor, autoarea se oprește la lemn, pentru că, dintre toate materialele de construcție, lemnul, prin nobilețe, culoare, structură și căldură, stimulează posibilitățile de tratare originală și nu înlătură combinațiile cu materialele mai noi, cum sînt plexiglasul sau materialele plastice. Se subliniază totuși că orice combinație este posibilă numai după ce s-a hotărît stilul mobilei și se trage concluzia că alegerea materialului este o problemă de gust, dar că frumusețea trebuie întotdeauna conjugată cu utilitatea.

Criteriile determinante în modul de alegere a așezării periodicelor rămîn, arată autoarea: flexibilitatea, stabilitatea și costul, la care trebuie să fie adăugate confortul cititorului și, implicit, latura estetică.

Pentru exemplificarea materialului teoretic expus, autoarea prezintă apoi, cu o mare grijă față de sistematic și metodic, o suită de 25 de piese, însoțite uneori de schemele necesare și de caracteristicile generale.

Fotografiile sînt grupate după modul de așezare a periodicelor: orizontală, verticală, înclinată sau pentru expoziție. Dintre ele, se pot reține multe exemple care se reliefează prin ingeniozitate, logică și original și care

4.

rezolvă în mod fericit necesitățile de așezare în raft, în cadrul unor anumiți parametri.

Modul de aranjare pe orizontală, în afara dezavantajului general al copertii invizibile (explicația se face numai prin intermediul etichetelor), se departajează numai prin gradul de flexibilitate a rafturilor. Majoritatea lor presupune un alt mobilier pentru expunere, răspunzînd deci mai ales nevoilor de depozitare. Autoarea le recomandă în special pentru bibliotecile mari.

În categoria de *așezare pe verticală*, panourile pot fi adosate sau cu două fețe de prezentare. Ele presupun în general un spațiu mai mare pentru expunere, dar au avantajul prezentării, parțiale sau în întregime, a copertilor. Între exemplele prezentate este interesant, și ca economie de spațiu și ca ingeniozitate de rezolvare, modelul de la Atomenergi Ltd. Library, din Studsvik, Suedia, ale cărui rafturi orizontale permit o așezare verticală a periodicelor, oblic față de perete, prin intermediul unor plăci de plexiglas care mențin publicațiile. Este un sistem remarcat și de autoare pentru buna dispoziție pe metru liniar (foto 1).

Așezarea pe verticală are variante utile și pentru cazuri speciale, cum ar fi parapetul unei ferestre sau un stîlp aflat în mijlocul bibliotecii.

În sistemul de așezare înclinată sînt cuprinse cele mai multe exemple, începînd cu așezarea particulară sub fereastră a trei rînduri de rafturi cu înclinări diferite, avînd și rolul de convector. Este înfățișată apoi expunerea înclinată pe panouri-uşițe, care ascund în spate depozitul colecției anuale a periodicului expus; autoarea o recomandă pentru bibliotecile mici, cu tot dezavantajul ocupării unui spațiu mare și al inflexibilității. Varianta în care raftul de expunere alunecă prin fața celui de depozit, cu ajutorul unor rulmenți, reprezintă o îmbunătățire a modelului cu ușițe.

O așezare bine gîndită, elegantă și flexibilă, creînd senzația de mult spațiu, este cea de la biblioteca orașenească din Eskilstuna, Suedia: de-a lungul unui perete, rafturi înclinate din plastic transparent, pe console metalice prinse în montanți metalici fixați în perete, cu posibilitatea de schimbare a poziției consolei, rezolvă expunerea periodicelor pe cinci rînduri de rafturi (foto 2).

În cadrul aceluiași sistem de așezare, o soluție foarte atrăgătoare prin calitățile sale plastice, ca și prin originalitatea sa, este, de asemenea, cea de la biblioteca orașenească din Geneva, Elveția: rafturile de cristal sînt așezate înclinat pe un panou furniruit. Soluția este indicată oricărei bibliotecii căci, deși inflexibilă, ocupă un spațiu destul de redus și este foarte reușită din punct de vedere al compoziției decorative (foto 3).

În ceea ce privește rafturile-expoziție, ele sînt în general cu una sau cu două fețe de expunere și sînt de fapt o reluare a rafturilor înclinate sau verticale, cu deosebirea că piesele au dimensiuni mult mai mici și pot fi mutate după nevoie. Un exemplu original, rezolvat cu mult simț decorativ, este cel de la biblioteca publică din Velsen, Olanda: între doi montanți metalici, cinci panouri confecționate din răchită, înclinate la 90° unul față de altul, permit o expunere deosebit de atractivă (foto 4).

Cazurile prezentate nu dau rețete de așezare, ci sînt destinate stimulării inițiativci, alegerii celor mai bune soluții, în funcție de spațiul disponibil, de dimensiunea și importanța problemelor de rezolvat. Ele nu resping ideile novatoare, creatoare, ci le deschid numai un drum.

arh. Adrian CORVATESCU

ȘTIINȚA SOCIALĂ

Georgescu, Titu. **Organizații de masă legale conduse de P.C.R. (1932-1934)**. Buc., Editura politică, 1967. 248 p.

Activitatea organizațiilor de masă legale care au ființat între anii 1932 și 1934 și anume Comitetele de acțiune, Comitetul național antirăzboinic, Comitetul național antifascist, Liga muncii și Amicii U.R.S.S., modul în care Partidul Comunist Român a știut să imbine activitatea sa ilegală cu activitatea legală a acestor organizații de masă, pe care le-a inițiat și le-a condus, prezența partidului nostru, prin intermediul organizațiilor de masă legale, în viața politică a țării și în acțiunile întreprinse de mișcarea muncitorească internațională, poziția sa justă față de criza economică și contraofensiva proletariatului împotriva burgheziei, față de pericolul unui război imperialist și de ascensiunea fascismului, față de necesitatea apărării Uniunii Sovietice împotriva uneltirilor imperialiste — sînt problemele asupra cărora Titu Georgescu și-a îndreptat atenția în lucrarea de față.

Ea se adresează specialiștilor în domeniul istoriei, celor care studiază în învățămîntul de partid și de stat, precum și tuturor celor care vor să-și completeze cunoștințele în ce privește istoria partidului și a patriei noastre.

Revoluția științifică și tehnică contemporană. Buc., Editura politică, 1967. 456 p.

Fiul conducător al lucrării îl constituie analiza, în diverse domenii de cercetare, a dinamicii trecerii de la cercetări fundamentale la cercetări aplicative și de aici în producție, în viața culturală etc., cu un cuvînt urmărirea pas cu pas a finalizării sociale a muncii științifice de cercetare. În acest sens, se acordă, o atenție sporită rolului disciplinelor tehnice.

În paginile lucrării sînt dezbătute și unele probleme economice și sociologice ale dezvoltării științei: automatizarea proceselor de producție; conducerea și organizarea producției; ocrotirea sănătății; influența științei și a tehnicii asupra vieții cultural-artistice etc.

Dobrescu, Em. și Postolache, T. **Introducere în teoria capitalismului monopolist de stat.** Buc., Editura politică, 1967. 112 p.

Asupra apariției și formelor capitalismului monopolist de stat există în literatura economică marxistă diferite puncte de vedere. Rezultat al cercetărilor laborioase ale autorilor și reprezentînd un punct de vedere personal, lucrarea pe care o prezentăm cititorului este prima pe această temă în literatura noastră economică. Ea oferă cititorului posibilitatea de a înțelege și de a-și explica mai bine fenomenele social-economice care au loc în societatea capitalistă contemporană. Prin forma de analiză fundamentală științifică, prin actualitatea deosebită a temei, lucrarea prezintă interes atît pentru cei care studiază economia politică în învățămîntul de stat sau de partid, cit și pentru cei care urmăresc și se preocupă de evoluția societății capitaliste în noile condiții ale revoluției științifico-tehnice din zilele noastre.

Chepes, Gheorghe, Drob, Emanoil și Popescu, Maria. **Sociologia muncii. Integrarea profesională.** Buc., Editura politică, 1967. 328 p.

Lucrarea tratează problemele calificării în raport cu cerințele obiective ale tehnicii și noi, relațiile interpersonale în cadrul echipelor și al brigăzilor, precum și factorii umani și randamentului muncii (vîrsta, cunoștințele, experiența și atitudinea față de muncă).

Lucrarea se adresează celor care se ocupă de organizarea științifică a producției și a muncii în întreprinderile industriale, cadrelor de conducere, serviciilor de organizare a muncii, economiștilor, sociologilor, cadrelor didactice, studenților din învățămîntul superior etc.

Teorie și metodă în științele sociale. Vol. 5 Sociologia contemporană — al VI-lea Congres mondial de sociologie—Evian. Buc., Editura politică, 1967. 654 p.

Volumul cuprinde majoritatea referatelor și a comunicărilor (ținute în cadrul sesiunilor plenare ale ultimului Congres internațional de sociologie de la Evian (Franța), septembrie 1966, consacrat unor teme deosebit de importante: „Unitate și diversitate în sociologie” (Sociologie și ideologie de F. Konstantinov, Diversitate și unitate în sociologie de P. A. Sorokin, Tendințele cercetării sociologice de E. Shils, Citeva probleme privitoare la concepția marxistă asupra teoriei sociologice de M. Kaláb și Zđ. Strimka etc.), „Sociologia relațiilor internaționale” (Strategia păcii în era nucleară de P. Fedoseev, Clasele sociale și relațiile internaționale de V. Semenov etc.).

De asemenea, sînt cuprinse cele mai interesante comunicări prezentate la mesele rotunde ale congresului referitoare la învățămîntul sociologic, sociologia învățămîntului, problema documentării în sociologie și cercetarea internațională a bugetului de timp.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și mișcarea revoluționară și democratică din România. Buc., Editura politică, 1967. 454 p.

Întocmit de un colectiv larg de cercetători de la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., în colaborare cu Secția de științe istorice a Academiei Republicii Socialiste România, lucrarea — împărțită sub aspect structural în două părți — cuprinde un mare număr de documente din arhivele aflate în țară și peste hotare, articole din presa socialistă și democratică, precum și amintiri ale unor cetățeni români care au participat activ la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și la războiul civil, în apărarea Puterii Sovietice.

Partea I a volumului cuprinde documente de arhivă și din presă, aparținînd în mare majoritate perioadei 1917—1920. În seria documentelor de arhivă se înscriseră diverse rapoarte, manifeste, instrucțiuni, provenind din partea mișcării muncitorești, cit și unele note ale organelor de siguranță. Deși aprecierile asupra desfășurării evenimentelor sînt diferențiate, în raport cu poziția și interesele de clasă ale proletariatului și ale regiunii burghezo-moșieresc, trăsătura dominantă a ambelor categorii de documente constă în faptul că ele ilustrează ecoul pe care Revoluția din Octombrie l-a avut în România, marea simpatie și considerație manifestate de masele populare față de istoricele evenimente din Rusia, solidaritatea mișcării revoluționare și democratice din România cu lupta bolșevicilor pentru triumful revoluției. Din documente se desprinde înboldul pe care victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie l-a dat mișcării revoluționare a proletariatului român, sub aspectul luptei împotriva ofensivei patronale, pentru drepturi economice și libertăți democratice, a organizării sale.

Alături de manifestațiile interne de sprijin și adeziune la ideile Revoluției din Octombrie, un mare număr de fii ai patriei

noastre au luat parte activă, cu arma în mînă, la desfășurarea și victoria revoluției poporului rus. Acest aspect al problemei este oglindit în volum prin numeroase documente care reliefează prezența și activitatea miilor de muncitori români pe teritoriul Rusiei, activitatea Comitetului de acțiune social-democrat român de la Odeșă, formarea batalioanelor revoluționare românești, acțiunile lor de luptă alături de Armatele Roșii și detașamentele internaționaliste de voluntari.

Partea I a volumului cuprinde, de asemenea, un număr de articole din presa socialistă și muncitorească, în paginile căreia s-au tipărit numeroase materiale de îmbărbătare, de sprijinire a luptei desfășurate de poporul rus împotriva dușmanilor interni, ai intervențiștilor străini.

În culegere au fost incluse și citeva articole și reportaje extrase din unele ziare burgheze democratice. Acestea reflectă starea de spirit a unor cercuri de intelectuali sau de oameni politici progresiști, poziția lor obiectivă față de evenimentele din Rusia.

Pentru a ilustra spiritul internaționalist de care a dat dovadă clasa muncitoare din România față de primul stat socialist din lume în perioada dintre cele două războaie mondiale, în volum au fost reproduse unele documente semnificative din anii 1921—1944: rapoarte, rezoluții, hotărîri, moțiuni, proteste, circulare, apeluri, editate de partidul comunist și organizațiile sale de masă. Un loc aparte îl ocupă documentele care oglindesc activitatea P.C.R. în perioada dictaturii militar-fasciste și a războiului hitlerist anti-sovietic.

În cea de-a doua parte a volumului sînt incluse un număr de 90 de amintiri ale unor internaționaliști români, participanți la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și la războiul civil.

Din amintiri se desprind multiple aspecte privind actele de eroism și spiritul de sacrificiu manifestat de revoluționarii români în focul luptei cu dușmanii revoluției, simbol al solidarității internaționaliste a proletariatului român față de nobilele idei ale Revoluției din Octombrie. În fața cititorului sînt readuse episoade dramatice, pline de eroism la care au participat voluntarii români în luptele purtate la Odeșă, Rostov, Poltava, Samara, Ufa, Celiabinsk, Irkutk, Arhanghelsk ș. a.

Dirzenia, combativitatea și spiritul de sacrificiu — desprins din fiecare filă a culegerii tematice — au constituit atributele firești ale acestor luptători care, departe de melegurile natale, s-au pus în slujba unei cauze mărețe ale cărei roade pot fi apreciate cu atît mai mult azi, după 50 de ani, prin adîncile transformări începute de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie în istoria contemporană.

O. Matichescu

Davidson, Basil. *Mama neagră*. Buc., Editura politică, 1967. 352 p.

Explicarea naturii legăturilor existente între Africa și Europa în perioada precolonială și influența deosebită și specifică a acestor legături asupra Africii — iată, pe scurt, obiectul pe care și l-a propus B. Davidson. Pentru ca problemele să poată fi lesne înțelese, autorul și-a început lucrarea printr-un scurt istoric al relațiilor dintre cele două continente, de la primele contacte, care au avut loc către sfârșitul secolului al XV-lea, până în momentul în care aceste relații au ajuns să se confunde cu comerțul de sclavi. Prin acest scurt istoric, autorul sperberă, pe baza unei apreciable argumentări științifice, concepția inferiorității și a imposibilității dezvoltării negrilor din Africa, care devenise marele mit al expansiunii europene, născut pe coverta unei corăbii cu sclavi.

Problema dezvoltării populațiilor africane din perioada precolonială este complexă și necunoscută deocamdată, dar a afirma, așa cum au făcut-o și o fac încă în zilele noastre ideologii rasismului, că africanii n-au cunoscut nici măcar un sistem rudimentar de organizare politică, și cu atât mai puțin metodele întemeierii unor state puternice și centralizate, este o aberație. Cei dinții europeni care au vizitat Africa au găsit o seamă de state încheiate, cu o organizare de sine stătătoare în care apăruseră deja formele feudalismului, bincintele ale unui feudalism specific african, dar ale cărui asemănări cu feudalismul european au fost adeseori izbitoare. Nu se poate, desigur, nega existența unor mari deosebiri între cele două forme ale aceleiași orînduirii, deosebiri datorate mai ales condițiilor și împrejurărilor foarte diferite în care au luat naștere, dar acest lucru este mai puțin important. Importantă este existența formelor feudale în organizarea statelor din Africa secolului al XV-lea, adică în momentul în care acestea au venit pentru prima oară în contact cu Europa. De altfel singură existența organizării feudale, conchide autorul în continuarea lucrării sale, poate explica în mod just forța militară a multor state africane, respectate, de către cei cu care au venit în contact la început, în orice caz ca parteneri aliate și egale. Europeanii, în speța portughezii, englezii, francezii, olandezii etc., s-au prezentat ca parteneri egali, care etalau față de statele africane respect. Mai târziu, cînd intriga și ațîțarea diferiților șefi de state, de triburi etc., unii împotriva altora, au ocupat un loc de frunte, ci și-au creat posibilitatea înrobirii directe a africanilor. Lupta fratricidă a fost sursa care a alimentat comerțul cu sclavi și, în același timp, cauza care a dus, în cele din urmă, la subjugarea completă. B. Davidson susține că atât Europa, cât și Africa

sînt la fel de vinovate. Lucrul este demonstrat și de faptul că africanii foloseau deja acest fel de negoț atunci cînd au venit în contact pentru prima oară cu europenii. Bincintele, vorbind în general despre comerțul de sclavi, trebuie să se precizeze că promotorii acestuia erau, și de o parte și de cealaltă, virfurile sociale care nu țineau seama de culoarea pielii (în Indiile de Vest și în cele două Americi, alături de sclavii negri, existau și sclavi albi).

Fără discuție, consecințele acestui fel de relații au fost diametral opuse pentru cele două continente. De parte de a duce la o dezvoltare reciprocă din punct de vedere cultural, economic, social și politic, printr-un schimb echivalent de valori, aceste relații au dus, dimpotrivă, la îmbogățirea Europei și la stagnarea vieții africane în aceste domenii. Vina Europei este că ea și-a urmărit doar propriile-i interese, păstrînd un monopol mai mult decît strict asupra a ceea ce ar fi putut ajuta la dezvoltarea Africii. Europa, în care capitalismul începuse să se dezvolte deja, s-a ferit să antreneze pe același drum Africa. Și oare cum ar putea fi mai bine dovedit acest fapt, decît prin aceea că statele africane, mai precis șefilor acestor state care beneficiau de pe urma comerțului cu Europa, li s-au luat orice posibilități de acumulare de capital, de folosire a acestuia cît de cît pentru dezvoltare. Căci înșiși sclavii, care constituiau elementul primordial în cadrul comerțului euro-african, pînă la abolirea acestuia, erau plătiți în mărfuri ca alcoolul, praful de pușcă, arme, mărgelile și alte nimicuri care, în orice cantitate ar fi fost strînse, nu ar fi putut deveni capital susceptibil să ajute dezvoltarea în vreun fel a Africii. „Europa industrializată a învins Africa lipsită de industrie”, conchide autorul.

Nu trebuie însă nici să se accentueze în mod exagerat „stagnarea” existentă în cele patru veacuri care au premers cucerirea colonială a Africii.

Afirmarea personalității africane s-a manifestat în repetate rînduri în toată această perioadă și ea s-a reflectat în protestul tuturor celor care au luptat împotriva negoțului de sclavi și împotriva promotorilor lui, în acțiunile tuturor acelor nenumărați sclavi care au refuzat să-și accepte soarta, răscolindu-se contra stăpînilor lor, întemeindu-și republici libere în America. Personalitatea africană nu a încetat, de fapt, niciodată să se afirme. Astăzi ea se reafirmă prin lupta poporului negru din statele rasiste pentru egalitate și dreptate, ca și prin lupta popoarelor africane pentru eliberarea de sub jugul colonialist sau neocolonialist, pentru libertatea și progresul tinerelor state africane independente.

Petre Bărbulescu

Ghilia, Alecu Ivan. **Ingeri biciuiți**. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 384 p.

Romanul se înscrie pe linia unor preocupări literare ale autorului începute cu *Ieșirea din Apocalips* și continuată cu *Povestiri*: acelea de a arăta cum evenimente hotărâtoare ale istoriei prind, determină și modifică structural caracterele oamenilor. În speță, romanul ne aduce în față destinul unei familii sărace semirurale din Moldova de nord, greu lovită de calamitățile războiului hitlerist. Personajul central, în jurul căruia gravitează acțiunea, este Mama, Maria Dimitriu, femeie harnică și cinstită, rămasă văduvă de multă vreme. Alături de ea, cei trei copii și nora parcurg experiențe grave, determinate de evenimentele la care sînt participanți și martori. Istoria presează asupra lor și ei așteaptă, pe diverse trepte de conștiință, ca viața halucinantă, murdară a ocupației fasciste să se termine. Copiii luptă activ pentru „ieșirea din Apocalips”. Toma, căsătorit cu Negostina, detașat un timp pe lingă o unitate germană, își dă seama că a servit o cauză străină poporului român, vrea să iasă din impas, însă, caracter slab, nu are curajul unei atitudini ferme, și eșuează tragic. Nelu, dus de fasciști undeva în Germania, are conștiința clară a momentului istoric, și face tot posibilul, în condițiile lagărului, să iasă din această situație, lucru ce-i va reuși, după multe peripeții și sacrificii. Miluță, mezinul, are 17 ani, e utecist și lucrează la depoul C.F.R. din micul orașel provincial. Împreună cu alți muncitori cefești, care activează în mișcarea ilegală comunistă, contribuie la alungarea fasciștilor din oraș, și va muri cu arma în mână în zilele insurecției naționale armate de la 23 August 1944.

Aceste momente constituie prima parte a cărții, dramatic zugrăvite, cu mijloace de un bun nivel literar. Modalitatea prozatorului e cea a analizei psihologice. Analiza, introspectia și retrospectia își dau mîna pentru a contura caractere pregnante, puternice.

Aceste caractere sînt urmărite în cea de-a doua parte a romanului, a cărei acțiune se petrece după zece ani, adică perioada anilor 1954—1955. Familia care, în prima parte a cărții, prin Mamă, trăia momentul de așteptare, împușcată acum ca număr (Toma e dat dispărut, iar Miluță mort), trăiește momente de împlinire. Dar măiestria autorului nu rezolvă simplist situațiile, croii rămînînd în continuare frămîntați. Negostina, nora — personaj plin de farmec, descris de autor cu multă vioiciune și nerv — în fond o victimă a războiului, își caută împlinirea pe care nu și-a găsit-o alături de Toma.

Va străbate experiențe dramatice, va deveni învățătoare și se va apropia sufletește de cumnatul ei Nelu, întors din lagăr. Cînd Mama crede că are motive să fie fericită, se pomenește în fața unei situații pe care nu o înțelege deplin: Nelu, îndrăgostit de-a binelea de Negostina, va pleca brusc în Capitală, unde va sta cîțiva ani, fără să se mai reîntoarcă. (Toma e dat dispărut, deci nu e mort, și, în aceste condiții, Nelu trăiește drama dragostei lui imposibil de realizat). Imbolnăvirea Mamei de cancer și apoi moartea ei iminentă readuce cuplul Nelu—Negostina la căpătîiul bătrînci. Dar Negostina se va îndrăgosti de arhitectul Galton, care, în calitate de prefect în perioada anilor 1940—1944, a salvat orașul de a fi dinamitat de fasciști, iar astăzi contribuie la reconstruirea și modernizarea lui. Alături de el, Negostina își cîștigă demnitatea umană și nădăjduiește în împlinirea unei fericiri îndelung visate.

Romanul e antrenant, se citește cu mult interes. Pagini remarcabile realizează autorul în prezentarea atmosferei halucinante a războiului, ea și nu mai puțin halucinatele pagini de amestec al realității cu visul, care par a fi o modalitate literară aleasă anume.

Ingeri biciuiți de Alecu Ivan Ghilia constituie un puternic protest împotriva războiului, a egoismului, a izolării omului — totodată o afirmare a climatului moralei socialiste, în care oamenii își pot depăși condițiile vechilor drame, însănătoșindu-se sufletește.

Romanul se înscrie printre succesele literaturii noastre contemporane, fiind bine scris, alert, concentrat și palpitant ca acțiune, modern ca factură.

C. P.

Omescu, Corneliu. **Adam evadează...** Buc., Editura pentru literatură, 1967. 208 p.

Există în proza lui Corneliu Omescu o ritmică interioară, propulsată de temperamentul scriitorului, impetuos, în continuă efervescență. Proza lui te atrage pentru capacitatea de a transpune artistic o experiență — sau mai bine zis experiențe — cît și pentru stilul natural, viu, mimînd vorbirea de toate zilele. Ai mereu impresia că asîști la un film veridic și pasionant, chiar dacă eroii sînt oameni obișnuiți, surprinși pe portativul unor întîmplări obișnuite.

Fiecare din cele șase povestiri are altă tonalitate. În *Gorgona*, un adolescent nu prea favorizat de soartă, încearcă într-o aventură evadarea din cotidian. Nonconformist, intră în conflict cu directorul școlii, cu programul internatului. Avatarurile elevului, povestite cu nerv, ne stîrnesc voia

bună. Totodată distingem ironia scriitorului față de un sistem de educație în care lipsa de înțelegere își dă mâna cu mijloace neadequate. În *Adam evadează...* doi soți doresc să-și petreacă zilele de concediu cu totul altfel decât pînă acum. Dar mult mai repede decât s-au așteptat încep să se plictisească și să regrete deprinderile din viața lor de orașeni, partida de bridge, cofetăria cu prăjituri proaspete, plimbarea pe Corso. Satira la adresa obișnuinței și comodității din *Adam evadează...* alternează cu mărturisirile despre grozăviile războiului (*Treizeci de speranțe*) sau cu stenograme ale freemăltului interior (*Susfel tăiat și Iubire falsă*).

În *Invidia*, un tânăr inginer, pregătit în meserie, dar nepregătit pentru viață, se angajează la un șantier de construcții într-un orașel de provincie. Fiecare zi aduce noi situații, atât în activitatea profesională, cât și în viața familială, pe care eroul trebuie să le rezolve cu calm și spirit de răspundere. Acțiunea se desfășoară pe o scenă imensă, fiecare jucînd mai bine sau mai prost rolul ce i-a fost încredințat. Totul este să nu se prăbușească cu „altarele sfărîmate, cu zidurile în flăcări și bogățiile furate“, ci să respingă asediile.

În ritmul trepidant al muncii, obiectivele sînt îndeplinite înainte de termen. Dar după ce conducta este lansată, comisia de revizie îi impută inginerului consumul de piatră utilizat, din pricina timpului nefavorabil, peste prevederile devizului, iar directorul, care-l pizmua, îi dă lovitura de grație, desfăcîndu-i contractul de muncă. La adăpostul textelor de legi, hotărîrile subiective sînt puse în aplicare, astfel că eroul și soția lui sînt alungați din orașel. Valul de antipatie manifestat de o parte din locuitorii orașelului îi îndurează, deși își dau seama că invidia și egoismul cîtorva au ațîtat în oameni instinctele repulsive.

Există însă un alt gen de invidie, care cultivă în cei din jur sentimente alese. „Deosebirea dintre mine — afirmă unul din personajele episodice ale volumului — și cele care astăzi la amiază v-ar fi linșat este că pe mine invidia mă face mai bună, mai om. Sînt așa de puțini oameni pe care îi pot invidia!“

Eroii lui Corneliu Omescu au dîrzenia oamenilor cinstiți și neînfricați, ce se ridică întotdeauna deasupra încercărilor de tot felul. Năzuințele spre mai bine se aliniază unei încrederi nestrămutate în victoria adevărului și a demnității umane.

Elena Beram

* Tepecneag, Dumitru. *Frig*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 120 p.

Volumul *Frig* revelează un prozator preocupat de problemele grave ale existenței umane (aceleași cu ale literaturii universale

contemporane), prozator al cărui mod original de exprimare este parabola și simbolul.

Tragicul condiției umane apare ca o permanență a scrisului său și, astfel, viziunea lui D. Tepecneag asupra vieții are nuanțe sumbre. Singurătatea este una dintre obsesiile sale. *Magazinul cu umbrele*, de pildă, reprezintă parabola fugii de singurătate și acceptarea ei finală, ca pe o fatalitate. *Cu tramvaiul*, *Frig*, *Dedesubt* sînt dominate de același sentiment.

Scaunele este metafora limitării cunoașterii umane, *Orașul cu pînuni* — a nostalgiei, neîmplinite, de înfăptuire a binelui. Frumosul, speranța aparțin numai copilăriei, curînd fiind înlocuite de viața meschină și falsă, de „un afiș foarte colorat anunțînd un spectacol de circ“ (*Gardul*). Deși uneori speranța rezistă (în *Un tîrgușor* oamenii au „niște aripi mici la glezne“), ea este ciudată în condițiile date (e „lucru greu de crezut“) și nu are sorti de izbîndă. Viața poate părea frumoasă doar colorînd cu imaginația cenușiul real, cum se întîmplă în *Cercul acela* cu vremurile „eroice“, cu dresori curajoși și balerine grațioase, evocate de un bunic care minte.

Un loc oarecum aparte în volum îl ocupă povestirea *Maria de la Școala Medie*, cu mai multe elemente de viață reală, cu mai puține elemente de absurd în constituirea unei parabole ce urmărește o problemă de creație: raportul dintre logica interioară a personajelor create și intervenția dinafară a creatorului lor.

În povestirile lui D. Tepecneag se împletesc elementele vieții reale cu elemente grotesce, fantastice. În general, metafora acestui autor se constituie inițial din notații de domeniul obișnuitului, cotidianului, ca în acest *Peisaj cu cai* — imaginea vieții: „E mai simplu decât pare. Totul e s-o (ții drept înainte. Și nici măcar nu trebuie să te grăbești. Dai mai întîi colțul străzii tale, traversezi o stradă, linia tramvaiului, apoi altă stradă. Secretul e să nu te oprești. Poți să te uiți înapoi, poți să te uiți în dreapta, în stînga, poți să regreti. Vă rog să mă credeți, nu e cine știe ce de mers. Cîteva străzi semănînd stupid între ele, cîteva case care se micșorează treptat pînă ce dispar, cîteva răscruci, cîteva zile. Și, la un moment dat, pasul va fi tot mai ușor și mai elastic“.

Elementul absurd, halucinația interioară cel mai adesea, în partea a doua a povestirii, creînd adesea numai o atmosferă, trezînd numai un sentiment, ca muzica sau ca poemul, fără a oferi o cheie precisă, de „fabulă“.

Din aceeași familie spirituală cu Poe, Hoffmann și Kafka (după cum a remarcat critica literară), înzestratul scriitor D. Tepecneag și-a găsit totuși timbrul propriu și ocupă un loc aparte în ansamblul tinerei proze românești contemporane.

M. F.

Nedelcu, Șerban. **Moara săracă**. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 352 p.

Sub raport tematic, noua scriere a lui Șerban Nedelcu continuă drumul obișnuit al cărților sale anterioare inspirate din viața satului contemporan. Cei doi poli ai conflictului sînt președintele cooperativei agricole de producție din Moara săracă, Ioniță Alexe, și inginerul agronom, Victor Podaru.

Destoinic (inițial), sincer interesat de soarta cooperativei, președintele e depășit. la un moment dat, de noile faze ale dezvoltării. Ușor amețit de succesele trecute, prea autoritar în relațiile cu cei din jur, conducîndu-se după calcule egoiste ce urmăreau profit imediat și ușor, Ioniță Alexe se opune unor măsuri științifice moderne menite să ducă la sporirea, în perspectivă, a producției agricole. Orgoliul îl va împinge treptat la sectarism, la plafonare și la pierderea calităților de conducător.

Inginerul agronom, Victor Podaru, este prototipul inginerului zilelor noastre, omul de inițiativă, adeptul folosirii științei și a mijloacelor moderne de stimulare a producției agricole. El stăruie în mod înțelept pentru aprovizionarea cu îngrășăminte chimice, pentru accelerarea lucrărilor de irigare, pentru îngrijirea, cu precădere, a sectorului zootehnic. Convins de dreptatea propunerilor sale el nu se va lăsa intimidat nici de autoritatea președintelui, nici de amenințări, nici de persecuții.

Bun cunoscător al vieții țărănești, Șerban Nedelcu, prin această carte, reușește să dezvăluie aspecte inedite și complexe din viața satului românesc în etapa actuală și să marcheze gradat înlăturarea unor practici sau mentalități anacronice. Autorul surprinde un moment al conflictului dintre vechi și nou în agricultura socialistă, sesizînd și adevăratele pîrghii pe care se sprijină lupta celor mai bune elemente în obținerea unui câștig de cauză favorabil noilor pfaeceri.

Peisajul satului, cu vuietul mulțimii, cu varietatea ocupațiilor zilnice, cu mișcarea zvonurilor și înfiriparea hotărîrilor colective, este un bun cucerit al experienței sale scriitoricești.

După *Drum deschis*, romanul *Moara săracă*, prin substanța epică, prin creionarea izbită a personajelor principale și prin rezolvarea ingenioasă a conflictului, se înscrie în seria cărților de o certă necesitate pentru cititorul din lumea satului contemporan.

Mihai Costin

Asimov, Isaac. **Eu, Robotul**. Povestiri științifico-fantastice. Buc., Editura tineretului, 1967. 280 p.

Iată încă una din consecințele lipsei de operativitate a sectorului editorial: numele unui scriitor consacrat de mulți ani și unanim recunoscut ca mare creator de literatură științifico-fantastică apare abia acum în librăriile noastre. Cîteva cuvinte, deci, despre autor.

Isaac Asimov (n. 1920) a dobîndit, imediat după absolvirea facultății de chimie, renumele unui savant și catedra de biochimie de la Harvard, care i-a fost încredințată, părea să-i fi trasat drumul în viață. Spre surprinderea tuturor, Isaac Asimov renunță la activitatea universitară și se consacră literaturii științifico-fantastice. Au trecut 30 de ani de cînd scrie și a dat la iveală zeci de romane, nuvele și povestiri de acest gen.

Eu, Robotul, apărută de curînd în limba română, reprezintă o suită de povestiri legate convențional de intenția unui gazetar de a realiza, în anul 2085, o istorie a roboților. S-au scris multe cărți pe această temă, se și discută mult (și nu la modul fantastic, ci la cel științific), dar cartea lui Asimov aduce, poate, nu atît idei noi, cît unghiuri noi de abordare și, mai ales, explorări în adîncime! Roboții lui Asimov sînt simpatici, plini de umor, au spirit de inițiativă și multă personalitate. Confrutarea, adesea dramatică, dintre om și robot se rezolvă întotdeauna în favoarea omului (imposibilitatea ca robotul să facă vreun rău omului fiind imprimată ca prima lege pe „creierul” său...). dar nu fără emoții și, mai ales, nu fără efort din partea omului, care trebuie să dea dovadă de mult tact și de multă abilitate pentru a nu provoca un... scurt circuit care l-ar putea priva de un ajutor foarte prețios!

O carte poate mai puțin fantastică decît altele pe aceeași temă însă mult mai literară, mult mai realizată pe coordonate psihologice. Să nu uităm că eroina principală este doctor specialist în... psihorobotică!

C. S.

Documente și manuscrise literare, Vol. 1. Buc., Editura Academiei R.S.R., 1967. 386 p.

Institutul de istorie și teorie literară „G. Călinescu” a luat laudabila inițiativă de a publica o serie de documente, adunate prin osirdia lui George Călinescu încă din anul 1949. Primul volum cuprinde un număr de 120 de reproduceri integrale și 150 de rezumate ale unor acte, scrisori și manuscrise din arhiva Institutului și din alte arhive.

Intr-un *Cuvînt înainte*, profesorul Al. Dima subliniază însemnătatea acestei serii de materiale inedite, avînd menirea să îmbogățească informațiile de istorie literară și să constituie un prețios instrument de lucru în munca de cercetare științifică.

O mențiune specială facem pentru explicațiile ample alcătuite de Paul Cornea, cu largi incursiuni în istoria politică și culturală a epocii, cu interesante referiri la viața și activitatea unor scriitori care au reprezentat cu strălucire generația revoluționară de la 1848.

Elenci Asachi — prima compozitoare română; cititorul este invitat la cea dintîi reprezentare de operă, la Iași, cu cîntăreți români, așa după cum are prilejul de a face o pitorească și plină de inedit călătorie cu poștalionul în Țările Românești, cu prilejul celor 17 concerte date de Liszt. Evocarea unor momente din viața lui Ciprian Porumbescu, George Dima, Ioan Andrei Wachmann, Alexandru Flechtenmacher, Ludovic Wiest, Eduard Wachmann, Eduard Caudella, George Stăhănescu, Elena Teodorini, Hariolea Darcléc, George Enescu, văzut ca sinteză a virtuților creatoare ale poporului român, reprezintă pagini de reală valoare și delectare pentru cititor.

Volumul aduce o reală contribuție la eforturile muzicologice contemporane de a valorifica întreaga zestre spirituală a unui trecut zbrucumțat, dar aureolat de lupta precursorilor care au pus mai presus de toate opera de înfăptuire a unei culturi naționale autentice.

Ion Potopîn

E. M.

M U Z I C Ă

Weinberg, I. *Momente și figuri din trecutul muzicii românești*. Buc., Editura muzicală, 1967. 240 p.

Aproape două secole de viață muzicală din țara noastră sînt cuprinse în capitolele cărții cunoscutului muzicolog, autor al monografiilor dedicate lui Mozart și Haydn. În noua sa carte, I. Weinberg se oprește asupra unor momente și figuri din trecutul muzicii românești, disecînd substanța evenimentelor și luminînd profilurile celor mai reprezentative figuri de ctitori, fie ai creației muzicale românești, fie ai școlii interpretative, punînd accentul pe fervoarea patriotică a acestora, pe aportul lor cultural în formarea clasicismului muzicii românești.

De la ieromonahul Macarie și muzica liturgică româncască, moment deosebit prin rolul școlii de psaltichie de la biserica Șelari, cu evocarea unei lecții de muzică și sublinierea operii muzicale a lui Macarie, trecînd prin alte momente de însemnătate istorică în dezvoltarea învățămîntului muzical din țara noastră (școala muzicală a lui Dinicu Golescu și înființarea Societății Filarmonice, evocată ca o zi fericită din viața lui Ioan Heliade Rădulescu), autorul își valorifică bogata informație bibliografică, apropiindu-se de fiecare din aceste momente și de figurile care le-au animat cu multă înțelegere și respect. Alături de G. Asachi este creionată figura lui Matei Milo, a

Giomac Emanoil. *Viața și opera lui Richard Wagner*. Buc., Editura muzicală, 1967. 228 p.

Muzicolog de mare cultură și discernămint, Emanoil Giomac a lăsat cîteva lucrări de amploare ce depășesc limitele și specificul cronicii săptămînale sau al esului ocazional. Printre acestea se numără și *Viața și opera lui Richard Wagner*. Abordînd în paginile acestui volum stilul de reportaj curgător și agreabil, autorul face ingenioase și legitime aprecieri cu privire la lumea romantică a lui Wagner și la romantismul eminescian — o paralelă deosebit de interesantă, dacă ținem seama de puținele încercări ale muzicologiei noastre de atunci de a stabili anumite asemănări între diferitele forme ale culturii europene. O documentare „la zi” dovedește din partea autorului o remarcabilă capacitate de a discerne, din opiniile și din gîndirea epocii sale, elementele cele mai reprezentative legate de opera și viața celui care a revoluționat genul dramei muzicale. Este interesant de subliniat modul în care Emanoil Giomac supune unei critici lucide concepția lui Wagner despre propria sa dramă muzicală, cit și exagerările post-wagneriene. În general, volumul *Viața și opera lui Richard Wagner* oferă o lectură deosebit de atractivă și se adresează deopotrivă specialiștilor și iubitorilor de operă.

Emil Manu

CLASIFICAREA ZECIMALĂ ȘI ORGANIZAREA CATALOGULUI SISTEMATIC

(II)

STRUCTURA CLASIFICĂRII ZECIMALE

Dewey a pornit de la ideea că ansamblul cunoștințelor omenești formează o unitate, iar diferitele sale ramuri sînt părți ale acestui întreg. El a divizat totalitatea cunoștințelor omenești în zece mari clase, cărora le-a atribuit cifrele de la 0 la 9, după următoarea schemă :

- 0 Generalități
- 1 Filozofie
- 2 Religie
- 3 Științe sociale
- 4 Lingvistică
- 5 Științe pure
- 6 Științe aplicate. Tehnică
- 7 Arte
- 8 Literatură
- 9 Istorie. Geografie. Biografii

Dacă considerăm ansamblul cunoștințelor umane ca un întreg, fiecare din clasele sus-menționate reprezintă a zecea parte din acest întreg; această dependență se poate nota în sistemul zecimal în felul următor: 0,0; 0,1; 0,2 ... 0,9. Numerele obținute fiind privite ca „zecimale”, pot fi divizate, la rîndul lor, din nou cu zece, adăugînd în dreapta fiecăruia cifrele de la 0 la 9, și obținînd deci, de exemplu pentru 0,0 următoarele numere: 0,00; 0,01; 0,02 ... 0,09. Se poate insista mai departe cu împărțirea, cifra 0,00, de exemplu, putînd fi subdivizată, la rîndul ei, cu zece și obținîndu-se 0,000; 0,001; 0,002 ... 0,009; împărțirea se poate efectua, în mod teoretic, pînă la infinit.

Deoarece cele două semne [0.] se regăseau ca factor comun în fruntea fiecărui indice,

s-a ajuns la înțelegerea ca acestea să fie suprimate, cifrele rămase păstrându-și totuși caracterul zecimal primordial. Aceasta înseamnă că: în sistemul zecimal, o cifră va exprima întotdeauna o subdiviziune a celei plasate imediat la stînga sa și, oricîte cifre se vor înșira la dreapta sa, ea își va păstra aceeași valoare față de întreg.

Ordinea inserării cifrelor, datorită proprietății lor de a fi considerate zecimale, diferă fundamental de ordinea numerelor întregi. Pentru acestea din urmă, se consideră esențial numărul de cifre care le compune; astfel, pentru a forma o suită naturală crescîndă de numere întregi, se grupează în ordine crescîndă mai întîi numerele cu o cifră (de la 0 la 9), apoi numerele cu două cifre (de la 10 la 99), apoi numerele cu trei cifre (de la 100 la 999) etc., iar pentru a fi citite mai lesne, se împart în grupe de trei cifre, de la dreapta la stînga.

În cazul numerelor zecimale, pentru a forma o suită naturală descrescîndă a cifrelor, hotărîtoare este valoarea primei cifre după [0,], apoi valoarea celei de-a doua cifre după [0,0] etc., indiferent de numărul de cifre care îi urmează; de exemplu, pentru a pune în ordine zecimală următoarele cifre: 8, 14, 28, 161, 327, 1748, 3841, 27521, 47834, le vom așeza în suită următoare: 14, 174.8, 273.21, 28, 327, 384.1, 478.34, 8, ca subdiviziuni ale zecimalelor 0,1; 0,2; 0,3 etc. Pentru a fi citite mai ușor, se împart prin punct în grupe de trei cifre începînd de la stînga la dreapta.

Lectura indicilor se poate face în două maniere: în practica românească, de exemplu, indicele 621.311.22 Centrale termoelectrice se citește: șasesute douăzeci și unu punct treisuteșprezece punct douăzecișidouă; englezii, germanii, italienii etc. preferă să citească fiecare cifră separat, menționînd însă punctul.

Așa cum s-a mai arătat, repartizarea materiilor în interiorul celor zece clase principale se face de la general la particular, de la tot la parte, de la gen la specie, atît de detaliat cît este necesar. Fiecare clasă este împărțită în grupe, grupele în subgrupe și așa mai departe, după metoda subdiviziunilor derivînd una din alta. Indicele citat mai sus a fost obținut în felul următor:

- 6 Tehnică. Industrie. Agricultură
- 62 Științe tehnice. Inginerie
- 621 Construcție de mașini. Electrotehnică
- 621.3 Electrotehnică
- 621.31 Electrotehnică generală. Producerea și distribuirea energiei electrice
- 621.311 Centrale electrice. Instalații de alimentare cu energie electrică
- 621.311.2 Împărțirea centralelor electrice din punct de vedere al surselor energetice
- 621.311.22 Centrale termoelectrice

Între oricare dintre indicii consecutivi este posibil să se intercaleze un număr infinit de indici noi, fără a afecta ordinea inițială a seriei: 591 se va intercala între 59 și 592, toți indicii fiind clasificați după 58, dar înainte de 593; între 591 și 592 vor fi intercalate indicii 591.1, 591.2... 591.9 și așa mai departe, pînă la epuizarea tuturor exigențelor.

— Această clasificare sistematică ușurează orientarea în studiul unei probleme date. căci rubricile clasificării, diviziunile disciplinelor sînt reprezentate de un număr mai dezvoltat sau mai puțin dezvoltat, care indică locul lor în ansamblul clasificării și care permit nu numai să fie discernată originea noțiunii, dar să îi fie alăturate și noțiunile similare, să fie indicate raporturile cu alte subiecte conexe.

Grafic, schema clasificării zecimale, dezvoltată doar la o clasă și la o grupă, pentru exemplificare, se prezintă în felul următor:

iar sistemul de supraordonare și subordonare care stă la baza ierarhizării noțiunilor în clasificarea zecimală se poate reprezenta prin următorul desen :

Indicii C.Z.U. însă nu pot fi priviți întotdeauna ca „semnificativi”, adică ei nu exprimă, prin amplasarea lor ierarhică, fără excepție, relația existentă între două noțiuni înrudite; mai persistă încă multe cazuri de alăturări arbitrare sau ilogice, punerea pe plan de egalitate a două noțiuni subordonate sau subordonarea a două noțiuni echivalente; un exemplu semnificativ se întâlnește la clasa 5, unde indicele 57 desemnează Științe biologice — probleme de ansamblu sau comune tuturor disciplinelor biologice, iar indicii 58 și 59, de același grad cu indicele 57, marchează două discipline subordonate de fapt indicelui 57: botanică și zoologie.

În concluzie, C.Z.U. se prezintă ca o vastă „tablă de materii a tabelor de materii” — cum o caracterizează P. Otlet în cuvântul introductiv al ediției franceze complete din 1927—1932 a tabelor C.Z.U., intitulat *Principes et règles de la classification décimale*.

INDICI DE CLASIFICARE ZECIMALĂ

O noțiune cuprinsă într-un document și documentul însuși se pot prezenta atenției noastre sub diferitele lor aspecte particulare: plasarea în spațiu și în timp a problemei tratate, limba în care este abordată problema, forma materială pe care o îmbracă documentul etc. Documentele se grupează însă, în primul rând, după *conținutul* lor; proprietățile secundare ale lor, care constituie fațete ale unuia și aceluiași conținut, referitoare la loc, timp, limbă, formă etc. sînt tratate în sistemul C.Z.U. ca elemente secundare ale clasificării și ținem cont de

ele numai în cadrul indicelui care exprimă conținutul principal.

În general, clasificarea zecimală reliefează aspectele — principale sau secundare — prezentate de documentele de clasificat prin trei procedee: *indici principali, indici auxiliari analitici sau speciali și indici auxiliari comuni sau generali*.

Indicii au un dublu scop: 1) să înlocuiască cuvîntul care denumește noțiunea de clasificat; 2) să fixeze în mod mecanic, datorită unei succesiuni neschimbate a cifrelor, locul exact al fiecărei noțiuni în sistem.

Pentru redactarea indicilor folosim cifre sau o combinație de cifre și litere, în care intră adesea unele semne aritmetice sau de punctuație.

În general, un manual de clasificare zecimală este format din trei părți: *tabele cu indici principali, tabele cu indici auxiliari și unul sau două indexuri alfabeticе pentru noțiunile cuprinse în tabelele principale și în tabelele auxiliare*.

Indici principali

După R. Dubuc¹⁾, „indicele principal este indicele afectat unei idei particulare, unui obiect sau unei noțiuni determinate, indiferent de rangul său în clasificare și de numărul de cifre care îl compune... [Indicele principal] este rezultatul împărțirii simple și directe a unei clase, așa cum o practica Dewey”.

Tabelele conținind indicii principali formează baza clasificării zecimale.

Cele zece clase cuprinse în tabelele de indici principali sînt cele desemnate inițial de Dewey; o primă excepție o va forma clasa 4, al cărei conținut va trece la începutul clasei 8.

Clasa 0 — grupează un număr mare de noțiuni, al căror caracter este prea general pentru a fi cuprins în celelalte clase. Ea are următoarele grupe principale: 00 *Bazele generale ale științei și culturii*; 01 *Bibliografie*; 02 *Biblioteconomie*; 03 *Enciclopedii generale, dicționare enciclopedice*. Dicționarele proprii unui anumit domeniu de cunoaștere se clasifică la domeniul respectiv, considerîndu-se că disciplina respectivă este prezentată *sub formă* de dicționar; 04 *Eseuri în colecție* — o grupă puțin utilizată; 05 *Periodice cu caracter general*; periodicele cu un anumit profil se clasifică la domeniul respectiv. Grupa 05 poate fi suprimată, conținutul ei trecînd la 07; 06 *Colecțivități*; 07 *Presă*; 08 *Poligrafii, Antologii*; 09 *Bibliofilie*.

Clasa 1 — cuprinde *filozofia* și ramurile subordonate. Ea are următoarele grupe: 1M *Filozofie marxist-leninistă, Materialism*

¹⁾ Dubuc, R. *La Classification Décimale Universelle* (C.D.U.). Manuel pratique d'utilisation (FID 349). Paris, Gauthier Villars, 1964. p. 30—31.

dialectic și istoric: 101 *Definirea și sarcinile filozofiei*; 14 *Sisteme filozofice*; 15 *Psihologie* (în tabelele C.Z.U., întreaga psihologie a fost mutată la 159.9 și reordonată după criteriile moderne); 16 *Logică*; 17 *Morală*; 18.01 *Estetica ca filozofie* (se poate înlocui cu 7.01 *Estetică artistică* sau 8.01 *Estetică literară*); 19 *Istoria filozofiei* (se poate înlocui prin indicele 1, urmat de numele filozofului).

Clasa 2 Religie. Teologie. Ateism, cu diviziunile: 21 *Ateism*: 22/28 *Religii creștine*; 29 *Toate celelalte religii, necreștine*.

Clasa 3 Științe și probleme sociale suscită, în momentul de față, cele mai multe discuții, atât din partea beneficiarilor din țările socialiste, cât și a celor din alte țări. Într-un articol documentat, rod al unei îndelungi experiențe, Barbara Kyle¹²⁾ afirmă că „pentru a-și îndeplini în mod onorabil rolul, C.Z.U. ar avea nevoie de asemenea modificări încât să fie aproape complet transformată”; mai departe, se arată că, de-a lungul timpului, caracterul pregnant anglo-saxon al clasificării lui Dewey a restrâns capacitatea de reflectare a diverselor moduri de gândire apărute în diferite alte colțuri ale lumii; cerințele lumii moderne impun cu necesitate includerea acestor noi aspecte, fără a le deforma sau minimaliza, prevăzând în același timp o mai mare suplete pentru a reda multiplele nuanțe de concepții. Ea propune, în continuare, ca C.Z.U. să se departeze progresiv de schema Dewey.

În contextul ignorării, minimalizării sau deformării aspectelor specifice realității socialiste de către C.Z.U., centrele naționale de clasificare s-au văzut nevoite să introducă indici noi, de folosință națională, formați din litere și cifre sau numai din cifre, deosebiți de cei utilizați de C.Z.U. În felul acesta, în tabelele de clasificare ediția românească, clasa 3 începe cu 3C *Marxism-leninism*, după care urmează: 3CP *Partidele comuniste și muncitorești*, 3T *Problemele tinereții* etc., subdivizate în așa fel încât să acopere nevoile de indexare proprii unei realități socialiste și unei producții editoriale specifice ideologiei marxist-leniniste. Și ceilalți indici din cuprinsul clasei 3 s-au făcut susceptibili de schimbări, în conformitate cu trăsăturile proprii victiei politice, economice, dreptului, învățămîntului etc. din țările socialiste.

Este de altfel evident că, în sensul actual în vigoare, sfera de circumscriere a științelor sociale nu mai coincide cu sfera delimitată de clasa 3. După cum am mai

arătat¹³⁾, se caută în prezent o soluție acceptabilă pentru toate țările, pe plan internațional, sau admiterea folosirii unor indici de circulație națională, pentru anumite noțiuni specifice.

Clasa 4 a fost consacrată de Dewey și menținută de P. Otlet și H. La Fontaine *lingvisticii și filologiei*. Această atribuire a prezentat de la început două mari inconveniente: sfera de cunoștințe cuprinsă în clasa 4 se suprapunea — parțial — cu sfera delimitată de clasa 8 — literatură (încălcînd astfel unul din principiile de bază ale sistemului de clasificare) și ocupa o clasă principală cu o știință destul de puțin ramificată. Ultimele corectări aduse de F.I.D. tind să înlăture aceste neajunsuri, dar cum în țara noastră bibliografia națională și fișele tipărite nu au introdus aceste schimbări, vom examina clasa 4 conform schemei vechi de organizare, încă în vigoare la noi.

Caracterul pregnant anglo-saxon al sistemului lui Dewey este deosebit de vizibil la clasele 4 și 8, subdivizate în paralel după limbi. Astfel, după două grupe generale: 40 *Probleme generale*; 41 *Filologie și lingvistică generală*, comparată se trece la împărțirea materialului în funcție de limba studiată, în ordinea stabilită de Dewey care plasează în frunte limbile cele mai bine reprezentate în biblioteca de la Amherst College: 42 *Limba engleză*; 43 *Limbi germanice* (deși engleza este tot o limbă germanică); 430 *Limba germană*; 44/46 *Limbi românești*; 47 *Limbi clasice*; 48 *Limbi slave*; 49 *Toate celelalte limbi*, indice cu totul insuficient pentru a cuprinde multitudinea de familii lingvistice existente. Aceleași inconveniente le vom întâlni și în cuprinsul clasei 8.

Clasa 5 conține așa-zisele „științe pure”, în opoziție cu „științele aplicate” din clasa 6. Așa cum s-a mai arătat, această disociere este, astăzi, unul din defectele de bază ale clasificării zecimale, deoarece aceeași noțiune — de exemplu grul — se va găsi în două locuri; dacă este studiată din punct de vedere teoretic — la 59 *Botanică*, dacă este studiată din punct de vedere practic — la 63 *Agricultură*. Principalele grupe ale acestei clase sînt: 51 *Matematică*; 52 *Astronomie. Geodezie*; 53 *Fizică*; 54 *Chimie*; 55 *Geologie*; 56 *Paleontologie*; 57 *Științe biologice*; 58 *Botanică*; 59 *Zoologie*. Ultima cifră din clasa 5 este 599.9 *Antropologie* (în tabelele românești a fost înlocuită cu indicele 5A), care face legătură cu grupa 61 *Medicină*, pusă înaintea clasei 6.

Grupa 61 Medicină cuprinde subîmpărțirile: 611 *Anatomie*; 612 *Fiziologie* și 616 *Patologie*, subdivizate simetric (în raport cu

¹²⁾ Kyle, Barbara. La classification décimale universelle. Étude sur la situation actuelle et dans les perspectives d'avenir, en ce qui concerne tout particulièrement les tables afférentes aux lettres, aux arts et aux sciences sociales. In: Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques, 15, nr. 2, mars-avril 1961, p. 57-75.

¹³⁾ Vezi Clasificarea zecimală... (I), In: Revista bibliotecilor, 21, nr. 1, Ian 1968, p. 64.

aparatele sau sistemele cercetate); 613 *Igienă generală. Igienă individuală* și 614 *Igienă publică. Igienă socială*; 615 *Farmacie. Farmacologie. Terapeutică. Toxicologie*; 617 *Chirurgie*; 618 *Ginecologie. Obstetrică*; 619 *Medicină veterinară* (indice facultativ, puțin fi înlocuit cu 636:61 *Medicină veterinară. în cadrul specializat al grupei 63 Agricultură*).

Clasa 6 este clasa cu cei mai mulți și mai amănunți indici din tabelele C.Z.U., datorită disciplinelor pe care le înglobează: *Tehnică. Industrie. Agricultură. adică științele aplicate*. Ea debutează cu indicele 608 *Invenții. Descoperiri. Inovații*, dar primele grupe importante încep de la indicele: 62 *Științe tehnice. Inginerie*, după care urmează: 621 *Mecanică generală. Electrotehnică*; 622 *Industrie minieră*; 623 *Tehnică militară*; 624 *Construcții în general*; 625 *Tehnică căilor de comunicații terestre*; 626 *Hidrotehnică în general*; 627 *Cursuri de apă naturale*; 628 *Tehnică sanitară*; 629.1 *Tehnică mijloacelor de transport*; 63 *Agricultură*; 64 *Economie casnică*; 65 *Conducerea întreprinderilor și organizării industriale. Comerț și transporturi* (cifra 658 *Organizare comercială și industrială și subdiviziunile ei* din tabelele C.Z.U. a fost înlocuită în tabelele din ediția românească cu indicele 338.06 *Organizarea întreprinderilor, și subdiviziunile lui*); 66 *Chimie industrială*; 67/68 *Alte industrii și meserii*; 69 *Materiale de construcție (utilizare)*, lucrări în legătură cu construcția clădirilor.

Clasa 7 este rezervată *artelor, jocurilor, sportului*. Grupele ei principale sînt: 71 *Urbanism. Sistemizarea orașelor și regiunilor*; 72 *Arhitectură*; 73/76 *Arte plastice* (dintre care: 73 *Sculptură*, 74/76 întrebunțat de obicei în această formă pentru desen, pictură, gravură luate la un loc, pentru că, de cele mai multe ori, un artist plastic atacă toate aceste forme de expresie în arta sa, ex. 74/76(498) Grigorescu, Nicolae; 745/749 *Arte aplicate, meșteșuguri de artă*); 77 *Fotografie* (cu subgrupa, devenită foarte importantă, 778 *Cinematografie în ediția românească*, care, în tabelele C.Z.U., este notată cu 778.5 *Cinematografie — ca tehnică*; vizionarea filmului de cinema ca spectacol este încadrată în tabelele C.Z.U. la 791.4 *Cinema ca spectacol*); 78 *Muzică*; 79 *Spectacole și distracții* (cu subgrupa 792 *Teatru ca spectacol*); 793 *Distracții de societate. Dansuri*; 794 *Șah*; 796 *Cultură fizică și sport*.

Clasa 8 literatură cuprinde gruparea literaturilor după limbă, în strict paralelism cu gruparea materialului din clasa 4. După unificarea claselor 4 și 8, limba și literatura unui popor vor figura în catalog în același loc. Subîmpărțirile clasei 8 vădese aceleași inconveniente înfîlțite și la clasa 4,

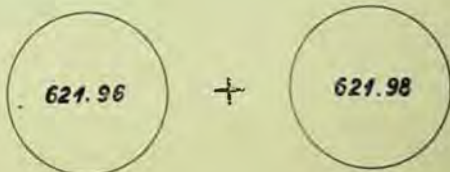
în sensul că în acordarea indicilor se dă prioritate *literaturilor occidentale* (82/83), rezervindu-se un singur indice — 89 — pentru *literaturile tuturor celorlalte popoare*.

Clasa 9 a fost rezervată de Dewey *istoriei, geografiei și biografiilor*. Indicele 9, însoțit de precizarea țării și epocii, este întrebunțat pentru a desemna *istoria diferitelor popoare*; îi urmează grupa 91 care, însoțită de precizarea țării sau poporului, marchează *geografia*; în sfîrșit, grupa 92 care, însoțită de indicația numelui, marchează *biografiile personale*, iar în relație cu un anumit domeniu de cunoaștere, indică *biografiile colective*, pe specialități.

Indici simpli — indici complecși

Indicii menționați mai sus sînt *indici principali simpli*, care corespund cu cifrele rezultate prin subîmpărțirea zecimală a claselor principale. Acest procedeu însă, atunci cînd este pus în situația să precizeze unele amănunte ale subiectelor principale, duce în mod inevitabil la o lungire nepermisă a indicilor. Acestei cadru rigid și acestor reguli puțin elastice, P. Otlet și H. La Fontaine le-au adus unele îmbunătățiri esențiale cu ajutorul unor semne simple și foarte cunoscute, care au introdus în sistem suplețea și elasticitatea necesară. S-a putut trece astfel la alcătuirea indicilor complecși, adică a indicilor formați dintr-o combinație de două sau mai multe cifre din tabelele principale de indici, legate între ele prin semnele [-] adăugire, [/] extensie și [:] relație, semne care indică natura legăturii dintre noțiuni.

Cînd un document tratează două sau mai multe subiecte de sine stătătoare, care nu se învecinează în tabel și care sînt desemnate prin indici strict individuali, între cele două sau mai multe cifre din tabelele principale se pune semnul [+]. Exemplu: cartea *Tehnologia matriării și ștanțării la rece* de Adrian Cirillo, Constantin Picoș și Cazimir Bohosievici va fi indexată la 621.96+621.98. Indicele se citește: șasesute-douăzecișiunu punct nouăzecișiase plus șasesutedouăzecișiunu punct nouăzecișiopt. Grafic, procedeuul poate fi reprezentat astfel:

de unde se poate vedea clar că sferele celor două noțiuni rămân perfect distincte și se pot lua în considerație în mod independent una de alta. De obicei, în cadrul indicelui de adăugire, cifrele se pun în ordinea înserării lor în tabelele de clasificare zecimală, dar se pot pune și în ordinea cea mai convenabilă nevoilor catalogului. *Se fac atâtea fișe cîți indici principali intră în indicele complex*; indicii se înserează pe fiecare fișă în aceeași ordine, o singură dată, dar la fiecare fișă se va sublinia indicele simplu care dă intrarea în catalog. Pentru exemplul de mai sus, se vor face deci două fișe cu aceeași clasificare, la prima se va sublinia 621.96+621.98, la a doua se va sublinia 621.96+621.98. Nu este necesar să se scrie de două ori același indice, în formă inversată. Comisia centrală de clasificare din cadrul F.I.D. a luat hotărîrea, în ultimul timp, ca acest mod de complexare a indicilor să fie evitat, lucrările tratînd în mod egal două sau mai multe subiecte fiind clasificate ca și cînd fiecare dintre subiecte s-ar găsi într-un document separat.

— Cînd un document conține noțiuni exprimate prin indici care se succed în tabelele de clasificare zecimală, se întrebuintează semnul [], care indică extensia subiectului peste două cifre consecutive. De exemplu, cartea lui Mișilim Grîdea, *Metode de protejare a materialelor textile împotriva degradării*, se va clasifica la 667.1/3. Fînsare textilă în care se includ următorii indici: 667.1, 667.2, 667.3. Atunci cînd indicii extinși comportă mai mult de trei cifre, se obișnuiește ca, după bară, să se repete numai cifrele următoare grupului sau grupelor de trei cifre. Pentru o mai mare precizie în notație, este absolut necesar ca după bară să se repete punctul despărțitor. În cazul indicelui mai sus menționat, dacă am scrie fără punct 667.1/3, s-ar putea crede că extensia se întinde de la indicele 667.1 pînă la clasa 3. Indicele, corect notat, se citește: șasesuteșazeceșisăapte punct unu pînă la șasesuteșazeceșisăapte punct trei — sau șasesuteșazeceșisăapte punct unu pînă la punct trei. Grafic, această legătură se poate reprezenta în felul următor:

Sferele celor trei noțiuni sînt perfect distincte și nu se întrepătrund, ci sînt tangente, înțelesul uneia continuîndu-l pe al celeilalte.

— Cînd un document exprimă, prin conținutul său, relația între două sau mai multe

noțiuni, desemnate prin indici principali, între cele două sau mai multe cifre se pune semnul [:]; exemplu: cartea *Agrotehnica leguminoaselor perene pentru producerea de sămînță* de Cornel Ilchievici se va clasifica 631.53:633.3. Indicele se citește șasesutetreizecișunu punct cincizecîșitrei în relație cu șasesutetreizecîșitrei punct trei, iar grafic interdependența poate fi reprezentată în felul următor:

Fiecare dintre indicii cuprinși în relație își păstrează individualitatea și poate fi dezvoltat independent, dar o parte din sfera înțelesului lor se întrepătrunde, formînd o zonă de relație comună amînduror noțiuni. În relație, indicii se așază de obicei în ordinea înserării lor în tabele, dar se pot aranja și în ordinea cea mai convenabilă pentru clasificator sau în ordinea importanței, reversibilitatea indicilor în jurul semnului de relație permițînd clasificatorului să grupeze în jurul unei idei determinate toate noțiunile la care poate fi raportată. De exemplu, sub indicele 92, plasat în primul rînd, se pot strînge biografiile tuturor personalităților, în ordinea domeniilor în care au activat: 92:51, 92:52, 92:53, 92:54 etc. De obicei, acest semn indică o relație de coordonare între două subiecte egale între ele ca importanță; poate însă exprima și o relație cu nuanțe de subordonare. Ca și la adăugire, *trebuie să se facă atîtea fișe cîți indici principali intră în combinație*; o inversare a indicilor nu este necesară — doar indicele care dă intrarea fișei în catalog trebuie subliniat. Pentru exemplul de mai sus, se vor face două fișe cu aceeași clasificare, la prima se va sublinia 631.53:633.3, la a doua se va sublinia 631.53:633.3.

Prin introducerea indicelui de relație se înlătură rigiditatea excesivă a clasificării Dewey și se evită crearea unei multitudini de indici particulari pentru fiecare fațetă prezentată de o noțiune; prin acest procedeu, C.Z.U. capătă proprietatea de a exprima noțiuni complexe și de a face referințe încrucișate.

Semnul de relație trebuie însă întrebuintat în mod rezonabil, în funcție de necesitățile fiecărui catalog și numai atunci cînd este vorba de o interdependență între subiecte.

MARIA SENCIU
A. CORVĂTESCU

A încetat din viață, în ziua de 25 ianuarie 1968, Dumitru Stan Petruțiu, eminent bibliograf și om de cultură, șef al Serviciului de documentare și bibliografie de la Biblioteca centrală universitară din Cluj.

Născut la Săliște la 14 ianuarie 1905, D. St. Petruțiu urmează cursurile liceelor din Sibiu, Rîmnicu-Vilcea și Alba-Iulia. După absolvirea liceului și a Facultății de litere și filozofie din Cluj, este, scurt timp, profesor suplinitor la Liceul comercial din Săliște. Începînd din anul 1934, devine bibliotecar al Bibliotecii centrale universitare din Cluj unde funcționează pînă în ultima clipă a vieții.

Aproape patru decenii de muncă pasionată în slujba cărții, sintetizată în remarcabile lucrări de specialitate, sînt mărturia a ceea ce înseamnă o viață dăruită cu onestitate bibliotecii. A știut cu un rar atașament să slujească bibliologia, adăugînd stăruinței migăloase un prisos de mlădioasă fantezie creatoare. Rodul acestor răbdătoare și îndelungi cercetări sînt tomurile ce adăpostesc indicii revistelor *Familia Transilvania*, *Indicele bibliografic selectiv al operei literare a lui Ion Agîrbiceanu* și ingenioasa alcătuire a *Indicelui sinoptic al publicațiilor transilvănene*, ce vădește o concepție bibliologică îndrăzneată și originală.

Bibliograful Dumitru Stan Petruțiu a fost în același timp un pasionat folclorist, un om de teatru talentat și un ager minutor de condei. A publicat, într-o interesantă broșură, tradiția jocului Mironosițelor, cules din ținutul Săliștei natale. Căutînd originile istorici teatrului transilvănean, scrie studiul *Ion Al. Lăpedatu și începuturile mișcării teatrale din Transilvania*. În Clujul academic numele său e legat de crearea unor tradiții ale teatrului studentesc de amatori. O sinteză a activității sale artistice e drama populară *Stana* pe care, împreună cu Nicolae Pirvu, o plămădește cu imaginație și lirism, cu adînci implicații folclorice, pe sensul epic al cunoscutei nuvele a lui Ion Agîrbiceanu.

Împlinise de curînd 63 de ani, ar mai fi încredințat scrisului desigur încă numeroase gânduri și neliniști ale cugetului său scrutător.

A plecat pe neașteptate, smuls din preajma cărților dragi cu sursul pe buze. Ne rămîne de la Dumitru Stan Petruțiu pilda unei vieți oneste, dedicate cu modestie științei și culturii românești.

177 196

BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA, publicație bilunară, întocmită de Biblioteca Centrală de Stat, reprezintă bibliografia națională curentă și cuprinde seriile :

- 1. CĂRȚI, ALBUME, HĂRȚI, NOTE MUZICALE ;*
- 2. ARTICOLE DIN PUBLICAȚII PERIODICE ȘI SERIALE.*

Prima serie înregistrează anual peste 4 000 titluri de cărți, broșuri, albume și alte categorii de publicații, cuprinzând astfel producția reprezentativă de carte tipărită pe teritorial țării noastre.

În cea de-a doua serie, ca urmare a bibliografierii exhaustive a revistelor și selective a ziarelor, sînt inserate peste 50 000 titluri de articole, studii, referate, recenzii etc.

Prin aceste două serii, BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA înregistrează lucrările de interes general, social-politice, științifice, literar-artistice și de popularizare, lucrările originale, traducerile sau prelucrările apărute în limba română, în limbile naționalităților conlocuitoare și în limbi de circulație internațională.

Toate aceste categorii de tipărituri, cuprinse în bibliografia națională curentă, sînt redată prin descrieri bibliografice complete, însoțite de indici de clasificare zecimală și grupate pe domenii de cunoștințe, constituite în 34 de diviziuni tematice.

Fîind o sursă bogată și multilaterală de informare în toate domeniile de cunoștințe, BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA este utilă tuturor categoriilor de biblioteci din țara noastră : biblioteci științifice, publice, școlare, specializate etc., ca și specialiștilor : cercetători științifici, ingineri și tehnicieni, cadre didactice, medici, economiști, activiști de partid și de stat etc.

Ambete serii ale bibliografiei pot fi procurate prin abonamente înaintate oficiilor poștale din Capitală și din țară.